 79

Pondera menſuras dat quãtus ſi bn̄ annis
Ꝯenia fecũdam facit urbē ⁊ corpore mũdaȝ
Res q̄ monet cunctas ad publica comoda ſcriptas.

3. De fonte de platea ac aqueductu ipius et de ciſternis fiendis. Rca.

Quarto huius voluminis libro de laboreriis ⁊ exordinariis titulum apponetes ſic di-

⁊ Cameraꝛios artium ciuitatis pꝰſ eligantur et eligi debeant de anno in annum duo boni homines legales ⁊ ſapientes et unus notarius in caſu in quo dicti boni homines ⁊ notarius inſacculati nō eſſent in ſacculis cōis pꝰſ q habeant ⁊ habere debeant offitium ſup fonte

Statuti num. 12
Frammento num. (7)
38 fogli, 79 - 116
Statuti ~~post - 1342~~ 1366 e
posteriore al fram. #5,
coevo col. framm. #6
4° libro. 12.11.97
GB.

4 79

Pondera mensuras dat quãtus si bn̄ anus
Menia fecudam facit urbez ꝛ corpore mũdaz
Res q̄ȝ monet cuctas ad publica comoda suptas.

De fonte de platea ac aqueductu ipuis et de cisternis fiendis. Rca.

7. Quarto huius voluminis libro de laboreriis ꝛ exordinariis titulum apponetes sic di-

ꝛ camerarios artium civitatis p̄us eligantur et eligi debeant de anno in annum duo boni homines legales ꝛ sapientes et unus notarius in casu in quo dicti boni homines ꝛ notarius insacculati no essent in sacculis cois p̄usq̄ habeant ꝛ habere debeant offitium sup fonte

38 fogli + 1 (4)

cc 79-116 (7)

Trecentesco

~~1342 o posteriore~~

~~post - 1342~~

v. c. 104v

massima parte del 4° libro

7

Pondera menſuras dat quantus ſi bene cernis
Materia fecundam facit urbem et corpore mundam
Res que monet cunctas ad publica comoda ſuptas.

De fonte de platea ac aqueductu ipſius et de ciſternis fiendis. Rubrica.

7. Parto huius voluminis libro de laboreriis et exordinariis titulum pponentes ſic diximus incohandum. Hoc quidem capitulo ornatu fontis principaliter decorantes, ut fons de platea communis piſtorii nitidius oſeruetur, preſentis capituli ordinatione ſancimus quod ex gradus vel iuxta gradus dicti fontis quinque vel ſeptem pileghi vel vaſa lapidea fieri et eſſe debeant, in quibus aurientes aquam de dicto fonte antequam ad ipſum fontem accedant anforas ſeu quelibet alia vaſa et maxime funda ipſarum abluere teneantur. Et ſi aliquis de dicto fonte aliter aquam auſerit quinque ſoldos denariorum pro vice qualibet ſoluere teneatur, cuius pena medietas ſit communis piſtorii et aliam habeat accuſator.

Et fiat etiam ad canellos ipſius fontis vel circa ipſos canellos in locis magis actis tredecim vaſa erea ſtagnata, que ligentur et apponantur ipſi fonti cum catenis ferreis cum quibus poſſit extrahi et auriri cauſa bibendi et vaſa implendi. Et quicumque ipſa vaſa vel aliquod ipſorum leſerit puniatur in decem libr. den. et vaſa reficere teneatur. Et ſi aliquis ea vel aliquod ipſorum abſtulerit puniatur in decem libr. den. et vaſa de ſuo debeat emendare. Et ad cuſtodiam dicti fontis et putei eligatur per dominos priores de anno in annum quidam cuſtos qui debeat habere claues dicti fontis et putei et claudere et aperire hoſtia dicti fontis et putei ſecundum quod conſuetum eſt et habeat et habere debeat dictus cuſtos anno quolibet pro ſuo ſalario tres corbes grani, quod granum ſolui debeat per offitiales bladi communis piſtorii et ſine aliquo precepto vel mandato, ſed ſolum viſa ſua electione. Debeant tamen dicti offitiales retinere gabellam duodecim den. pro qualibet libra. Statuimus et ordinamus pro habenda abundantia aque fontis dicte platee et pro conſeruatione et manutentione aqueductus dicti fontis et pro conducendo aqua in dictum fontem et conductum per dominos priores et cameràrios artium ciuitatis piſtorii eligantur et eligi debeant de anno in annum duo boni homines legales et ſapientes et unus notarius in caſu in quo dicti boni homines et notarius inſacculati non eſſent in ſacculis communis piſtorii qui habeant et habere debeant offitium ſuper fonte et conductum dicti fontis ut abundanter aqua ſit in dicto fonte qui teneantur et debeant ſaltim una vice quolibet menſe videre et examinare ciſternam magiſtram ipſius conductus et prouidere ſi aliunde poſſit in dictum conductum aquam inmicti et operari quicquid poſſit quod ſit utile vel neceſſarium circa ipſum fontem et conductum pro augmento aque ipſius. Et dicti boni homines et offitiales poſſint expendere pro predictis et occaſione predictorum uſque in quantitatem quingentorum flor. auri pro quolibet anno de pecunia redigenda ex gabella duodecim denariorum pro qualibet libra, que gabella colligitur in camera maſſariorum communis piſtorii per dictos maſſarios, vel in quocumque alio loco per quemcumque offitialem dicti communis, quam quantitatem florenorum auri dicti maſſarii vel alius offitialis qui eam colligeret, teneantur et debeant dare dictis bonis hominibus et offitialibus de menſe in menſem ſecundum introitum dicte gabelle, et dictam quantitatem florenorum poſſint et debeant expendere pro aconcimine dicti fontis et aqueductus ſecundum quod eis videbitur expedire et utile eſſet. Et habeant et habere debeant dicti boni homines et notarius pro eorum ſalario pro quolibet eorum duodecim flor. auri, quorum offitium duret et durare debeat tempore unius anni, quod ſalarium maſſarii communis piſtorii teneantur et debeant ſoluere dictis bonis hominibus et offitialibus et notario ſub pena centum libr. den., ſine aliquo precepto vel mandato alicuius offitialis communis piſtorii, ſolum viſa eorum electione dictorum bonorum hominum et offitialium et notarii vel extractione de ſacculis fiendis, qui maſſarii teneantur et debeant retinere gabellam duodecim den. pro qualibet quantitate flor. quod eos ſoluendo bonis hominibus et offitialibus ſupradictis.

Preterea volumus quod nemo inferat aliquam iniuriam vel violentiam alicui mulieri cum

vel redeunti ab aqua aurienda vel ad auriendam aquam de ipso fonte. Et si quis contrafecerit puniatur duplici pena qua puniri deberet per formam alicuius capituli populi vel communis presertim si alio tempore dictam iniuriam vel violentiam perpetraret. Et nulla persona alicui mulieri vel alicui alii vel ire volenti pro aqua aurienda ad ipsum fontem impedimentum prestare debeat ullo modo. Et nullus audeat vel presumat accedere ad ipsum fontem cum barili pro aqua aurienda, nec cum barili pro aqua aurienda aurire, nec in ipsum fontem mictere bariles, nec aliquod aliud vas oleatum vel mustatum vel aliud vas turpe. Et qui contrafecerit teneatur solvere pro vice qualiber decem libr. den. Et nullus ducat vel mictat equum vel iumentum vel asinum vel aliqua aliam bestiam a gradibus intus et versus fontem. Et qui contrafecerit centum soldos den. pro vice qualibet solvere teneatur. Et nemo ire debeat ad ipsum fontem causa portandi aqua cum aliqua bestia. Et qui contrafecerit teneatur solvere pro qualibet vice centum soldos den. Et nemo possit vel debeat de ipso fonte extrahere aqua causa intridendi calcinam vel muralia faciendi vel occasione calcinariorum coriorum vel cartarum vel molsarum vel occasione vendemie vel pro cisternis vel pro pannis lavandis. Et qui contrafecerit viginti soldos den. pro vice qualibet solvere teneatur. Et nemo audeat vel presumat extrahere aqua de ipso fonte cum aliqua inpoccatoria, sed tamen cum manu sine inpoccatoria. Et qui contrafecerit solvat pro vice qualibet quinque soldos den., quorum medietas sit communis et aliam habeat accusator.

Iubemus insuper quod nullus audeat vel presumat dictum fontem ingredi, nec in eo se balneare, nec pedes vel crura vel caput abluere, vel cum pedibus super pectorale ascedere, vel vultum vel manus in ipso lavare. Et qui contrafecerit si fontem ingressus fuerit, vel in eo se balneaverit puniatur in quinquaginta libr. den. pro qualibet vice. Et si ascenderit super pectorale vel in pectorali fontis cum pedibus pro qualibet vice in decem libr. den. puniatur. Et si vultum vel manus in fonte abluerit in decem sold. den. pro qualibet vice puniatur. Si vero aliquis in ipso fonte aliquod animal vel pullum vel avem vel corium mortuum vel fetidum miserit vel proiecerit puniatur in centum libr. den. Si vero proiecerit in ipsum fontem lutum vel litamen vel paleas vel herbam vel lapidem vel pannum aliquem in ipso fonte lavaverit vel alias turpitudines fecerit in centum libr. den. pro vice qualibet puniatur. Si vero animal vel pullum vel avem unum proiecerit in viginti quinque libr. den. puniatur. Si vero proiecerit lutum vel terram vel aliqua turpitudinem in pectorale vel in ymagines ipsius fontis, solvat et solvere teneatur pro vice qualibet decem libr. den. Et si aliquis proiecerit in ipsum fontem lapidem vel ferrum vel lignum vel aliam rem et ruperit aliquid de lapidibus vel aliqua ymaginum sculptarum in ipso fonte, vel aliqua canellam vel colupnam, vel catinum in centum libr. den. pene nomine puniatur, et si dictam penam solvere non potuerit et capi poterit ei manus dextra debeat amputari. Si vero capi non poterit exbanniatur de civitate et comitatu Perusii in centum libr. den., et reverti non valeat donec non solverit dictum bannum. Et nichilominus dictum dapnum debeat emendare. Et nullus quoque proiciat vel profana faciat in ipsum fonte vel circha eum in gradibus vel a gradibus intus carnes vel piscem. Et qui contrafecerit si proiecerit in fontem puniatur pro vice qualibet in viginti quinque libr. den. Si vero circa fontem in gradibus vel a gradibus intus in viginti libr. den. pro vice qualibet puniatur. Et nemo similiter facere debeat aliqua turpitudinem in gradibus ipsius fontis vel extra ipsos gradus ad

non continua

predictor habeant plenitudine potestatis statu-
endi ordinandi et providendi quicquid credi-
derint convenire, et quicquid per ipsos decretu fue-
rit et ordinatum potestas et capitaneus tenean-
tur observare et effectui demandare. Debeat etiam renu-
dere semel in quibuslibet sex mensibus omnes
fontes civitatis et prope civitatem et clochanas
ipsorum manutenere et facere actari ipsos fontes et
clochanas ipsorum sicut necesse fuerit, et omnes
fontes et clochane ipsorum fontium existentium prope
circhuitum civitatis Perusii reparentur reactent
et reficiantur ita quod aqua per ipsas clochanas li-
bere possit habere cursum ad dictos fontes.
Et dicti fontes remolliantur et reparentur ita quod
aqua emergens sive decurrens in dictis fontibus
non effundatur propter destructionem ipsorum fontium.
Que reparatio reactatio et refectio dictorum fon-
tium et clocanarum ipsorum fontium fiat et fieri de-
beat expensis communis Perusii. Et super predictis et
pro predictis domini priores artium eligant et eligere
teneantur unum superstitem pro qualibet porta, cum
salario quod domini priores artium eisdem concedere
voluerint. De quibusdam fontibus manute-
nendis expensis communis Perusii. Rubrica.

·iij· Capitaneus teneatur facere manuteneri in
bono statu ad expensas communis Perusii fon-
tem Bovilgliani porte Heburnee, fontem
Sancti Galgani porte Sancte Subxane et fon-
tem de Pastena porte Sancti Angeli et fontem
novum de porta Solis, et predicta omnia su-
perius nominata capitaneus fieri faciat et perfice.
Item teneatur fieri facere et percompleri expe-
nsis communis Perusii unum fontem in porta Solis
ubi melius et utilius fieri poterit et homi-
nibus dicte porte videbitur convenire, et faciat
similiter reaptari expensis communis fontem Pilliciar-
gnam. Volumus etiam quod fiat unus fons
in campo Batalie vel iuxta ipsum campum ex par-
te porte Sancti Petri cum ibi sit vena aque
abundans pro utilitate communis Perusii.
De occupante plateam vel vias occasione mura-
lii. Rubrica.

Ne aliquis occasione alicuius rei vel rerum ·iiij·
quas in aliquo loco poneretur occasi-
one muralii ius aliquod se habere preten-
dat, Statuimus et ordinamus quod quicumque
occasione muralii plateam vel viam aliqua
vel vias impediverit inter octo dies post
completum muralium illud ex quo platea
communis Perusii vel platea aliqua alia vel via esset
impedita debeat removere. Et qui contrafe-
cerit centum solidos denariorum pene nomine solvere
teneatur, et impedimentum tollere teneatur,
cuius pene et bapni medietas sit communis et aliam
habeat accusator. Et occasione detentionis
talis rei nullo modo sibi ius aliquod acq-
ratur, que pena solvi debeat per potestatem
vel capitaneum vel maiorem sindicum pro communi
ut dictum est. De tenente lignum in via que
est subtus volta palatii communis et canonice Sancti
Laurentii. Rubrica.

Via que est sub volta palatii communis Pe- ·v·
rusii et canonice Sancti Laurentii et ipsa
volta, quia nimis lignamine impeditur,
ex quo posset transeuntibus periculum generari,
Volumus quod nulla persona deinceps sub
ipsa volta, nec in via qua itur per ipsam vol-
tam ad ecclesiam Sancte Marie de Viridario,
a domo olim domini Uguicionis domini Bonaven-
ture supra, usque ad plateam communis Perusii, nec
in via qua itur per ipsam voltam ad ecclesiam
Sancti Gregorii a turre et domibus olim domini
Bonacontis domini Hermanni supra, usque ad pla-
team, nec in via qua itur per ipsam voltam
ante domum Bennevenuti Bartoli ab ipsa domo
Bennevenuti usque ad ipsam plateam communis, audeat
ponere nec retinere, nec poni nec retineri
facere aliquod lignamen causa vendendi, nec
aliqua alia causa, vel aliqua bancham sive
discum vel imponimentum aliquod possit
ibi aliquis retinere penna vel excutere pannos
in quibus iam penna fuisset vel stetisset. Et
qui contrafecerit solvat pene nomine pro vicequa-
libet decem libras denariorum et perdat lignamen, quod
deveniat in commune et per ipso communi vendatur. Et de-

predictis sit et possit esse quilibet accusator et
habeat medietatem banni. Et nichilominus
per potestatem et capitaneum et eorum officiales in-
quisitio fieri debeat qualibet mense de pre-
dictis, et si invenerint aliqua personam facere
vel fecisse contra predicta eam in dicta quanti-
te debeat condepnare et in amissione dicti li-
gnaminis, quod penitus in comune faciat deveni-
re et pro ipso comuni vendi. Et nichilominus
ipsi potestas vel capitaneus et eorum officiales
per sacramentum et in pena quinquaginta librarum
pro quolibet eorum teneatur mictere aliquos de
familijs eorum ad dicta loca qualibet ebdomada
ad videndum et inquirendum si ibi retine-
tur lignamen vel parvus penatus. Et si ibi
invenerint aliquod lignamen teneatur ipsum ac-
cipi facere et vendi pro comuni. Et nichilominus con-
depnare eum cuius esset in pena supra nota-
ta pro vice qualibet, et relationi dicte familie
stetur et credatur in predictis. Preterea
volumus licitum esse cuilibet sine pena si in-
venerit aliquod lignamen in dictis locis vel
aliquo eorum ipsum accipere et habere seu deva-
stare et devastari facere nullo obstante capitu-
lo quod in contrarium loqueretur. Salvo quod
in die sabati tantum possit ibi pro quolibet ligna-
men teneri et haberi sine pena et non ultra.

Quod non hedificetur iuxta viam nisi petita
licentia. Rubrica.

vj. Quicumque vellet iuxta viam publicam
vel vicinalem vel aliam rem comunis pe-
rusii hedificare in civitate vel burgis te-
neatur requirere potestatem et capitaneum vel
unum eorum vel iudicem vel notarium eorum vel aliquem
ipsorum, et potestas vel capitaneus teneatur mic-
tere unum suorum iudicum vel notariorum ad viden-
dum locum ubi hedificari debet. Et tunc ille
qui iverit ad videndum locum predictum me-
suret et mesurari faciat viam et rem publi-
cam, scilicet latitudine dicte vie et rei pu-
blice usque ad res privatorum, et una mesura relin-
quatur hedificare volenti, et alia seu altera
potestati vel capitaneo presentanda, ut de
re comunis vel publica aliquis nequeat occupa-
re. Et siquis requirere ut dictum est negle-
xerit centum solidorum denariorum comuni perusii nomine pene
solvere teneatur, et totum quod hedificaverit
debeat removere, et hoc non intelligatur in
hedificantibus prope viam vicinalem vel
in ipsa via de voluntate vicinorum. Et dictus
notarius teneatur facere de dicta mesuratione
publicam scripturam et in actis ponere et re-
linquere. De remotione voltarum et profel-
lorum. Rubrica.

Potestas et capitaneus teneatur facere .vij.
elevari et removeri omnes voltas et
profella, que stant super quibuscumque vijs publi-
cis que veniunt a portis civitatis et burgorum
et intrant in plateam comunis perusii, nisi volta vel
profellum que distaret a terra super via
quindecim pedibus ad pedem comunis perusii, et
quodlibet profellum quod esset in platea
comunis perusii si non distaret a terra viginti pe-
dibus ad dictum pedem omnino faciat elevari ac
etiam removeri. Et si quis non elevaverit
et removerit in termino sibi dato, decem libras
denariorum comuni perusii solvere teneatur. Et predicta
nichilominus debeat removere, et potestas
et capitaneus nichilominus faciat removeri.
Item quicumque habuerit facere ab utraque
parte vie seu viarum publicarum vel vicina-
lium, libere possit voltam vel profellum
facere super via, dummodo ipsa volta vel pro-
fellum per quindecim pedes distet a terra
ad pedem supra nominatum, scilicet in vijs
publicis. In vicinalibus autem per decem pedes,
sed si uno semisse vel uno pede minus a
terra distaverit quam dictum sit nullam penam
aliquis patiatur, et ob hoc volta vel profel-
lum non debeat removeri. Et intelligatur
dicta altitudo a solo vie usque ad summitatem
angule arcus sive volte. Et quod dictum est in

voltis et pontibus idem intelligatur in pro-
fellis. ¶ Dumodo nulli psone liceat in stra-
tis regalib3 ciuitatis et burgorum pusi ul sup
ipas ul in aliqua via ul sup ipam viam d
dcorum burgorum et ciuitatis ul aliarum eorum in
qua est pena augmentata maleficia comicte-
tibus et que contineatur in caplo quod incipit
ut maleficia no remaneat impunita de per-
cuss. in .§. qui incipit Si aut percusserit in
aliqua ecclia ul in aliqua via seu sup aliq
viam prope platea cois pusi ad quinqua-
ginta passus ¶ Deinceps face ul fieri facere
aliqua voltam ul pontem. Et qui contrafe-
cerit puniatur de facto p potestate ul capi-
taneum in centu libr den. Et nichilominus
volta ul pons debeat remoueri. ¶ Item si
aliquis habuerit face iux viam publica
ul vicinalem possit profellu face et berbe-
cones imictere usqz ad medietate vie et no
ultra, nisi faceret de volutate illius ul illorum
qui haberet face ex alia parte vie et quo-
tiens aliter quis occupauerit ultra medie-
tatem vie totiens potestas et capitaneus fa-
ciant remoueri. Et si quis contrafecerit dcam
penam decem libr den debeat substinere. Et
nichilominus maior sindicus officialis co-
munis pusi teneatur et debeat infra mesem
a die publicatois statutorum cois pusi ipa
profella et hedificia face diruj et eleuari
sub pena quingentarum libr den sibi au-
ferenda p suum sindicatore si in hijs q
continetur in hoc capitulo negligens fuerit,
Et nichilominus possit procedere et tene-
atur p inquisitione et accusatione. ¶ Exi-
stentibus simul reuisoribus et correctoribus
presentium statutorum omnibus duodecim cu eet
eis lectum capituli sup scriptum sub rca
de remotione voltarum et profellorum dum essent
sup dco .§. ipius capituli qui incipit du-
modo nulli psone liceat usqz ad .§. Item
si aliquis. Cum de contentis in ipo .§. dumo

esset opinio inter eos Johanes peronis unus
ex eis tunc prepositus inter eos misit ptitu3
et singulariter interrogauit omes alios si
eis videbatur et placebat q dcus .§. dumo
sicut scriptum est remaneret validus vel si
eis videbatur et placebat q ipe .§. tollatur
et eius loco ponatur .§. qui erat in statuto vete-
ri sub eadem rca cuius .§. tenor inferius est
insertus, et sic fco scrutinio int eos, repti
sut septem ex eis concordes in hoc videlicet
q dcus .§. dumodo tollatur. Et eius loco po-
natur .§. predcus qui erat in statuto veteri
cuius tenor inferius est insertus. Quatuor no
ex eis placuit q dcus .§. dumo no tollatur,
s3 remaneat sicut hic scriptus est. Et hijs
auditis dcus Johes no concordauit p tunc
cu aliqua de dcis partibus seu opinionibus.
Sed ait omnibus audientibus Admodo ista de-
claratio remanet in me quia cuicumque parti
adherebo illius opinio preualebit et tunc dix
notario Ego declarabo vobis al intentione et
opinionem meam. Et ex tunc ad alia pcess
est. Sequenti uo die de mane dcus Johanes
volens declarare opinione suam dix nota-
rijs declaro et volo q tollatur dcus .§. dumo
et ponatur dcus .§. statuti veteris de quo sup
dictu est sicut placuit septe ex nobis qui
in hoc concordes fuerunt. Et eorum opinioni ad-
hereo cuius quidem .§. statuti veteris tenor
est iste videlicet. ¶ Dumo nulli psone liceat li-
ceat in stratis regalibus ul sup ipas burgorum
pusi a muris veteribus tibertinorum ciuitatis
veteris ex ul in aliqua via ul sup ipam
viam dcorum burgorum ul aliarum eorum in qua
est pena augmetata maleficia comictentibus
et que continetur in capitulo quod incipit
Ad hoc ut maleficia no remaneat impunita
de percuss in .§. po qui incipit Si autem
percusserit in aliqua ecclia deinceps face ul
fieri face aliqua voltam ul pontem. Et
qui contrafecerit puniatur de facto p pote-

statem ul capitanei in centum libr. den. Et nichi-
lominus volta et pons debeat removeri.

**Qualiter receptentur profellum et grondaria minan-
tia ruinam. Rubrica.**

.vij. Si profellum ul grondaria tectorum esset quod
ul que minaretur ruina sup plateam co-
munis ul sup viam aliqua, potestas et capi-
taneus ipm et ipam teneatur facere reactari.
Et ille qui no reactaverit termino sibi dato cen-
tum libr. den. coi pus solvere teneatur cuius bapni
medietas sit cois et alia habeat accusator suma-
rie et de facto habita fide a duobus magistris
de arte lapidum et lignaminis quos duxerit eli-
gendos sine libelli oblatione et strepitu et figu-
ra judicij solu habita querela nec peti possit
de predictis copromissum fieri. Et si dicti
officiales ul alter eorum fuerint negligentes in
predictis condepnetur negligens per suum sin-
dicatorem in centu libr. den. **Qualiter habens edi-
ficium sup re alterius debeat precepto facto ele-
vare. Rubrica.**

.viij. Si quis habuerit ul haberet murum
ul hedificium ul aliquod imponime-
tum sup re alterius cum titulo ul ab eo pos-
sessa per tempus decem annorum ultra terminu
ul dentem ubi esset terminus ul dens quod
no haberet de jure ul obstenderet habere de
jure testibus ul instrumento post preceptum
ei factum ad octo dies debeat elevare et am-
plius no tenere contrafacienti potestas et capi-
taneus et eorum officiales noie pene quadragin-
ta soldorum den. pro vice qualibet teneatur aufer-
re de facto et pro precepto quolibet faciendo.
Et judex cum uno notario potestatis ul capitanei
ul notarius tm ad locum litis ul questionis
cum uno magistro accedere debeat ad viden-
dum loci litis ul questionis et relationi et
dicto illorum qui ad videndum loci litis ul questi-
onis accesserint credi debeat et sicut ipi retu-
lerint de elevatione facienda ul no debeat
obsuare que fieri debeat sine alia petitione
ul libelli oblatione et compromissum peti
no possit. Et volumus quod a preceptis fi-
endis supradicta de causa no possit appellari vel
appellatio aliqua interponi nec recursus habe-
ri ad aliquem officialem cois pus pena of-
ficiali si negligens fuerit in predictis centu
libr. den. per sibi per suos sindicatores auferendum.

**De exoccupatione muri occupanti ul impe-
dienti fienda. Rubrica.**

Si quis habet ul habuerit muru propium .x.
ul ab eo possessum per decem annos qui
undique videri no possit potestas et capitane-
us et eorum officiales teneatur mictere ad vide-
dum illum muru unum de suis judicibus cum
uno notario ul ipm notarium tm quotiens fu-
erit postulatum. Et si ille judex ul notari-
us viderit illum murum impeditum ab alio
de aliquo ul in aliqua parte sui ipm faciat
expediri deinde ad tres dies quod si ille cui pre-
ceptum fuerit no fecerit ad terminu sibi datu
ul dandum per dictu judicem ul notarium te-
neatur solvere pro vice qualibet et pro quolibet
precepto pene noie centu soldorum den. et cre-
datur dicto dicti judicis ul notarii referentis et
oporteat probatione aliam no habere. Et po-
testas et capitaneus et eorum officiales dictam
penam de facto exigere teneatur. Item si
relatu fuerit per dictu judice ul notariu dnis
potestati et capitaneo ul alteri eorum quod in ta-
li muro qui undique videri no possit quod
ibidem in dicto muro propio no sit aliquod li-
gnum ul aliquod aliud imponimentum statim
talis notarius teneatur et debeat in actis cois
pus et in scriptis predicta redigere. Et nichi-
lominus talis qui habuerit rem sua iuxta pre-
dictum muru proprium precipiat predictus no-
tarius et percipere teneatur ad pena et bapnum
decem libr. den. quod abinde in antea aliquid
no mictat nec micti faciat in dicto muro nisi
ille in dicto muro mostraverit et obstenderit se
jus habere. Et si aliquid appareret postea
immissum esse condepnetur pro quolibet ligno ul
lapide ul imponimento in quantitate predicta
que debeat exigi pro coi per potestatem et capitaneum

et eorum officiales. ¶ Et si aliquis imiserit seu
imicti fecerit seu retinuerit aliquod lignamen
ul lapidem ul aliquid aliud in aliquo suo mu-
ro, proprio ul ab eo possesso p decennium sup
aliqua domo alicuius sui vicini seu sup aliq
casaleno ul voitameto, teneatur unus ex Iu-
dicibus potestatis ul capitanei ire psonaliter
ul mictere unu de suis notariis quotiens ab
eis ul altero eorum fuerit postulatum. Et si talis
Iudex ul notarius retulerit aliqd predictorum inue-
nisse scribantur predicta in actis cois pus, et
percipiat et precipere debeat Iudex tali contrafa-
cienti ul habenti predictam ul aliquod predictorum
sup re alterius, ul sup re ab eo possessa per
decem annos ut sup dictum est, quod inde ad tres
dies predicta debeat remouere et tollere et eleua-
re, ad pena decem libr den p qualibz vice.
Et si in dicto termino no eleuauerit seu re-
mouerit dictam quatitatem de facto ab eo au-
feratur p vice qualibz et quolibz lapide seu
ligno ul alio impomimeto quod et que reti-
nuerit et habuerit post preceptum sibi factum
de eleuado, et quod no debeat retinere, et capitan
dictam pena p coi exigere teneatur. Et nichi-
lominus predicta debeat eleuare. ¶ Et vo-
lumus quod a preceptis que fient supradictis de ca-
usis, ul aliqua earum in toto presenti capitulo
contentarum, no possit appellari nec appellatio
aliqua interponi, nec recursus haberi ad ali-
quem officialem cois pus. Quod nullus possit
habere in platea cois tendam de paratamis
infra certam mensuram. Rca.

·XI· In platea cois pus nullus possit habere
tendam de paretamis nec tegulis cop-
tam, distante a terra minus duodecim pedi-
bus. Et si aliquis eam haberet potestas et
capitaneus et eorum officiales teneatur eam facere
remoueri, et quicumque eam no remouerit postquam
potestas ul capitaneus, ul eorum ul alicuius eorum
officiales preceperit ul precipi fecerit, ul ipam
remotam ul eleuatam decetero reposuerit

teneatur soluere p vice qualibz decem libr den.
¶ Bancham uo possit quilibz habere tribz pedi
bus sedium unius pedis et no ultra. Tendaz
uo de pano quilibz possit et habere quantum banca
protendit et ultra bancham quinque semissis,
dum tamen bancha sit appodiata parieti camere.
Et si quis contra hanc forma bancham ul ten-
dam de pano teneret, decem libr den p vice
qualibz soluere teneatur. Et nichilominus ban-
cha et tenda remoueatur. ¶ Et quod dicti potestas
et capitaneus et maior Sindicus debeat semel
in mense p plateam mictere unum ex officia-
libus suis ad videndu et examinadum et inqui-
rendum, et ubi inuenerit aliquem tenentem contra
dictam forma, incontinenti faciat remoueri et
si negligentes fuerint in predictis in quinqua-
ginta libr den p eorum Sindicatores debeat
negligentes condempnari. ¶ Item quod nulla psona
audeat ul presumat impedire nec aliquod
impedimentum facere ul ad artem sua exercen-
dum stare ul morari nisi in die fori in se-
dibus tiburtinorum que sunt in platea cois pe-
rusii, ul aliqua bancham in dicta platea te-
nere, ul cum ipa morari prope ipa sedia p
quinque pedes ad pedem cois pus. Et qui con-
fecerit puniatur de facto in decem libr den.
¶ Et nullus audeat ul psumat tenere ul ha-
bere in platea cois pus aliqua tendam ul
apparatam siue coperturam de storiis ul in
aliqua de quinque stratis regalibz ciuitatis ul
burgorum pus. Et qui contrafecerit puniatur de
facto in uigintiquinque libr den et tendam appa-
ratam et copturam debeat remouere. ¶ Di-
cimus etiam quod dni potestas et capitaneus
et quilibz eorum teneatur et debeat pena centu
libr den p quolibz eorum rimari facere in volta
dicta herculana omni die p baracteriis et vaga-
bundis qui in dicta uolta moraruntur, et etia
p meretricibus et psonis male conditionis et
fame, et inuetis tales psone talis conditionis
stare ibi p totam platea debeat fustigari.
Et si potestas ul capitaneus ul alter eorum in
predictis negligentes fuerint in dicta pena debeat

condepnari, et de predictis sindicari debeant.

Item quod nulli macellatori vel artifici ad macellum acto liceat in aliqua de quinque stratis regalibus tenere aliquem disthum, bancham sive occupamentum a muris domorum extra ultra quatuor pedes per amplum versus stratam, sed in locis consuetis eis liceat ipsas banchas sive disthos tenere et habere pro sua arte exercenda amplas quatuor pedibus sine pena a muro domorum extra. Et qui contrafecerit puniatur in quinquaginta libr. den. de facto, et de predictis omnibus et singulis quilibet esse valeat accusator et habeat medietatem banni. Et nichilominus de predictis ex officio inquiratur, et quod officialis domini potestatis et capitanei et maioris Sindici qui est super viis et fontibus et mensuris teneatur et debeat ex debito sui officii de omnibus et singulis in dicto capitulo contentis qualibet ebdomada facere inquisitionem et personaliter ire circando per contrafacientibus, et inventos culpabiles punire, et dictam penam de facto auferre sub pena centum libr. den. Et potestas non prejudicet presentibus emptoribus mesurarum comunis Pistorii, et in eorum Juribus que haberet occasione eorum emptionis et contractus.

Quod liceat stare in die fori in platea comunis calzolariis et aliis artificibus in locis consuetis. Rubrica.

xv. Calzolarii civitatis et burgorum Pistorii et omnes artifices comitatus Pistorii, consueti commorari in platea comunis Pistorii in die fori stare et morari possint ad emendum et vendendum ea que pertinent ad artem eorum in locis consuetis et prout hactenus stare et morari consueverunt, semper tamen dicto tempore calzolarii possint stare et stent in capite platee predicte, a gradibus ecclesie et campanilis Sancti Laurentii et a domo de blado comunis Pistorii et a dicto loco versus platea comunis Pistorii predictam, et illa ars que non staret ut consuetum est, vel vias et streatas consuetas in platea remanere impedieret, puniatur Camerarius dicte artis per capitaneum in Quinquaginta libr. den. Et si aliquis voluerit operari vel exercere aliquam artem in Civitate vel burgis vel comitatu Pistorii, possit et ei liceat, dummodo se scribi faciat in matricula dicte artis qua exercere voluerit, et non debeat nec compelli possit solvere hominibus dicte artis occasione intrature, nisi viginti soldos den. Et si camerarius vel artifex dicte artis nollet ipsum scribi et poni facere in matricula dicte artis, possit libere ipsam artem facere et exercere impune, nec possit in aliquo puniri vel molestari per homines ipsius artis aliqua ratione vel causa, sub pena centum libr. den. que pena de facto per capitaneum a contrafacientibus auferatur. Bladium vero venale stet in platea in loco consueto, sicut stare hactenus consuevit. Quicumque autem contra predicta fecerit et ea non observaverit quinque soldos den. pro vice qualibet solvere teneatur. Nulla autem mulier cuiuscumque conditionis sit possit stare nec ire debeat per plateam comunis Pistorii vel mercatum vel pescariam, vel per locum vel in loco ubi venduntur poma vel olera cum roccha vel filare possit in aliquo predictorum locorum. Et qui contrafecerit puniatur pro vice qualibet in viginti soldis den. Et quod mulieres non debeant filare super pane pomis vel olere sub dicta pena. Et quilibet sit accusator et habeat medietatem banni, et dicta roccha possit per quemlibet frangi sine pena.

Quod nullus possit operari in platea comunis artem funium et sellarum asinorum. Rubrica.

Nullus possit operari artem funium et sellarum asinorum in platea maiori comunis Pistorii, et capitaneus artifices dictarum artium de dictis locis expelli facere teneatur, et de predictis et contra predictos capitaneus teneatur facere inquisitionem, et si aliquem invenerit contrafacere, in decem libr. den. eum xvi.

\ l.le

debeat condepnare et condepnatione executere
& eam auferre debeat pro coi. dumodo pre-
dicta que in hoc capitulo ꝯtinetur no intelli-
gantur in platea nec in via que eſt poſt
ecclām ſancti laurentij ubi ſunt modo arti-
fices dc̄e artis ab hoſtio dicte ecclie ubi por
tantur mortui recto verſus portam ſolis,
ita ꝙ libere & ſine pena artifices dicte artis
poſſint ſtare ad faciendum artem ſuam in
dicta platea et via ut modo morantur. Et
poteſtas & capitaneus uł alter eoꝝ no poſſint
occaſione pr̄dc̄a aliquē proceſſum facē uł ꝯt
predcōs artifices ſi ſtarent uł ſteteſſent ipi ad
faciendum dictam artem in platea & via p̄
poſt dictam ecclām Sc̄i laurentij ubi modo
morantur. ¶ Preterea volumus aliquo caplō
precedente uł ſequente uł aliquo alio ꝯtrario
non obſtante, ꝙ nullus ſellarius audeat uł poſ-
ſit tenere ante domum ſuam uł cameram
ſellas aſinoꝝ niſi tantu quantum protendit
et capiet una ſella. Et qui ꝯtrafecerit in dece
libr̄ den̄ puniatur. ¶ Preterea nullus pellipa-
rius audeat nec aliquā alia pſona poſſit bac-
tere pelles in camera uł extra camera in pla
tea cōis puſij uł prope ipam platea ad quin
decim paſſus tenē nec in aliqua ſtrata rega-
li civitatis uł burgoꝝ puſꝫ nec etiā in came-
ra uł ex camera in platea cōis puſꝫ nec p̄pe
ipam plateam a viginti quinqꝫ paſſus tenere
pennam ſive pennas. Et qui ꝯtrafecerit pu-
niatur p̄ vice qualibꝫ in decem libr̄ den̄ que
pena de facto a ꝯtrafaciente auferatur per
poteſtatem et capitaneu pena centu libr̄ den̄.
Et de predcīs ex officio teneatur inquirē pu-
blice uł ſecrete et nullus ſellarius poſſit
bactere ſeu carmenare burram in camera
ſeu ex cameram. ¶ Et nullus lanaiolus
poſſit bactere ſeu carmenare lanam ī ca-
mera ſeu ex camera dc̄ꝫ in platea cōis pe-
ruſij nec prope plateam a quadraginta
paſſus. Et qui ꝯtrafecerit debeat ſolvē pro
vice qualibꝫ decem libr̄ den̄ et quilibꝫ va-
leat accuſare & habeat medietatem bapnj
accuſator. Et de predcīs & quolibꝫ predcoꝝ
poſſit inquiri & credatur relationi familie
uł dicto unius teſtis. ¶ Item volumus ꝙ
nulla pſona audeat comburē uł comburi facere
ſtercem in civitate uł burgis comitatu uł diſtr-
ictu puſꝫ nec aliqua parte ipoꝝ. Et qui ꝯtra-
fecerit puniatur p̄ vice qualibꝫ in viginti quinqꝫ
libr̄ den̄. Et de predictis quilibꝫ eſſe valeat
accuſator et habeat medietatem bapnij et dictu
capitulum bapniatur quolibꝫ menſe et pote-
ſtas et capitaneus faciat illud bapniri in pla-
tea et locis ꝯſuetis. De pellibꝫ & corijs in pla-
tea no tenendis & quibuſdam alijs. Rubrica.

1 In platea cōis puſꝫ nemo debeat extendē - xiiij.
ſeu extenſa tenere coria aliqua ſive pel-
les uł no concias uł concias uł ſtare ad ven-
dendum carnes uł porcellos nec teneat lana
preter ꝙ de lana de die Sabati. Et qui ꝯtrafe-
cerit decem libr̄ den̄ p̄ vice qualibꝫ ſolvere
teneatur et perdat res predcās que devenīat
in coe et de predcīs inquiratur & a ꝯtrafacie-
ntibus pena auferatur. ¶ Et nullus debeat
habere herbas uł paleas uł ligna in platea
maiori cōis puſꝫ. Et qui ꝯtrafecerit p̄ vice
qualibꝫ viginti ſoldos den̄ pene noīe ſolvē
teneatur. ¶ Poſſit tamen quilibꝫ vendere
res predcās poſt voltam ſancti laurentij
in platea cōis puſꝫ ante domu olim Guida-
relli dnj Johis et fratrum ſuoꝝ & ab hoſtio
ecclie ſancti laurentij retro verſus domu olim
dicti Guidarelli et ab eccla Sc̄i donati ſupra
muru campi batalie uſqꝫ ad ſtalellas dc̄i cam-
pi batalie et ad hoc ibi ſtare valeat ſine pe-
na. ¶ Preterea volumus ꝙ nulla pſona ī
via ſeu ſtrata qua itur ad macellum que eſt
inter domu olim dnj venaoli & domu olim
dnj Vguiccionis Vannutij nec in via ſeu re-
buccho qui incipit a dicta via ſubtus domu
olim dnj venaoli et protendit ante domu
quodam Angeli Sinibaldi inter domos olim
filioꝝ perutij Raynaldi uſqꝫ ad ecclām Sc̄e
Marie de mercato debeat nec audeat a mu-
ris domoꝝ foris facē nec tenē nec proicē
aliquam turpitudine nec immunditiaꝫ nec
aliquam rem turpem. nec lavare aliquas res
turpes uł piſces uł ventres uł ſtercuta uł in-
teſtina beſtiaꝝ nec ignem facē nec aliquid
aliud quod ſit turpe nec aliquid tenē vel
habere uł facē in dc̄a via ꝙ impediat dc̄aꝫ

viam usque ad aliam viam que est ante muru
campi batalie, scilicet ipsa via tota usque ad aliam via
predictam posita ante muru campi batalie ...
sit et esse debeat expedita et munda a terra
usque ad celum, qui contrafecerint in predictis ...
vel aliquo predictorum in aliqua dictarum viarum pe
nam viginti quinque libr. den. pro vice qualibet
solvere teneatur et quilibet sit inde accusa
tor et credatur sacramento accusatoris et uni
testis. ¶ Et quod nulla meretrix stet nec stare
vel habitare possit in rebucco malecoane, ...
dum tamen ante omnia eis locus aptus comodus
et habilis assignetur et assignari debeat alibi
per dominos priores et camerarios artium in quo
verisimiliter maleficia comicti non possint
habilius quam in dicto loco. Super quibus domini pri
ores et camerarii habeant plenum arbitrium
providendi. Et nichilominus de predictis
et quolibet predictorum potestas et capitaneus
pena centum libr. den. inquirere teneatur quo
libet mense et inventos culpabiles punire.
¶ Item volumus quod nullus porchectarius et
qui vendere sunt soliti porchectas in dicta
via seu strata stent seu stare debeant ad ven
dendum porchectas in dicta via seu strata
qua itur ad macellum. Et qui contrafecerit
pena decem libr. pro vice qualibet solvere
teneatur. Et potestas et capitaneus qui
nunc sunt et pro tempore fuerint teneantur et debe
ant omni mense inquisitionem facere de pre
dictis et quolibet predictorum et si quem invene
rint culpabilem in predictis vel aliquo pre
dictorum ipsi vel alter eorum condempnet in pena
superius notata. ¶ Insuper volumus quod in
dicta via que est inter domum olim domini Ven
cioli et heredes olim domini Uguiccionis Vanuti
usque ad muru campi batalie vel aliqua do
mo contigua dicte vie nulla persona audeat fa
cere nec laborare sebum nec aliquod labo
rerium sebi. Et qui contrafecerit decem libr.
den. pro vice qualibet com. pis. solvere tene
atur. Et quilibet de predictis sit accusator et
habeat medietatem pene. Et nichilomi
nus de predictis debeat potestas et capitan

et quilibet eorum inquirere et culpabilem punire,
capitulo inquisitionum vel aliquo alio non ob
stante. ¶ Et nullus macellator vel alia perso
na possit habere aliquam domum in qua faciat
aliquam turpitudinem vel possit scannare et
decoriare bestias vel sanguinem seu fecem
habere nec retinere aliquam bestiam vel facere co
cinam vel aliquam turpitudinem in via publica
vel aliquod stabulum habere nec retinere aliquam
bestiam nec vendere pelles nec proiciat
nec proici faciat vel teneat aliquam turpitu
dinem vel putredinem vel rem aliquam ex qua
possit generari putredo vel rem aptam ad pu
tredinem faciendam in campo batalie nec ab
ecclesia Sancti Donati usque ad ecclesiam Sancte Lucie
et usque ad plateam a dictis locis recta linea
usque ad muru inferiorem dicti campi. Et si quis
contrafecerit nomine pene et banni pro qualibet vi
ce solvat viginti quinque libr. den. et quilibet
possit accusare et habeat medietatem banni.
nec etiam possit predicta vel aliquod predictorum fa
cere in via que est inter domum macellatorum et
piscaiolorum nec etiam prope aliquam stratam re
galem per viginti passus ad passus communis pe
rusii nec prope ad aliquam ecclesiam per decem
passus nec prope ad aliquem fontem. Et ma
ior sindicus et iudex iustitie teneatur inqui
rere et inquisitionem facere singulis octo diebus
contra omnes contrafacientes ad penam centum libr. de
de suo salario per suos sindicatores auferendam
si in predictis negligens fuerit. Et sufficiat
probatio unius testis de visu vel per relationem
officialis qui inveniret factum esse contra pre
dicta cum duobus de fama. ¶ Preterea
volumus quod spetiarii et facientes artem speti
arie possint cameras habere et tenere et suam
artem facere iuxta plateam ubi voluerint. Ita
tamen quod ipsi spetiarii nec de predictis artibus
aliquis possit nec debeat proicere aliquid
turpe in platea communis perusii. Et si quis contra
fecerit puniatur pro vice qualibet in decem
libr. den. et quilibet possit accusare et habe
at medietatem banni. ¶ Et nulli artifici
sit licitum habere nec tenere aliquam bancham
vel aliquid aliud a muris domorum foris quod

les et etiam totius comitatus ubi necesse fuerit ab hominibus et personis contrate facere reparari et aptari ubi essent devastate sine malitia, et occupatas et impeditas facere exoccupari et expediri ab occupante vel impediente tam super terram quam subtus terram, infra octo dies postquam aliquam eorum fuerit denuptiatum sive proponat quis nomine suo vel nomine communis Pergami, in via publica sive in via vicinali viarum cuius interest. Et ipsi officiales et quilibet eorum cognoscere debeant omnes questiones occupationis omnium viarum tam publicarum quam vicinalium si occupate aut suprapphense fuerint ab aliquo vel aliquibus personis tam in civitate et burgis quam in comitatu et districtu Pergami summarie sine clamo libelli porrectione et sine strepitu et figura iuditii. Et qui non obedimerit eis et cuilibet eorum maiori sindico et iudici iustitie supradicto solvat pro vice qualibet decem libras denariorum quorum medietas sit communis et aliam habeat accusator, quorum diffinitiones et terminationes potestas et capitaneus et maior sindicus ratas habeat et faciat observari. Quicumque non acceperit ad coptimum aliquam viam ad aptandum et non observaverit quod promisit quadruplum quantitatis accepte pro ipso coptimo faciendo communi Pergami solvere teneatur et coptimum perplerexe ad quod per sindicum maiorem cogi debeat, et hoc intelligatur ad preterita et futura. Et terminos ipsarum viarum qui fuerint copti et supradprehensi ab aliquo cum sepibus arboribus vel aliis rebus teneatur ipse maior sindicus et iudex iustitie et alii officiales discoperiri facere ab occupante infra octo dies postquam eis vel alteri eorum fuerit denuptiatum. Vias autem que sunt tam ab uno miliari intus versus civitatem quam ab uno miliari extra in quacumque parte nostri comitatus et districtus sint teneatur et debeant dicti officiales teneri facere bonas et amplas si aut melius fieri poterit. Et fiat ita et facere teneantur quod quelibet via publica sit et esse debeat ampla ad minus decem pedibus, et via vicinalis ad minimus octo pedibus ad pedem communis Pergami. Salvo quod si aliqua ipsarum viarum est maior et amplior vel esse debet maior et amplior debeat remanere et ipsas vias et quamlibet earum ipsi officiales communis Pergami qui erunt pro tempore sic terminet vel terminari faciat et fieri tam tempore sui officii et ex suo officio quam etiam ad petitione petentis sine libelli porrectione litis contestatione et figura et strepitu iudicii, non obstante possessione vel detentione quam aliquis habuisset de eis vel aliqua earum, dummodo predicta non intelligantur nec locum habeat in viis novis et formis ipsarum factis et missis per commune Pergami que remaneat ut facte sunt. Et intelligatur quod sit via publica per quam publice itur et iri potest per quemcumque et habet exitum. Illa vero que exitum non habet intelligatur et sit vicinalis. Si vero officialis non fecerit vel fieri fecerit predicta ut superius dictum est solvat pene nomine communi Pergami de suo salario centum libras denariorum. Et predicti idem officiales sub dicta pena facere teneatur constringendo homines et personas habentes facere iuxta ipsas vias et quamlibet earum quod ipsas examplet et aptent ita quod nullum impedimentum remaneat in ipsis viis vel aliqua earum ad minus intus versus viam ex utraque parte. Teneatur etiam dictus maior sindicus et iudex iustitie facere remundari stratas et ipsas teneri facere purgatas per vicinos adiacentes, et mictere notarium per civitatem singulis diebus ad faciendum hoc fieri, sub pena centum librarum denariorum si in predictis negligens fuerit. Si vero ille vel illi cui vel quibus preceptum fuerit per dictum officialem quod dictas vias amplent et aptent non aptaverint vel aptarent termino ei vel eis prefixo solvat quilibet eorum pene nomine decem libras denariorum, et in civitate et burgis viginti solidos denariorum. Et nichilominus dictas vias aptare teneatur et cogantur, ut dictum est. Et si quis habuerit rem suam iuxta viam possit concedere viam liberam aliunde et per rem suam remictere ad suam voluntatem vocatis ad hoc primus conticinis qui se dicere possint principaliter non obstante contradictione

uianoꝝ / ſi ɔtradictores no haberent iuſtam
cauſam ɔtradicendi / dumodo conuictatur et
fiat ad modum ⁊ equalitatem vie p̃me ſin
fraude et ſit ſimilis par et equa / tali mo
ꝙ no preſtet icomodum aliquibus ɔuici-
nis habentibus Jus eundi / et aliter mutari no
poſſit niſi de volutate omnium vicinoꝝ qui
ɔſueti ſunt habe͂ iter ꝑ ipam viam / ɔtrafa-
cientem poteſtas et capitaneus teneatur co-
pellere omnibȝ ſuis ſuptibus et expenſis in
ſtatum priſtinum reduce͂. ¶ Et ad execu-
tionem predctoꝝ ⁊ cuilibȝ predctoꝝ ɔtentoꝝ
in dco capitulo teneatur maior Sindicus ⁊
Judex iuſtitie procedere ad petitionem cuiu-
cuique petentis ſumarie ⁊ de facto ſine libel-
li porrectione ⁊ ſine ſtrepitu ⁊ figura Judi-
cij / pena centum libr den̄ ſibi de facto per
ſuum Sindicu auferenda / et ꝙ de predctis
⁊ ꝑ predctis no poſſit peti compromiſſum.
¶ Item ꝙ omis via ꝑ qua itur ad aliquem
fontem ext̃ ⁊ prope circuitum muroꝝ ci-
uitatis pruſ / et omes alie vie ab vno mili-
ari intus uerſus ciuitatem pruſ reparentur
⁊ reaptentur vbi neceſſe fuerit. ¶ Et ꝙ
ſup predctis dnj priores artiu poſſint elige͂
et vocare vnu ſupſtitem bonu et legalem
pro qualibet porta et face͂ ⁊ exercere quicqd
eiſdem prioribȝ ſup predctis videbitur et
placebit. Qui ſuperſtites habeat ſalarium
a comitatenſibȝ prout predctis dnis prioribȝ
videbitur et placebit. ¶ Et ꝙ dci ſupſtites
⁊ quilibȝ eoꝝ poſſint cogere realiter ⁊ per-
ſonaliter hoies ⁊ corpora caſtroꝝ ⁊ villaꝝ
quos et que magis et ſepius tranſire per
dictam viam reparadam et reaptandam de-
clarauerit / et in predctis et pro predctis pote-
ſtas et capitaneus teneatur eiſdem ſupſtitibȝ
dare et pſtare auxilium ɔſilium ⁊ fauore
⁊ familiam quatam voluerit / ad pena cen-
tum libr den̄ ſi in predctis fuerit negligetes.

Qꝫ vie vicinales poſſint claudi de volutate omniu
vicinoꝝ. Rta.

.xviij. Volumus ac etiam ordinamus / ꝙ ſi ali-
qua via uicinalis eſſet ⁊ omes vicini
qui haberent Jus in dca via eſſent in ɔcordia
claudendi dcam viam ul occupandi eam / poſſit
eam licite ⁊ ſine pena eoꝝ auctoritate claudere
⁊ occupare no obſtante ɔtradictione cuiuſcuque.
¶ Et ſi aliquis qui Jus no haberet in dca via co-
tradiceret ul impediret ſoluat pene noie centu
libr den̄. Qꝫ nulla fouea ul forma fieri poſſit
iuxta aliqua viam ex parte inferiori ad duos
pedes. Rta.

Ad conſeruandas vias ne debeat ul poſſint .xx.
deſtrui. Volumus ꝙ nulla pſona que ha-
beret face͂ iuxta viam aliquam publica uel
vicinalem ex parte inferiori audeat face͂ aliqua
foueam ul forma ul fieri face͂ prope viam
ad duos pedes ad pedem cois pruſ / Et qui co-
trafecerit ſoluat pro vice qualibȝ decem libr
den̄ / et quilibȝ ſit accuſator ⁊ habeat medie-
tatem bapni. ¶ Et ſi via ſe alamaret uel
corrueret ꝓ dicta forma ul foueam qua face-
ret ul fieri faceret / cogatur dcam viam refice͂
ſuis expenſis / et in ſtatum priſtinu reducere
ꝑ potatem ul capitan ul maiore Sindicu
et Judicem Juſtitie ſtatim cum eis fuerit per
aliquē dictum. ¶ Inſup ſi aliqua lama uel
terra que cecciderit de re alicui eſſet in aliqua
via / ille de cui re cecciderit teneatur illaꝫ lama
⁊ terra de dca via eleuare ⁊ pone͂ ul prohi-
cere ul in ſua re ul alterius que eſſet ſubtus
dcam viam / no obſtante ɔtradictione illius
cui eſſet ul eſt dca res que inferius ſtaret
ſine pena / dumodo minus dapnoſe ꝙ fieri
poteſt. ¶ Et ad hoc ꝑ poteſtate ul capita-
neum ⁊ eoꝝ ⁊ cuilibet eoꝝ officiales ul ꝑ
maiorem Sindicu ⁊ Judicem iuſtitie ſtatī
cum eis ul alteri eoꝝ fuit ꝑ aliquē dictu
penitus compellatur / Aliquo caplo no obſtate.

De exoccupatione viaꝝ ⁊ formaꝝ eaꝝ. Rta.

Statuimus ⁊ ordinamus ꝙ maior ⁊ .xxi.
Sindicus ⁊ Judex iuſtitie ⁊ officiales
ſup vijs cois pruſ faciat ⁊ fieri face͂ tene-
antur exoccupari ⁊ expediri ſup terra et
ſubtus terra omes vias publicas ⁊ formas
ipaꝝ viaꝝ ciuitatis ⁊ burgoꝝ ⁊ comitatus
ab illis qui impediut ſeu occupauerint eas ſeu
ab illis qui eas detinet impeditas ul etiam

occupatas.

occupatas no obstante aliqua prescriptione longa
ul longissima, nec aliqua detentione habita per
aliquam psonam, ul quia aliquis diceret se ha-
bere de dictis vijs ul formis, no obstante aliqua li-
centia sibi data p aliquem officialem cois pusij,
no obstante capitulo quod loquitur q potestas
⁊ capitaneus no possit cognosce nisi de male-
ficijs comissis eo᷑ tpre ⁊ tribus mensibus an.
Et quilibz potas ⁊ capitaneus qui p tpre fue-
rint ⁊ maior Sindicus cont͂a occupantes seu de-
tinentes occupatas puniendos ⁊ condepnados sint
Judices competentes. Et dci officiales tenea-
tur ⁊ debeant cont͂a occupantes seu occupatas
detinentes dctas vias ⁊ formas inquire publice
⁊ secrete et veritate reperta mandare occupan-
tibus seu occupatas detinentibus q ipas debe-
ant exoccupare ⁊ in pristinu statum reducere.
Et quicumque no expediuerit seu exoccupauerit
viam ul vias ⁊ formas ipa᷑ ad terminu que
dicti officiales seu alter eo᷑ assignabit eidem,
Centum libz den cōi pusij noie pene soluere
teneatur, que pena de facto a cont͂rafaciente aufe-
ratur ⁊ massario cois detur p cōi sumarie et
de facto sine strepitu ⁊ figura Judicij, nec etia
peti possit de predictis fieri compromissum.
Et nichilominus viam ul vias seu formas
expediri ⁊ exoccupari face teneatur. Et
ne possit in dubiu reuocari ad quos spectat
officium sup vijs, dicimus ⁊ ordinamus q
potestas ⁊ capitaneus ⁊ eo᷑ ⁊ cuilibz eo᷑ of-
ficiales ⁊ maior Sindicus ⁊ Judex iustitie et
quilibz eo᷑ insolidum sint sup exoccupatioe
via᷑ fieri facienda ⁊ mundatione ⁊ exampla-
tione ⁊ acconcamine forma᷑ via᷑ ⁊ alia᷑
forma᷑ ⁊ pontium qui sunt ul fieri debet
in vijs. Et si vie consuete ⁊ p quas iri
consueuit ad aliquem fontem pub ul cu-
riam ipo᷑ fontium ⁊ ipi fontes sint occu-
pati p aliquem, debeat p occupantem ul eu
qui occupari fecerit, exoccupari termino ei
assignato p aliquem supradcto᷑ officialiu sub
pena viginti quinqz libz den. Et dci officiales
⁊ quilibet ipo᷑ teneantur ⁊ debeant exoccupari fa-
cere ad petitione cuiuq͂ue face teneatur sub pe-
na quinquaginta libr den de suo salario soluenda.
Saluo q hoc intelligatur in illis ⁊ de illis fon-
tibus ad quos hoies publice consueuerunt ire, et
qui p pl publicis fontibz habiti sunt tempori-
bus preteritis ⁊ no in illis ⁊ de illis fontibus
ad quos hoies publice no consueuerunt ire, et
qui p publicis fontibz no sunt habiti tpribz
preteritis, no obstante aliqua pscriptione tem-
poris longa ul longissima. *Quod omnes forme
comitatus mictantur certis temporibz. Rca:.*

Omnes forme que sut ⁊ que fuerint infu- *.xxvi.*
turum in contatu pus ⁊ in plano ipius
comitatus, anno quolibz de mese maij usqz
ad mesem Septembris mictantur ⁊ remolian-
tur ⁊ incupentur ⁊ amplientur ita ⁊ taliter
q aqua bene decurre p eas possit sine aliquo
impedimeto p laboratores ⁊ p coptumatores
terra᷑ existentiu iuxta ipas formas quatum
protendit terre quas laborat ul habent ad
coptumu iuxta ipas formas. Et ad hoc realr
⁊ psonalr compellantur, no obstante q terre
p quas dicte forme micti deberentur essent
no subiecta᷑ Jurisdictoi tpralis cois perusij.
Et sindici castro᷑ ⁊ villa᷑ comitatus pusij
qui habent territoria in planis ⁊ alijs locis
anno quolibz in introytu mensis septembris
scruptari debeant omes formas sui districtus,
et si inuenerint aliquos cont͂rafacientes denupti-
are debeant infra octo dies mensis septe-
bris maiori Sindico ⁊ Judici iustitie qui p
tpre fuerit, sub pena viginti quinqz libz den
sindico qui no denuptiauerit ut supius e
dictum ~~effet~~ est. Et dictus Judex scribe
faciat omia noia illo᷑ cont͂rafacientium et
statim debeat micte familiam ad videndum
predicta. Et si inuenerit aliquos cont͂rafacien-
tes procedere debeat cont͂a eos ⁊ quelibz eo᷑
ad executionem supradcte pene omi solennita-
te Juris obmissa, et ad faciendum actari ipas
formas expensis illo᷑ qui cont͂rafecerint. Et

si dictus Iudex fuerit negligens in predictis
ad predicta faciendum, solvere teneatur com. pus.
noie pene ducentas libr. den. Et dictus maior
Sindicus et Iudex de predictis sindicari non
possit, no obstante aliquo gnali ul' speciali
loquente in ctrarium. De via quam quis
habet p rem alterius liceat mutare p aliu
locum minus dapnosum. Rca.

.xxiii. Si quis habuerit viam intra rem alicuius
p quam debeat et sit csuetus ire ad
suam rem, et ille cui fuerit res sive posses-
sio ab utraque parte si voluerit ipam tra
here de dicto loco et mictere p aliu locum, un
sit sibi minus incomodu sive dapnum
possit ipam mutare tollere et removere
et mictere aliunde p rem suam arbitrio du
orum bonorum quorum unus eligatur p illum
qui viam mutare voluerit et alter p illu
qui debet habere viam pdictam. Et si
duo ad mutatione vie faciendam et assi
gnandam electi no essent in cordia ca
pitaneus alium addat, et illud in quo p
ul de quo fuerit in cordia capitaneus
faciat obsuari et ctrafacienti no obsuanti
capitaneus auferat pene noie decem
libr. den. Dummodo via que redditur sit
equalis vie que accipitur et simil' et eiusdem
debeat esse quantitatis. Si quis habet
ul habuerit ul habere deberet viam per
rem alicuius et ille cui res fuerit voluerit
ei cedere anditum sive viam p alium
locum p que esset sibi minus comodu
sive dapnum dummodo via que redditur
p alium locum no sit deterior ul incomo
dior habenti ipam viam possit enim
cedere sine fraude. Et si ille qui de
beret habere viam ul anditum p suum
locu no iverit eundo p alium locum sol
vat de suo Quadraginta soldos den.
De via sup foveis qua itur ad scam Julia-
nam no occupetur. Rca.

Vie publice existentes sup foveis existen- .xxiiii.
tibus a porta p qua itur ad scam Iu
lianam et exeuntibus et venientibus ad viam
publicam burgi sci petri et ad fonte novum
vii populi no occupentur nec apprehendatur
nec etia fovea p aliqua psona, no obstante et
huic capitulo aliquo capitulo facto ul faciendo x
populi ul cois. Et si potestas ul capitane
ul aliquis eorum pmicteret qd dicte fovee seu
fosse occuparentur seu apprehenderentur pdat
de eorum salario Centum libr. den. Et de hiis
absolutionem petere no possint, nec eis ab
solutio cedi possit ullo modo. Et predicta
locu habeat in omnibus foveis sive fossis bur
gorum pus. Dummodo hoc no preiudicet reli
giosis et specialibus psonis quibus cessum
est aliquid eorum a coi.
De lavatoriis fiendis. Rca.

Priores artium teneantur face fieri septe .xxv.
lavatoria sive guazatoria expensis cois
in locis infrascriptis videlicet in ctrata por
sine subtus fontem novum aliud apud fonte
beggi, et aliud in ctrata fontium novorum cir
stentium in valle ruui ppli in cura iuxta ipos
fontes, et aliud in valle valiani subtus fonte
novum, et aliud in ctrata fontis sci Galga
ni in terreno cois quod est subtus fontem
sci galgani, et etia aliud in ctrata venellis,
et aliud subtus fontes maiestatis. Et su
per hiis dni priores et camerarii teneantur
eligere quinque bonos homines unum p qualibet
porta qui presint sup dicta lavatoria et gua-
zatoria facienda fieri. Et sint dicti boni ho-
mines sup viis p quas itur ad ipos fon-
tes a portis burgorum civitatis pus usque ad
ipos aptandis et purgandis qui officiales
predicta face possint et debeant de pecunia qua-
cunque reperiretur in coe penes massarios
cois pus de quacunque pecunia, no obstante
qd ipa pecunia in alio opere cois expendi de-
beret. Et qd fons de venellis ita aptetur
qd ipe fons sit divisus in duos, unus quarum
deputetur p aqua auriendа p bibendo et alia

pro animalibus. ¶ Et quod fons guagatorii et
fons riui populi reaptetur qui fontes positi
sunt in porta S. petri. ¶ Qui massarii pe
nes quos est et erit dicta pecunia teneantur et
debeant dare et soluere ipsis officialibus sup
dictis operibus sine aliqua apodixa usque ad
quantitatem sufficientem pro predictis. ¶ Et habe
ant dicti officiales pro predictis pro eorum salario
quilibet eorum decem libr. den. Et quod possint
sibi eligere unum notarium cum salario Ce
tum soldorum den. ¶ Et quod officiales dicti
cois sup blado ipsius cois possint debeant
et teneantur dictis officialibus et eorum et cuilibet
eorum satisfacere sup dicta eorum salaria et dare
et soluere de pecunia et pretii dicti bladi si
ne aliqua apodixa aliquo non obstante qui
dni priores eligere teneantur ut dictum est.
¶ Fiat etiam et fieri debeat expensis dicti cois
per officiales murorum civitatis iuxta et prope
fontem sci galgani unum lauatorium pro
lauandis pannis per artifices artis pannorum
lane et quod ad usum ipsorum pannorum laua
dorum sit aptum et deputatum. sed quantitate
qua ipsum lauatorium et ipsius factio constiterit
ars et artifices dicte artis pannorum lane com. in
quinque annos extunc secuturos restituere teneantur.
Et ipsum dicti officiales murorum debeant perfecisse
in duos annos proxime venturos ad penam
quingentarum libr. den. dummodo cautione re
cipiant pro com. de restitutione dicti costus facien
da com. ut dictum est intra terminum supra
dictum. De nulli liceat aquam deriuare
de certis locis. Rca.

.xxvi. N emini liceat deriuare aqua de uia pu
blica a porta bebui usque ad fontem
Sci prosperi et ab eadem porta usque ad
ecclesiam Sci Jacobi a domo quondam filiorum
Jacobi bonasegne per uiam nouam usque
ad fontem beggi contrafacienti potestas et
capitaneus auferant per uice qualibet dece
libr. den. Qualiter tollatur impedimentum flu
minis uie publice. Et qualiter quedam molen
dina cluse emanentur et qualiter Gena dirigetur. Rca.

.xxvii. I n quacumque parte comitatus et districtus
pisi aliquod flumen seu fossatum pre
staret seu prestabit impedimentum uel dapnum
alicui uie publice ita quod impediret uel impe
diri posset nimia abundantia aquarum uel
occasione alicuius cluse studiose facte uel
arborum existentium in dicto flumine seu si oc
casione alicuius impedimenti iter seu ambula
tus euntium et redeuntium per illam uiam que
occasionibus predictis uel aliqua earum impedi
retur uel impediri possit seu dapnum daret
aut dabit imposterum alicui pisino uel co
mitatensi uel in bonis alicuius pisini ciuis
uel comitatensis illud impedimentum et omne
nocumentum quod prestat seu prestabit impe
dimentum seu dapnum uie seu spetiali per
sone per homines comitatus qui consueti sunt ire
et redire per illam uiam tollatur et taliter ap
tetur quod flumen seu fossatum per lectum suum
decurrat prout melius decurrere consueuit
ita quod nulli prestet impedimentum et hoc fi
at expensis hominum de contrata. ¶ Et nulli
liceat in fluminibus carne et nestoris
nec altero eorum in hos confines seu terminos
hedificare seu hedificari facere aliquod opus
uel laborerium sub pena quingentarum libr.
den. salua a loco ubi fuerunt molendina
olim dni Saraceni et consortum posita in per
tinentiis castri Sca mariam usque ad pontem
positum in dicto flumine nestoris castri mo
tis ulmarii. ¶ Et quia flumen Gene per
tortuositatem et anfractus ipsius facit in
terris circumstantibus magnam restagna
tionem et dapnum non modicum affert
rebus circumstantibus diximus statuentes quod
dictum flumen quod est in strata qua itur
ad uillam pile in usque ad flumen nesto
ris dictum flumen Gene et riuum ipsius di
rigatur et anfractus ipsius fluminis et
tortuositas tollatur Ita quod habeat liberum

et rectum curſum. Et ſi qua molendina vel clu-
ſe eſſent in dicto flumine que eſſent neceſſe
destrui occaſione predicta destruatur et tollantur
et ulterius in dicto flumine vel circa non refician-
tur. Et predicta fiant et fieri debeant expenſis
hominum ad quos expectaret utilitas. Et ante
quam dicta molendina destruatur extimatio fiat per
bonos homines eligendos per dominos priores artium
civitatis Piſ. et distributio habeat vim con-
feſſionis et executioni mandetur tamquam confeſ-
ſiones. De caſtra comitatus Piſ. muretur. Rubrica.

.xxvij. Ad honorem statum et comodum civitatis
Piſ. murari et aptari debeant universa
caſtra comitatus Piſ. videlicet illa que in confinibus
districtus Piſ. ſita ſunt, ſcilicet caſtrum caſti-
lionis filiorum Fisci, caſtrum plagarii, caſtrum
de galechis, caſtrum panichalis et alia que
et muri aptari debent in quacumque parte ipsorum vel ali-
cui eorum videbitur oportunum ex pretio commu-
nantiarum dictorum caſtrorum venditorum ſeu etiam que
venderetur, et inde intelligatur in caſtro pac-
ciani et in omnibus aliis caſtris comitatus Piſ.
Et omnes universitates hominum qui tempore guer-
re et seditionis ad ipſa caſtra ſoliti ſunt ha-
bere ſeu olim habuerunt teneatur et debeant
adiuvare homines ipſorum caſtrorum ad ipſarum actatio-
nem et muralium faciendum pro parte civitatis
contingente ſecundum numerum focularium, ita quod homines
ipſorum caſtrorum et illi qui ad ipſa caſtra recurre-
rent ſecure valeat permanere. Et domini priores
artium predicta obſervari faciat et etiam adimple-
ri, aliquo statuto comunis vel populi non obſtante, nec
aliqua reformatione conſilii vel rectorum ſive or-
dinamento aliquo quod in contrarium loqueretur.
Et ſi poteſtas et capitaneus hoc facere negle-
xerint et de facto exequi quam primo eis fuerit
poſtulatum, teneatur ſolvere quilibet eorum centum
libr. den. comunis Piſ. De purgatione platee et
stratarum. Rubrica.

.xxviij. Volumus ut platea comunis Piſ. et ſtrate re-
gales nitide conſerventur, quod priores artium
qui erunt de menſe madii et iunii, pena centum
libr. den., ſemper omni anno de hiis menſibus vel al-
tero eorum, teneatur in conſilio bapnum facere et per
plateam quod qui vult pro uno anno ipſam platea
et ſtratas regales purgare et palatia poteſtatis
et capitanei et priorum et ſcalas ipſorum palatiorum ve-
niat ad promictendum, et illi ſtabiliatur qui pro
minori quantitate facere voluerit, dummodo qua-
libet ebdomada teneatur ipſam et ipſas tergere
et mundare ſeu mundari facere et fimum proiicere
et elevare ſeu elevari facere de dicta platea et ſtratis,
ſub pena quadraginta ſoldorum den. pro qualibet vi-
ce, que quantitas que ſibi concedetur ſolvatur eidem
inter quatuor vices de quacumque pecunia comunis
Piſ. per maſſarium comunis Piſ. ſine aliqua appodixa
precepto vel mandato alicuius officialis comunis pre-
dicti. Et quod priores artium qui erunt in officio
tempore quo ſolutiones fieri debebunt ipſas ſoluti-
ones fieri faciat ſub pena centum libr. den., ſcilicet
ſingulis tribus menſibus dari ſibi faciat quar-
tam partem, et pro qualibet ſtrata reali ſit unus
coptimator et in platea unus. Et quod quili-
bet qui fuerit reptus per familiam poteſtatis
vel capitanei mingere inter primas portas
palatiorum vel in ipſis palatiis ubi iura redduntur,
vel aliam turpitudinem facere vel in pergulis vel
in ſtalis palatiorum ſolvat et ſolvere debeat pro
qualibet vice quinque ſoldos den. de facto, et capi
et detineri poſſit quouſque ſolvet dictam penam,
que pena ſit et eſſe debeat familiarium inve-
nientium. De proiciente turpitudinem facien-
tem in domo peſcarie et macelli et in aliis
domibus. Rubrica.

Quicumque nocturno tempore proiecerit in domo .xxx.
illorum de arte piſcium ſeu macellorum ſeu
alicuius alterius hominis de civitate et burgis vel
comitatus Piſ. pro quolibet lapide nomine pene
decem libr. den. comunis Piſ. ſolvere teneatur. Et
ſi fuerit de die centum ſoldos den. pro quolibet la-
pide ſolvere teneatur, de quo bapno medietas
ſit comunis et aliam habeat accuſator. Et qui-
cumque diſconficcaverit traginaverit ſeu rein-
verticaverit vel abſtulerit bancham aliquam
aliquorum piſcinorum vel aliorum de die vel de nocte

pro animalibus. Et quod fons guagatorii et
fons rui populi reaptetur qui fontes positi
sunt in porta s. petri. Qui massarii pe-
nes quos est et erit dicta pecunia teneantur et
debeant dare et solvere ipsis officialibus super
dictis operibus sine aliqua apodixa usque ad
quantitatem sufficientem pro predictis. Et habe-
ant dicti officiales pro predictis pro eorum salario
quilibet eorum decem libr. den. Et quod possint
sibi eligere unum notarium cum salario cen-
tum soldorum den. Et quod officiales dicti
comunis super blado ipsius comunis possint debeant
et teneantur dictis officialibus et eorum et cuilibet
eorum satisfacere super dicta eorum salaria et dare
et solvere de pecunia et pretio dicti bladi si-
ne aliqua apodixa aliquo non obstante quos
dominos priores eligere teneantur ut dictum est.
Fiat etiam et fieri debeat expensis dicti comunis
per officiales murorum civitatis iuxta
fontem s. galgani unum lavatorium pro
lavandis pannis per artifices artis pannorum
lane et quod ad usum ipsorum pannorum lava-
dorum sit aptum et deputatum. sed quantitatem
qua ipsum lavatorium et ipsius factio constiterit
ars et artifices dicte artis pannorum lane comuni in
quinque annos exinde futuros restituere teneantur.
Et ipsum dicti officiales murorum debeant perfecisse
in duos annos proxime venturos ad penam
quingentarum libr. den. Dummodo cautionem re-
cipiant pro comuni de restitutione dicti costus facien-
da comuni ut dictum est infra terminum supra-
dictum. Quod nulli liceat aquam derivare
de certis locis. Rubrica.

·xxvi· Nemini liceat derivare aquam de via pu-
blica a porta bebii (?) usque ad fontem
s. prosperi et ab eadem porta usque ad
ecclesiam s. Iacobi a domo adam filiorum
Iacobi bonasegne per viam novam usque
ad fontem veggii. contrafacientem potestas et
capitaneus auferant pro vice qualibet decem
libr. den. Qualiter tollatur impedimentum flu-
minis vie publice. Et qualiter quedam molen-
dina cluse removeantur. Et qualiter gena dirigatur. Rubrica.

In quacumque parte comitatus et districtus ·xxvii·
perusii aliquod flumen seu fossatum pre-
staret seu prestabit impedimentum vel dapnum
alicui vie publice, ita quod impediret vel impe-
diri posset nimia abundantia aquarum vel
occasione alicuius cluse studiose facte vel
arborum existentium in dicto flumine seu si oc-
casione alicuius impedimenti iter seu andi-
tus euntium et redeuntium per illam viam que
occasionibus predictis vel aliqua earum impedi-
retur vel impediri posset seu dapnum daret
aut dabit imposterum alicui perusino vel co-
mitatensi vel in bonis alicuius perusini civis
vel comitatensis illud impedimentum et omne
nocivum quod prestat seu prestabit impe-
dimentum seu dapnum vie seu spetiali per-
sone per homines comitatus qui consueti sunt ire
et redire per illam viam tollatur et taliter ap-
tetur quod flumen seu fossatum per lectum suum
decurrat prout melius decurrere consuevit
ita quod nullum prestet impedimentum et hoc fi-
at expensis hominum de contrata. Et nulli
liceat in fluminibus cayne et nestoris
nec alterius eorum infra hos confines seu terminos
hedificare seu hedificari facere aliquod opus
vel laborerium sub pena quingentarum libr.
den. scilicet a loco ubi fuerunt molendina
olim dom. Saraceni et consortum posita in per-
tinentiis castri s. mariam usque ad pontem
positum in dicto flumine nestoris castri mon-
tis vibiani. Et quia flumen gene per
tortuositatem et anfractus ipsius facit in
terris circumstantibus magnam restagna-
tionem et dapnum non modicum affert
rebus circumstantibus, dicimus statuentes quod
dictum flumen quod est in strata qua itur
ad villam pile in usque ad flumen nesto-
ris dictum flumen gene et rivum ipsius di-
rigatur et anfractus ipsius fluminis et
tortuositas tollatur ita quod habeat liberum

sitũ dñi Nicolai de Senis. ¶ Et si quis deui-
aret taliter q nõ currat libere p dictam viam
soluat cõi pus p vice qualibꝫ noie pene de-
cem libr den. De proiciente turpitudinẽ vl
litam in quibusdam locis porte Sci Angeli. Rubrica.

·xxxiiij· Nemo audeat vl presumat proicẽ vl
facẽ aliquam turpitudinem vl litam
vl terram vl aliud imponimentum a porta
de Voltulis porte Sci Angeli usqꝫ ad an-
gulum inferiorem vinee Simonelli Ben-
uenuti a porta que est ultra porta Sci An-
geli usqꝫ ad domum arminiorum ⁊ in foueo
quod est prope burgum Sci Angeli a do-
mo Chiagnarelli de Ottacomadi usqꝫ ad eccle-
siam Sci Agustini. Et qui contrafecerit puni-
atur in decem libr den. Et nichilominus
dictu imponimentum debeat eleuare. ¶ Et
de predictis officialis sup vijs teneatur inqui-
rere cum promotore vl sine promotore
et punire ⁊ condepnare sm formam dicti capli
⁊ aliorum ordinamentorum cois pus aliquo
alio nõ obstante. De ponente litam ⁊ imu-
ditiam in via qua itur ad ecclesiam Sci Opera-
dei Dnarum. Rubrica.

·xxxv· Statuimus ⁊ ordinamus aliquo caplo
vl aliquo alio nõ obstante q nulla
psona possit vl debeat ponẽ vl proicere
vl poni vl proicia facẽ litamen immun-
ditiam vl cenum vl aliquod aliud impe-
dimentu vl aliqua turpitudinem facẽ in
via qua itur ad ecclesiam Sci Operandei
Dnarum scilicet a burgo ⁊ domibus burgi
porte Sci Angeli usqꝫ ad cancellu rei olim
Feragoli. Et qui contrafecerit puniatur in
centum soldis den et quilibꝫ possit esse
accusator et credatur sacramento accusato-
ris ⁊ habeat medietatem bapni. De po-
nente litamen in aliqua via prope ciuita-
tem ad medium miliare. Rubrica.

·xxxvi· Nullus possit ponẽ nec poni facẽ nec
fossatum p litamine colligendo facẽ
nec fieri facẽ in aliqua via prope ciuitate
pus ad medium miliare. Et qui contrafecerit te-
neatur soluere p vice qualibꝫ viginti soldos
den et quilibꝫ valeat accusare ⁊ habeat me-
dietatem bapni accusator. ¶ Et quicumque
fecerit formam in via que vadit ad Sctm
Benedictum fimum vl litamen posuerit vl
poni faceret soluat ⁊ soluere teneatur cõi pus
viginti soldos den. ¶ Et ille qui imponi fe-
cerit litamen imposuerit vl proiecerit in
vijs publicis ⁊ ipm litamen fecerit pmanẽ
teneatur soluere dictam penam. Et sit licitu
cuilibet accipere ⁊ portare dictum litamen et
in suam vtilitatem conuertere sine pena. De
nõ fiat turpitudo inter domos cois pus
de capo batalie ⁊ pescaria ⁊ macellum ⁊ in
quibusdam alijs locis. Rubrica.

Statuimus ⁊ ordinamus q nullus macel- ·xxxvii·
lator vl alia psona audeat facẽ vl pro-
icere aliqua turpitudinem vl immunditiam
fetidam vl que fetorem dare possit in loco
qui est inter domos cois pus hedificatas
in campo batalie ⁊ domu pescarie ⁊ ma-
celli cois pus ante ipas domos nec in locis
circumstantibus nec sup muru vbi vendu-
tur poma ⁊ vasa nec prope ipm murum
p viginti passus pena viginti quinqꝫ libr
den p qualibꝫ vice. Et de predictis quilibet
possit esse accusator et habeat medietatem
bapni. ¶ Et potestas ⁊ capitaneus ⁊ quilibꝫ
eorum vl alter eorum official possit ⁊ teneatur
inquirere publice ⁊ secrete cum promoto-
re et sine promotore ⁊ ex eorum officio ad
petitionem petentis sub pena centu libr
den. ¶ Nulla psona ex nunc faciat vl pro-
iciat vl proicia faciat litamen vl turpi-
tudinem aut aliquod aliud imponimen-
tum in muro et quantum tendit murus
rectus nec inferius dictu muru qui est in
pede campi batalie ex latere porte solis pe-
na contrafacienti viginti soldorum den p quali-
libet vice. ¶ Et q dñs maior sindicus ⁊
iudex iustitie ⁊ ex officio ⁊ ad petitione cui-
cumque inquirere teneatur. De nõ fiat tur-
pitudo i platea vl vijs ⁊ circa puteu porte
Sci Angeli. Rubrica.

.xxxvii. P Resenti capitulo duximus statuendum
quod quicumque proiceret vel proicia faceret
vel posuerit stercus fetem vel aliam turpitu-
dinem in platea comunis predicte vel sanguinaverit
vel scolasciaverit aliquam bestiam puniatur
pro vice qualibet in decem libr. den. Si non
in aliqua alia via pena quadraginta sold.
pro vice qualibet solvere teneatur. Et
potestas et capitaneus et eorum iudices et ma-
xime officialis qui est super viis qualibet sep-
timana teneatur per civitatem et per burgos in-
quirere cum promotore et sine promotore
ex eorum officio habita fama duorum testium et
contrafacientes debeat condepnare non obstante
aliquo alio in contrarium loquente. Et quilibet
possit accusare et habeat medietatem bap-
ni. Et circa puteum porte sancti Angeli
iuxta sanctum Fortunatum ad quinque pedes
ad pedem comunis predicte nullus audeat vel pre-
sumat tenere artem piçicarie poma vel
olera vel cepas vel alia vel aliqua turpitu-
dinem facere sub pena pro vice qualibet cen-
tum sold. den. De intercasellis et clocha-
nis et privagiis. Rubrica.

.xxxviii. Q Uicumque habuerit vel haberet cum aliquo
intercasellas comunes in civitate vel bur-
gis in quibus intercasellis aliquis ex con-
sortibus habeat privagia seu versatoria
que impedimentum seu dapnum inferant
consorti et ille consors de hoc posuerit que-
rimoniam coram potestate vel capitaneo
vel eorum iudicibus vel maiori sindico et iudi-
ce iustitie vel alicui eorundem consors qui ha-
buerit dicta privagia seu versatoria tenea-
tur ipam in clochana inmictere que sit in
via comunis ubi comodius inmicti poterit. Et
hoc teneatur facere expensis omnibus scilicet
suis et consortis alterius qui dictam querimo-
niam poneret vel dapnum seu impedime-
tum aliquod substineret. Et si consors
cui preceptum fuerit quod faciat predicta non
fecerit in termino ei dato aut etiam assi-
gnato per potestatem vel capitaneum vel eorum
vel alterius eorum iudicem solvat comuni predicte pe-
ne nomine decem libr. den. Et predicta locum
habeat in privagiis et versatoriis que sunt
iuxta vias publicas aut etiam vicinales. Et
ubi intercaselle essent comunes ubi non quis ha-
beret privagium. Volumus insuper quod
ubicumque alia clochana esset incepta viam
debeant eam capere et conducere extra muros ci-
vitatis et burgorum dummodo clochane non
debeant appropinquari platee comunis predicte.
Item quicumque habet intercasellas cum ali-
quo suo vicino quibus intercasellis usus
non fuerit non possit nec debeat in eis facere
aliqua turpitudinem que prestet impedi-
mentum aliorum suo vicino. Et qui contrafe-
cerit puniatur pro vice qualibet in decem
libr. den. et quilibet esse valeat accusator
et habeat medietatem bapni. Et quod nu-
llus ex consortibus intercasellarum vel clocha-
narum possit aliquod impedimentum facere pro-
hibere vel quo minus dicte intercasel-
le et clochane suum liberum cursum et deri-
vationem habeat sub dicta pena decem libr.
den. Volumus quod omnes intercaselle
et clochane que derivatur et exeunt et deri-
vari et exire possint in capo prelii debeat
micti et derivari per quecumque locum melius
et comodius exire et derivari poterit aliquo
capitulo loquente in contrarium non obstante.
Et insuper volumus statuentes quod potestas
et eius miles sive socius et capitaneus et qui-
libet officialis comunis predicte cogere debeat omnes
habentes intercasellas et clochanas iuxta
plateam comunis predicte et extra ipam platea vel
prope aliquam viam publicam vel vi-
cinalem murari facere bonis lapidibus
calce et arena ipas intercasellas et clocha-
nas scilicet qualibet partem a suo latere et
per sua parte usque ad tectos domorum ita
et taliter quod putredo ab aliquo videri non
possit nec fetor sentiri in dicta platea viis
nec imunditie vel turpitudo exire in platea

ul vias in nulla parte Civitatis ul burgoꝝ .
nec putredo ⁊ turpitudo ⁊ immunditie ipaꝝ i
tercasellaꝝ ⁊ clochanaꝝ ab aliquo videri pos
sit nec fetor sentiri p aliquam viam Civita
tis ⁊ burgoꝝ. ¶ Et potestas ⁊ eius sotius et
capitaneus ⁊ quilibet officialis cois pus pre
cise teneatur predca fieri facẽ ad petitionem
cuilibet petentis expensis partium habentiu
facẽ in ipis intercasellis ⁊ clochanis. ¶ Et si
ipe intercaselle essent tm unius ille cui fuerit
cogatur ad claudendum, ut dictum est. ¶ Et
insup dicimus statuentes q quicique habet
aliquod priuaggium ul foramen ul fenestram
in muro domus sue ul ab eo possesse ul in ha
bitate in Civitate ul burgis pus ul interca
sellas ul clochanas ex quibus ul aliquo pre
dictoꝝ exeat ul immictatur ul decurrat turpi
tudo in aliqua viam publicam ul vicinalez
ul in casalenum ul terrenum alterius uel
ab eo possessum teneatur dca priuaggia alia ⁊
foramina clochanas ⁊ intercasellas ita apta
re ⁊ aptari facere murare ul claudere q tur
pitudo no exeat nec decurrat in aliqua viaꝝ
predcaꝝ seu terrenu ul casalenu alterius nec
videri possit p aliqua viam ad pena viginti
quinq libr den quam contrafaciens solue coi pe
rusij teneatur p qualibz vice qua sibi precep
tum fuerit ⁊ no reclauserit. Et nichilominus
ad predca obsuanda penitus teneatur. ¶ Et
q officialis potestatis qui est sup tabernarijs
⁊ piçicharellis ⁊ vijs et quilibz Judex ⁊ offi
cialis cois pus teneatur ⁊ debeant ad petitione
petentis sub pena centu libr den dca priuaggia
ul foramina ⁊ fenestras clochanas ⁊ interca
sellas facẽ remurari ⁊ reclaudi ita ⁊ taliter
q inde decetero no exeat ul immictatur turpi
tudo aqua ul putredo sumarie ⁊ de facto et
sine strepitu ⁊ figura Juditij. ¶ Et sufficiat
ad hoc inspectio oculoꝝ officialis predca ⁊ ha
beatur p plena probatione facta p eum relati
one ad q videndu mictẽ teneatur ad petitio
nem cuiuique petentis sub dca pena.

De clochanis fiendis. Rca.

P otestas ⁊ Capitaneus ⁊ maior Sindicus fa .xl.
ciant fieri precise clochanas ubicumq ne
cesse fuerit ita q turpitudo Civitatis ⁊ burgoꝝ
exeat ext civitatem ⁊ burgos ⁊ eas fieri faciant
hoc modo vz q quilibz habens facẽ iux vias
teneatur ex ipis clochanis facẽ quantum capit
suum terrenu siue domus media a suo latere
⁊ ille qui habet facẽ ab alia parte dce vie tene
atur facere aliam medietatem siue sit
siue sit specialis psona. ¶ Et muretur ipe clo
chane ad bonam arenam ⁊ calcinam ⁊ seque
tes viam teneatur ipam clochana facẽ quousq
ducatur ext muros civitatis ⁊ burgoꝝ ubi pro
pinquius conduci poterit ita tam q no ducatur
sup domu ul domos ul claustrum ul casale
num ul rem aliam sz aliunde ubi actius ⁊ uti
lius cu minori dapno grauamine conduci pote
rit. ¶ Et omes intercaselle ⁊ priuaggia seu ꝑ
versatoria facta ⁊ que aliquis vellet facere
de novo micti debeat p clochanas muratas
ita q ex eis nullus fetor resultet in vijs seu
stratis seu platea. ¶ Et illi de quoꝝ domibz
exiret dca priuagia seu versatoria faciat de
expensis clochanaꝝ arbitrio potestatis ⁊ ca
pitanei et maioris Sindici ⁊ Judicis Justitie
seu illoꝝ qui preerit ipi officio faciendo et
quicique in prefixo termino no fecerit clo
chanam solue debeat p vice qualibet decem
libr den et nichilominus clochana facere
teneatur. ¶ Fiant insup quinq clochane et
si facte essent conseruentur scilicet una in quali
bet porta strata regali que incipiet a platea
cois pus ⁊ protendatur usq quo egrediatur
ext civitatem pus p ipam stratam scilicet
in porta Sci petri a platea sicut vadit p direc
tum p portam que vocatur porta Martij et
vadit ante ecclam nova Sci herculani usq
ad hospitale burgi Sci petri ⁊ mictatur ante
domos condam Nicoluttij Girardi ⁊ vadit in
butinale plantarose. ¶ Et in porta hebur
a platea predca p locu ante domum dni Ray
naldi Busticchelli ⁊ nepotis ⁊ vadit iux eccle
siam Sci Angeli ⁊ domu condam dni ghezi ⁊

vadit ad portam ſci proſperi ita q̄ egrediatur
extra dictam viam. ¶ Et in porta ſce ſabe
a dicta platea p directum ante domu olim dni
oddonis ⁊ finem recipiat extra porta prout
melius ſuprestiti videbitur quenire. ¶ Et in
porta ſolis a dcta platea ante domu olim ferio
li librioci ⁊ exiit ad portam fratris rayne
rii ⁊ derivetur ex portam ſci ſimonis. ¶ Et
in porta ſci Angeli a Janua eccle ſci laure
tii ante domu filiorum olim dni Rayneri ⁊ an
domum olim dni Jacobi oratoris ⁊ derivetur
extra portam voltularum prout melius poterit.
¶ Et ſit quelibz dctarum clochanarum vn murata ad
renam ⁊ calanam ⁊ ſit coperta cum volta ⁊
lapidea ul alter ⁊ ſit ampla intra muros du
obus pedibus ad minus et ſit profunda ſubt
volta quatuor pedibus que clochane fiant ex
penſis cois puſ. ¶ Et ad predca fieri facien
da eligatur unus bonus homo p priores ⁊ ca
merarios vz unus p qualibz porta ⁊ duret
officium ipsorum p tpre ſex menſium. ¶ Et
predicta fiant ⁊ fieri debeat de quacumque mo
neta que eſſet ul reperiretur in coi puſ p
venta ul pervenienda ad manus maſſariorum co
munis puſ no obſtante q̄ in alium uſum
eſſet deputata. Qui boni homines eligendi ad
predca poſſit quilibz eorum habe ſecum unum
notarium que voluerit cauſa ſcribendi que
occurrerent ſcribenda in dcto officio. ¶ Et ad
predca facienda poteſtas ⁊ capitaneus et
maior ſindicus ⁊ priores artium dent ⁊ pbeat
ſtudium ⁊ operam efficacem. Et ſi in pre
dictis eſſent negligentes puniatur in cente
libr den p quolibz eorum. ¶ Et q̄ via poſita
in ciuitate puſ in porta ſce ſube ⁊ post
ſce marie de valle ⁊ foſſatum ſeu butina
le p quod ſubtus dctam viam aqua coadu
natur ⁊ decurrit p plateam cois ⁊ introytu
habet in foſſ corrunctens vz que incipit ab
angulo domorum heredum venturutii ceccholi
iuxta domu heredum Johis Angelelli ſubt
voltam dctarum domorum olim venturutii ⁊ pro
tendit ⁊ deſcendit ad muru cupe. Et etia foſſa
tum ſeu butinale ſubtus dictam viam p quod
aque predce libere decurrere poſſint reapten
tur et reparentur ⁊ reaptata et reparata oſer
ventur ſuptibus ⁊ expenſis cois puſ ita q̄
ſit planctum in fundameto bonis ſchiationi
bus ⁊ muratu undique bonis lapidibus arena
⁊ calce cum volta lapidea ſive de lateribus la
titudinis intra muros quatuor pedum uel
ſaltem trium cu dimidio ⁊ altitudinis apla
cato uſque ad ſumitatem volte ſex pedu ul ⁊
quinque ad minus ad hoc ut aquarum multitudo
inde decurrens liberu curſum habere poſſit
ſine incomodo vianorum. Et predca fiant
ad preſens p officiales ⁊ ſupſtites murorum
ciuitatis puſ aliquo no obſtante et in fu
turu manuteneatur ut dictu eſt. Et q̄ ipa
manutentione tam maſſarii q̄ coſeruato
res cois puſ ad mandatu dnorum priorum poſ
ſint teneatur ⁊ debeat ſolue omem quatita
tem opportuna ſcdm ipm mandatu pena dctis
officialibz murorum ⁊ maſſariis ⁊ coſeruatori
bus ducetarum libr den p qualibz vice qua ne
gligentes fuerit adimplere predca. Et oia
ordinamenta ⁊ reformationes uſque nunc fca
⁊ facte p dnos priores ⁊ camerarios artium
ſup reaptatione ⁊ reparatione dcte vie ⁊ foſ
ſati nichilominus rata ſint ⁊ firma et cu
expedierit executioni mandentur aliquo no
obſtante. Quod briccia preſtans impedime
tum intercaſellis no proiciatur. Rca.

Nemo proicere debeat nec audeat in in · xli ·
tercaſellas ſeu landrones aliqua bric
ciam ul paleam ul alia que curſui clocha
ne ſeu vie ſeu caſellarum preſtent impedi
mentum nec in ipis intercaſellis qtra no
facienti poteſtas ⁊ capitaneus maior ſin
dicus ⁊ Judex Juſtitie auferat p vice qua
libet quadraginta ſoldos den cui bapni
medietas ſit cois ⁊ aliam habeat accuſa
tor et ſtetur Juramento accuſatoris. ¶ Et
poteſtas ⁊ capitaneus ⁊ quilibz officialis
cois puſ precipiat dnis domorum q̄ p ſe

nec suos familiares in aliquibus intercasellis briciam prohiciet non presumat ad penam superius notatam. ¶ Et teneantur potestas et capitaneus et quilibet officialis comunis perusii remurari facere omnes intercasellas civitatis et burgorum decem pedibus a terra, ita quod ex ipsis intercasellis aliqua turpitudo non possit decurrere in vias publicas vel vicinales nec ipsa turpitudo videri possit ab aliquo transeunte. De priuagiis versatoriis et intercasellis cui competat officium et de officio ipsius officialis. Rc.

.xlii. Quod priuagiis intercasellis versatoriis et clochanis cui officium competat ne questio oriatur, Statuimus aliquo capitulo non obstante quod potestas et capitaneus et maior Sindicus et Judex Justitie vel cui ex eorum officialibus comiserint sit auctoritate presentis capituli Judex omnium questionum que erunt de priuagiis versatoriis et intercasellis et clochanis de civitate et burgis perusii. ¶ Et teneatur omnia capitula comunis et populi perusii loquentia de ipsis priuagiis versatoriis intercasellis et clochanis fieri faciendis et claudendis et aptandis et removendis et purgandis prout in ipsis capitulis continetur, observare et questiones que essent de ipsis vel eorum occasione intelligere et diffinire sine libelli oblatione et strepitu Judicii et a processibus et a preceptis per dictos officiales vel alterum eorum fiendis nulla partium valeat appellare nec recursum habere, et appellans vel recursum habere volens non audiatur sed omnis audientia denegetur. Et non obstante appellatione procedant dicti officiales super predictis et ipsorum occasione ut de Jure sibi videbitur procedendum et secundum formam statuti comunis et populi perusii loquentium de predictis. ¶ Item teneantur dicti officiales et ad eorum officium spectet et alterius eorum omnes intercasellas civitatis et burgorum perusii facere remoliri et purgari ubicumque necesse fuerit expensis illorum qui habent priuagia in dictis intercasellis et facere eas postmodum murari a terra usque ad tectos, ita quod ex eis nullus fetor resultet in aliquibus viis publicis vel vicinalibus civitatis et burgorum. ¶ Preterea teneatur fieri facere ubicumque necesse fuerit in civitate et burgis perusii, tam in viis publicis quam in vicinalibus clochanas ita quod turpitudo civitatis et burgorum exeat et decurrat per ipsas clochanas, et facere eas micti per vias vel per quecumque locum brevius et melius et citius poterunt micti et duci extra muros civitatis et burgorum, dummodo non mictatur per claustrum terrenum vel domum alterius sed tamen per viam. Salvo quod si esset aliqua via que non haberet exitum, et in ea esset intercaselle seu landrones per quam esset consuetum aquam de aliqua via publica vel vicinali decurrere per spatium decem annorum quod non obstante quod iret per terrenum alterius ad petitionem petentis immictatur et derivetur dicta clochana in dictis intercasellis vel landronibus, aliquo capitulo vel aliquo alio non obstante. ¶ Et salvo quod non mictatur nec fiant nec sint in aliquo loco qui faciat preiudicium puteis vel cisternis aliquibus existentibus in civitate vel burgis perusii, ita quod aqua ipsorum lesionem et turpitudinem non recipiat de predictis.

¶ Et predicta omnia fiant expensis illorum ad quos spectabit vel spectat utilitas predictorum, aliquo capitulo non obstante. ¶ Et supradicti officiales vel alter eorum a quocumque requisiti cogere debeat illos ad quos utilitas pertineret vel spectaret ad faciendum fieri predicta. Et si negligens fuerit talis requisitus in viginti quinque libris denariorum de suo salario condepnetur tempore sui sindicatus per suum sive suos sindicatores. ¶ Et quicumque habet domos suas ab utraque parte aliquarum intercasellarum, et ipsis mediantibus intercasellis possit facere pontem sive voltam vel clochanam et immictere ipsas intercasellas sub terra subtus ipsam voltam vel clochanam sive pontem. Ita tamen quod non

prestet preiudicium cursui intercasellarum sive clochanarum super existentium et ita tamen quod dicta clochana volta sive pons distet a solo intercasellarum quatuor pedibus ad minus ab una parte sive domus ad aliam suam domum, ita quod possit ire et redire de una sua domo ad aliam suam domum per dictum ~~suum~~ pontem. ¶ Item volumus quod si aliqua clochana exit prope vel iuxta aliquam portam civitatis vel burgorum prius supra terram predicta ad petitionem cuiuscumque petentis teneatur ipsam facere recoperiri et ita aptari quod turpitudo ipsius non videatur per viam prope vel iuxta ipsas portas vel aliqua ipsarum. ¶ Et nemini sit licitum in suo terreno vel alterius facere vel habere aliquod necessarium vel versatorium vel aliquam turpitudinem immictere vel proicere vel habere vel retinere prope aliquem puteum vel cisternam cum propter necessarium vel versatorium aqua devastari possit et puteus vel cisterna possit recipere lesionem. Et si quis contrafecerit teneatur solvere nomine pene centum libr. den. Et nichilominus necessarium vel versatorium vel turpitudinem tollere debeat et etiam removere. ¶ Preterea volumus quod nulla persona audeat vel presumat cursum alicuius clochane vel intercasellarum impedire nec extrahere vel mutare de suo antiquo et solito cursu quominus libere decurrat per loca consueta. Et qui contrafecerit solvat pro vice qualibet nomine pene decem libr. den. Et nichilominus cogatur ad removendum suis sumptibus, et de predictis quilibet esse valeat accusator et habeat medietatem banni. ¶ Et insuper nullus possit facere vel tenere prope aliquam portam civitatis vel prope burgorum aliquod necessarium vel clochana ex qua videri et apparere possit turpitudo super terram ad decem passus. Et qui contrafecerit vel teneret dictus officialis teneatur facere removeri sub pena centum libr. den. Et recludi summarie et de facto, et si non removerit et clauserit pro quolibet precepto dicti officiales auferat ei decem libr. den. que sibi de facto et summarie auferatur aliquo non obstante. Et teneatur dicti officiales omni ebdomada cercari personaliter pro predictis sub pena predicta.

Quod locus et cursus intercasellarum expediatur, et de pena non expedientis. Rubrica.

Dicimus et statuimus quod si dictum vel no- .xliij.
tificatum fuerit potestati vel capitaneo vel sindico et iudici iustitie seu alicui ex eorum iudicibus quod aliquis impedierit vel impediri fecerit seu impedimentum detinuerit aliquem locum per quem alique intercaselle solite sunt cursum habere vel habere deberent de iure quod ille iudex cui dictum fuerit vel denuntiatum teneatur ad petitionem dicentis vel denuntiantis ad locum ire vel mictere et si invenerit verum esse teneatur dictum locum et cursum facere expediri et sgomborari ab illo qui occupasset vel impedisset seu occupatum et impeditum detineret. ¶ Et si ille cui preceptum fuerit infra tertiam diem non exocupaverit sive expedierit extunc iudex predictus de facto sine aliqua condepnatione auferat ei viginti quinque libr. den. pro contemptu pro quolibet precepto. Et nichilominus eum cogat vel compellat exocupare vel expedire locum predictum. Et in predictis et in omnibus causis privagiorum et super clochanarum summarie procedatur sine libelli oblatione et strepitu et iudicii figura et appellatione aliqua non obstante nec aliquo alio nec compromissum peti possit de predictis. ¶ Statuimus insuper quod per presentes dominos priores artium eligantur duo boni et experti suprastantes qui aptent et aptari faciant clochanas et formam seu boccham clochane de pede platee ubi ubi aperta est sub tibertino in pede platee ita et taliter quod dicta clochana non faciat nec immictat fetorem per plateam cum ipsa clausa non maneat dicta boccha. Et dicta clochana suum meatum habeat. ¶ Et predicta fiant expensis vicinorum et adiacentium inter quos dicti suprastantes possint dictam expensam imponere et distribuere et secundum distributionem et dispositionem cuiuslibet talium vicinorum partem suam solvere compellatur

p(er) poteſtatem (et) capitaneum (et) maiore(m) ſindicatu(m)
(et) iudicem iuſtitie (et) quelib(et) officialem co(mmun)is p(er)
ruſ(ini) ad petitionem d(i)c(t)o(rum) ſupſtitum (et) eo(rum) et
cuiuslibet u(e)l alterius eo(rum) (et) cuiuſcumque petentis (sub)
pena poteſtati (et) capitaneo (et) ſindico maiori (et)
iudici iuſtitie (et) cuilib(et) officiali requiſito d(e)
hoc ſi negligens fuerit ad predictam executio-
nem (et) coactionem centum libr(arum) den(ariorum). Et
q(uod) predicti ſupſtites (et) boni homines iuſta cauſa i(m)-
pedimenti ceſſante cogantur p(er) d(i)c(t)os officiales
(et) quelib(et) ſeu alteru(m) eo(rum) ad petitione(m) cuiuſcumq(ue)
dictu(m) officiu(m) acceptare. Et predicta expedi-
re et expedi(visse) compleuiſſe (et) feciſſe teneatur p(er)
tempus ſui officij ſub pena quingentarum libr(arum)
den(ariorum) de facto et ad petitione(m) cuiuſcumque. Et de
contentis in hoc. §. Statuimus (et) ordina(m)us
q(uod) d(i)c(t)i officiales ſindicari no(n) poſſint aliquo
no(n) obſtante. Et ſi d(i)c(t)i potestates preſentes i(n)
electione d(i)c(t)o(rum) ſupſtitum fuerint negligentes
puniatur p(ro) quolib(et) eo(rum) in centu(m) libr(is) den(ariorum).

Q(uod) nulla alienatio domus u(e)l caſamenti u(e)l
terrenj caſtri foſſati fieri poſſit continue i(n) eo non
habitanti (et) q(uod) domus fiat i(n) d(i)c(t)o caſtro. R(ubrica).

.xliiii. Nulla venditio u(e)l alienatio fieri poſſit p(er)
aliqua(m) p(er)ſonam, que aliquid habeat
in caſtro foſſati de aliqua domo u(e)l caſamento
u(e)l aliquo terreno quod ibi aliquis habet u(e)l
habet alicui p(er)ſone que continue no(n) habitet in
caſtro foſſati ſine expreſſa licentia poteſtatis
(et) capitanei (et) conſilij co(mmun)is (et) p(o)p(u)li ruſ(ini). Et ſi
aliquid acquiſitum extiterit huiuſq(ue) p(er) aliquem
qui no(n) ſit caſtellanus (et) continuus habitator
caſtri foſſati de aliqua domo loco u(e)l terreno
exiſtente inter muros (et) munitiones d(i)c(t)i ca-
ſtri aliquo titulo acquiſitum reſcindatur et
caſſetur in totu(m) (et) ip(su)m poteſtas (et) capitaneus
preciſe caſſare (et) reſcindere teneatur. Pre-
terea homines caſtri foſſati (et) habitatores ipſius
(et) eius curie libere habeat (et) poſſideant ſine a-
licuius contradictione eo(rum) terras (et) vineas. Salvo
ſi aliquis habitaturus in d(i)c(t)o caſtro u(e)l di-
ſtrictu ipſius u(e)l aliqua alia parte de ciuita-
te u(e)l comitatu u(e)l diſtrictu ruſ(ini) u(e)l undecumq(ue) e-
miſſet olim a d(omi)nis ipſius caſtri aliquid poſt
laudum factum inter co(mmun)e ruſ(ini) (et) co(mmun)e eugubij p(ro)
comune caſtelli q(uod) talis emptio no(n) p(re)iudicet co(mmun)i
ruſ(ini) quin poſſeſſiones (et) res empte ab eis de-
ueniant in co(mmun)e et ipſas res emptas p(ro) co(mmun)i reca-
pere et poſſidere (et) in co(mmun)i mictere tamq(uam) alias
poſſeſſiones capitan(eus) teneatur. Inſup(er) capi-
taneus teneatur cogere (et) cogat omnes habitan-
tes in iuriſdictione caſtri foſſati (et) quelib(et) eo(rum)
p(ro)p(ri)e facere unam domu(m) in d(i)c(t)o caſtro in qua
vinum frumentum (et) res alias ducat (et) ponat.
Et quicumque predictorum domu(m) no(n) fecerit ſi(cut) q(uod)
ei preceptum fuerit illum officialem que(m) d(omi)ni
p(otes)tates duxerint eligendum ſup(er) predictis d(i)c(t)us offi-
cialis teneatur fieri facere dom(um) expenſis illius
qui domu(m) no(n) fecerit u(e)l fuerit inobediens ad
eam faciendum. Et ſup(er) tali domo u(e)l domi-
bus faciendis ſtare debeat officialis predictus ex-
penſis no(n) facientis domu(m) u(e)l inobedientis facere
u(e)l fieri facere recuſantis. Et ſi officialis p(re)-
dictus d(i)c(t)i caſtri ad faciendum predicta negliges
fuerit ſoluat no(m)i(n)e pene quinquaginta libr(as) den(ariorum).
Et ſi capitaneus fuerit negligens ad ea fieri
facienda tantumdem de ſuo ſalario co(mmun)i ſoluere tene-
atur. Et hoc capitulu(m) ſit preciſum.

De diffinitionib(us) caſtri caſe caſtalde. R(ubrica).

Diffinitiones caſtri caſegaſtalde ita ſint .xlv.
et taliter habeantur (et) intelligantur v(idelicet) a
primo latere pontis riuj ſacci et mictit ad
ſa(nctu)m deportinis (et) trahit ad circhu(m) g(ui)ri (et) tra-
hit recta linea ad mo(n)tem lucarium ita q(uod) (et)
mons dictus remaneat verſus dictu(m) caſtru(m) et
trahit p(er) ſtratam recte ad s(an)c(tu)m martinu(m) de
ſerra (et) uadit ad petram ſcriptam (et) trahit recta
linea ad s(an)c(t)am mariam de buſſis (et) venit ad
plebem de ſtolano (et) trahit ad foſſatu(m) agelli
(et) uadit ad planu(m) de fauolis (et) uadit ad domu(m)
filij clare (et) mictit ad dom(um) filio(rum) alfatie ad
collem orti (et) uadit ad palatiu(m) paterni (et) tra-
hit ad viam candulij (et) a ſtrata candulij (et)
acto(n)a mictit ad eccl(es)iam s(an)c(t)i martini formem
(et) trahit ad ponte(m) riuiſacci ita q(uod) iſti confin(es)
pro confinibus habeantur ſi de hijs apparebit pu-
blicum inſtrumentu(m). Et ſi inſtru(mentu)m no(n) apparet
capitaneus teneatur fieri facere terminationem
predictam (et) diffiniri facere d(i)c(t)os fines p(er) illos

de ciuitate pis. qui sciant et habeat notitiam contrate. **De tabernariis et vendentibus vinum post tertium sonum campane. Rca.**

xlvi. Nullus tabernarius vendat alicui de ciuitate pis. vel burgis vinum in domo sua vel alio loco etiam non suo post tertium sonum campane nec post dictum sonum aliquos bibentes retineat in eadem nec aliquis post dictum sonum audeat bibere in dicta domo nec stare ad bibendum in eadem. Et qui contrafecerit soluat pro vice qualibet tam tabernarius quam ille qui biberit vel steterit ad bibendum post dictum sonum et pro quolibet eorum centum soldos den. Et quilibet possit vendere vinum cuilibet et bibere et stare ad bibendum impune usque ad tertium sonum campane aliquo capitulo non obstante. Forenses tamen et illi qui hospitantur in domo tabernarii possint bibere in domo tabernarii et comedere sine pena post tertium sonum predictum Et tunc tabernarii eis possint dare comedere et bibere sine pena. Et nullus possit vendere vinum nisi ad vasa sigillata sigillo comunis pis. et sine licentia maioris sindici et Judicis Justitie vel eorum officialium vel alterius ad hoc deputati. Et qui contrafecerit soluat pene nomine centum soldos den. et quilibet possit esse accusator cum uno teste et habeat medietatem banni. Et socius vel notarius dicti officialis possit et debeat recerchare una vice qualibet septimana tabernarios si vendunt vinum secundum formam statuti. Quicumque habuerit vinum de sua vinea possit ipsum vendere et vendi facere libere per aliquem de sua familia vel aliquem alium qui non sit tabernarius nec arte taberne facere sit consuetus sine aliqua molestia et sine aliquo grauamine camerarii vel alterius de dicta arte. Et quilibet tabernarius hospitator seu vini vendens in comitatu et districtu pis. debeat continue retinere ferra clauos et omnia instrumenta ad ferramenta equorum pertinentia et vendere debeat cuilibet petenti pro conuenienti pretio. Et qui contrafecerit et non retinuerit ut supius dictum est puniatur pro vice qualibet in centum soldis den. et quilibet possit esse accusator. Et ut predicta sint omnibus manifesta potestas et capitaneus et dictus maior sindicus omni die sabati in scalis palatii comunis pis. per ipsius comunis precones predicta banniri facere teneatur. Preterea volumus et iubemus quod cuilibet sit licitum emere vinum in comitatu et districtu pis. et portare seu portari facere pisis sine pena. Insuper volumus quod nullus audeat tenere ante vegetem vel vegetes ubi habet vinum quod vendit adminutum aliquod storinum vel pannum vel aliud apparamentum ita quod quilibet possit videre unde auriatur vinum. Et ne possit misceri vel alia fraus committi sub dicta pena a contrafaciente pro vice qualibet auferenda. Et de predictis omnibus in hiis duobus ultimis capitulis contentis quilibet sit accusator et habeat medietatem banni. Preterea volumus quod quando familia vel notarius dicti maioris sindici ibunt ad cercandum et inquirendum contra vinum vendentem secum deferat petictum et medium et folglectam et mediam folglectam. Et si inuenerit aliquem habente vasa cum quibus vendent uinum non sigillata vel habentia sigilla destructa debeat mensurare et scire si dicta vasa sunt iusta vel non et si fuerint iusta non debeat condepnare ob hoc quia non erat sigillata ex eo quia habuerat sigilla destructa. Si autem inuenta vasa predicta non essent iusta cum uasis iustis comunis pis. condepnetur quilibet cui inuenta fuerint talia uasa non iusta in centum soldis den. pro vice qualibet et quolibet uase. Et ille vel illi qui habuerint dicta vasa sigillata et licentia vini uendendi ab aliquo non possit impediri nec contra eundem ordinamenta aliqua possint fieri per camerarium vel artifices dicte artis nec per aliquem officialem dicti comunis ad petitionem alicuius camerarii vel alterius ad penam centum libr. den. pro quolibet contrafaciente. Et potestas et capitaneus et maior sindicus et Judex iustitie sub pena centum libr. den. teneantur facere banniri per ciuitatem omnia predicta aliquo non obstante. Item quod nulla persona vendens vinum in ciuitate vel comitatu pis. teneat vel habeat vasa ad vendendum in loco ubi dictum vinum venditur vel uinum vendat cum aliquo vase quod habeat summitatem ipsius vasis circumcirca ipsam summitatem seu aperturam

ipius vasis ultra unum semisse seu semi pede habita mensuratione ad fundum ad pedem, com(mun)is p(re)dicti. Et qui (con)trafecerit puniatur in quadraginta sold(is) den(ariorum) p(ro) qualib(et) vice. ¶ Et q(uod) quilib(et) tabernarius (et) quilibet alius vinu(m) vendens ad minutu(m) ut dictum est teneatur (et) debeat dare vinu(m) s(ecundu)m mesuram s(ecundu)m qua(m) ab emptore petetur v(idelicet) si folglietta cum folglietta, si medium cu(m) medio et si peticum cum peticto sub d(ic)ta pena quadraginta soldor(um) den(ariorum). Et de p(re)d(ic)tis quilib(et) possit esse accusator (et) credatur sacramento accusatoris cum uno teste de visu sine libello (et) sine Juris ordine s(er)vato. ¶ Et qui no(n) impleverit ip(s)am mensura(m) vel iusta no(n) dederit puniatur in decem soldis den(ariorum). Et de p(re)d(ic)tis credatur sacrame(n)to accusatoris cum uno teste (et) quilib(et) inde possit esse accusator (et) habeat medietatem bapni et debeat procedi sine libello (et) sine Juris ordine s(er)vato. ¶ Et quicu(m)que ruperit vas aliquod alicui venditori puniatur in quinq(ue) soldis den(ariorum) (et) credatur sacramento accusatoris cum uno teste. De ludentib(us) ad taxillos, Et q(uod) maleficia denuptientur p(er) tabernarios. R(ubric)a.

.xlvii. Nemo ludat in aliqua domo vel ubi taberna fiat vel albergaria exerceatur vel in aliqua domo vel loco ubi vinum vendatur vel alio loco ad aliq(ue)m ludu(m) taxillor(um). Et qui (con)trafecerit p(ro) vice qualib(et) si fuerit ludens in decem libr(is) den(ariorum) debeat (con)dep(n)nari et tabernarius albergator (et) receptator pena simili puniatur. Salva tam(en) i(n) ludentibus (et) in receptantib(us) maiori pena i(n) casibus in quibus maior pena i(m)posita est p(er) forma(m) capituli positi in tertio libro hui(us) voluminis sub R(ubric)a (contra) ludentes (et) ludum tenentes seu receptantes. ¶ Salvo (et) reservato q(uod) ad ludum quelib(et) alear(um) (et) calculor(um) possit quilib(et) in taberna (et) ex(tra) (et) i(n) domo (et) ex(tra) domu(m) ludere sine pena t(am) ludentis q(uam) illius cui(us) esset domus vel taberna, no(n) tam(en) in aliqua ecc(lesi)a nec in voltis vel trasannis ip(s)ar(um) ecc(lesi)ar(um), nec etiam in voltis ecc(lesi)e S(an)c(t)i laurentii sub pena decem lib(rarum) den(ariorum). Et de p(re)d(ic)tis inquiratur (et) credatur relationi familie potestatis (et) capitan(ei) (et) maioris sindici. ¶ Teneantur etia(m) tabernarii (et) albergatores dare capitan(eo) ydoneu(m) fideiussorem q(uod) nullus ludet ad aliquem p(re)d(ic)tor(um) ludor(um) in d(ic)ta taberna vel albergaria vel domo ut dictum est. Et de p(re)d(ic)tis obs(er)vandis (et) de solvenda pena sup(er)ius denoiata. ¶ Et qui no(n) luerit dare fideiussorem vel ip(su)m no(n) dederit no(n) possit nec debeat taberna(m) vel albergariam face(re) nec aliquatenus exerce(re). Et si quis no(n) dato fideiussore taberna(m) vel albergariam exercuerit vel fecerit exerceri viginti soldos den(ariorum) p(ro) vice qualib(et) solve(re) teneatur. ¶ Et intelligatur ludus fieri s(ecundu)m formam statuti si inveniretur res parate ad ludendum (et) de hiis credatur familie potestatis vel capitanei vel maioris sindici si illud cor(am) firmaverit Juramento. ¶ Et si aliquod maleficium commissum fuerit in aliqua taberna vel albergaria tabernarius vel albergator teneatur denuptiare committentes maleficiu(m) potestati vel capitan(eo) ea die vel sequenti qua maleficiu(m) fuerit p(er)petratu(m). Et qui hoc no(n) fecerit in viginti quinq(ue) lib(ris) den(ariorum) p(ro) vice qualib(et) puniatur. ¶ Item q(uod) vendentes vinu(m) ad minutum qui scripti no(n) sint in matricula artis tabernarior(um) teneatur denuptiare maleficia que co(m)mitterentur in taberna ubi p(er) eos vinu(m) venderetur eo modo (et) forma quo ex forma d(ic)ti statuti tenetur scripti in d(ic)ta matricula aliquo no(n) obstante. ¶ Et volumus q(uod) facta denuptiatione p(re)d(ic)ta potestas vel capitan(eus) vel Judex eius coram quo facta erit denuptiatio teneatur p(er) viam Inquisitionis procedere de illo maleficio denuptiato (et) punire s(ecundu)m forma(m) statuti. ¶ Et potestas et

Capitaneus teneatur semel omni mense et toties quotiens eis videbitur expedire inquirere et inquiri facere si predicta servantur et penam exigi valeat a quo fuerit exigenda. Dum modo in camera ubi lectus esset nullus intrare debeat nec rimetur nisi prout inferius continetur scilicet tamen loci ubi vinum venditur et claustrum si domus claustrum habuerit ut ludus taxillorum non fiat nec fieri valeat in eisdem. Salvo et reservato quod miles sive socius potestatis vel capitanei vel maioris sindici vel eorum vel alterius eorum iudex socius cum aliquo de eorum notariis possit rimari et intrare ubicumque et in quocumque loco tam in cameris quam in aliis locis ubi diceretur vel suspicio haberetur quod fieret vel teneretur ludus taxillorum aliter autem nisi sociati ut dictum est nemo possit accedere nec ire in cameras supradictas ubi lectus esset prout in statutis superius continetur. Teneantur camerarii et rectores tabernariorum satisdare pro omnibus dictarum artium de observando ea que in statuto posito continentur et etiam in corrigimentis eorum et ipsi teneantur dictos artifices observare et quicumque non fuerit observare predicta et si nollet rectores conservare indepnes non valeat postea operari dictas artes vel aliqua earundem et si exoperaretur eam vel faceret eam operari penam contentam superius debeat substinere et rectores predicti pro eo ad penam aliquam minime teneatur. **Quod domus possint de nocte cercari pro ludentibus ad taxillos. Rubrica.**

.xlvij. Liceat cum sit familie potestatis et capitanei et maioris sindici si fuerit cum ea iudex vel miles vel notarius de nocte facere aperire domos alterius ubi viderit seu suspicatur vel suspicio esset quod essent lusores taxillorum seu bibitores seu persone suspecte causa rimandi et inveniendi eos. Et quicumque non aperuerit domum dictis familiaribus potestatis et capitanei et maioris sindici ut dictum est solvat pene nomine decem libras denariorum. Et stetur de hiis dicto familie potestatis et capitanei vel maioris sindici sive militis vel iudicis vel notarii si miles vel iudex vel notarius potestatis vel capitanei vel maioris sindici fuerit cum eisdem. Et potestas possit quandocumque sibi videbitur et utile crediderit facere pulsari campanam posito tardius quam pulsetur ad matutinum ad ecclesiam sancti Laurentii et citius si sibi videbitur expedire. Et nullus vadat per civitatem et burgos et subburgos Pistorii post tertium sonum campane que pulsatur de sero et ante sonum campane que pulsatur de mane in aurora pena viginti solidorum denariorum nisi steterit prope domum sue habitationis per tres domos contiguas et nisi portaverit lumen accensum quo casu ire possit cum lumine vel stare prope domum suam per tres domos contiguas dum modo non sit persona suspecta de quo remaneat in arbitrio potestatis vel capitanei vel maioris sindici cuius familia ipsum invenerit utrum sit persona suspecta vel non. Et ubi crediderit personam inventam esse suspectam ducat ipsam ad palatium et teneatur inventus in palatio usque ad ortum solis sequentis diei. Et qui inventus fuerit sine lumine accenso ultra penam predictam detineatur in palatio nec fideiussoribus relaxetur usque ad mane diei sequentis. Et officialis qui condepnaverit tales inventos post dictum tertium sonum campane habeat quinque soldos denariorum pro qualibet libra quantitatis qua occasione predicta venire fecerit in comuni a massariis comunis Pistorii sine aliquo precepto vel mandato. **Quod non ematur comestibilia causa revendendi contra formam statuti. Rubrica.**

Nullus tabernarius vel tabernaria vel picicarellus vel picicarella emat aliqua comestibilia causa revendendi in civitate vel burgis nec in comitatu Pistorii de die vel de nocte contra formam capitulorum .xlviij.

Statuti ul aliaru eoꝝ de hac materia loquentiu.
Nec audeat ſtare in aliqua ſtrata in Ciuitate n̄
ex Ciuitatem ad emendum aliqua victualia n̄
alia perſona in Ciuitate ⁊ burgis cauſa reuen
dendi emere poſſit. ¶ Tabernarii uo poſſint
emere carnes cauſa reuendendi in eoꝝ hoſpi
tiis dummodo carnes de macello. Pullos uo p
dices pipiones ⁊ alia uolatilia lepores ⁊ alie
venationes emere no poſſit ante nona. Que
carnes de macello ſic emptas coctas reuendere
teneatur. Contrafacienti poteſtas ⁊ capitane
us ⁊ maior Sindicus auferat p vice quali
bet ſcilicet ſpicharello ⁊ tabernario Centu
ſoldos den̄ cuius bapni medietas ſit cois ⁊ alia
habeat accuſator et credatur Iurameto accu
ſatoris Saluo q remaneat in prouidentia
dni potatis ⁊ capitan ⁊ maioris Sindici co
ſiderata qualitate pſone accuſantis. ¶ Cui
libet uo pſone ſiue ſit ciuis ſiue foreſis ut
maior abundantia victualiu habeatur i pplo
liceat in locis determinatis ſine ↄtradictione
alicui vendere pane poma ⁊ olera ⁊ oleum
et etiam ſal ⁊ omia alia comeſtibilia. ¶ Et
ſi quis ↄtradiceret alicui vendenti ul im
pediret uendentes ul uenientes ad venden
dum ſub colore gabelle ul exercitii ſue
artis ul expenſaꝝ mortuaꝝ factaꝝ ul fi
eridaꝝ areſtando ſalmam ul beſtiaꝫ ul au
ferendo aliquid ita q libere venire no poſſit
cum victualibꝫ predictis ad loca predicta ſiue
ſit camerarius ſiue ſit camerarii nuptius
ſiue quicumque alius etia quocumque queſito
ul palleato colore viginti quinqꝫ libr den̄ pe
nam ſoluere teneatur Saluo q predicta no
vendicent ſibi locum in ſolutione gabelle
ſalmaꝝ groſſaꝝ ⁊ pedagii. Et ſaluis aliis
gabellis cois puſ cuius bapni medietas ſit
cois ⁊ alia accuſatoris. ¶ Et teneatur po
teſtas ⁊ capitaneus ⁊ maior Sindicus
dictam pena exigere a quocumque ↄtrafa
ciente audita querela ⁊ probatione facta
p unum teſtem ⁊ p Iuramentum accuſa
toris ſine aliquo alio proceſſu ul Iuris ordi
ne alio ſuato ad pena Centum libr den̄
que ab eis auferri debeat tpre eoꝝ ſindica
tus. p eoꝝ Sindicatores ¶ Nulla inſup femi
na que ſteterit ad vendendum predicta ul aliq
predictoꝝ ſeu alia comeſtibilia debeat retinere
rocham cauſa filandi et no debeat retinere
croſſam neqꝫ puellam ul puellum puulum
Et ſi retinuerit ſoluat p vice qualibꝫ viginti
ſoldos den̄. ¶ Et quicumque acceperit ul fregge
rit ſibi roccham ul croſſam proiecerit i ter
ram no teneatur ad penam et quilibꝫ eſſe
valeat accuſator cuius pene medietas ſit cois ⁊
alia accuſatoris ⁊ ſtetur Iurameto accuſatoris
Et poteſtas ⁊ capitan ⁊ maior Sindicus ua
leant executioni madare ut ſup dictum eſt.
¶ Statuimus inſup q nullus picicharellus
ul picicharella ul aliquis alius audeat eme
pullos capones pipiones ul aliud genus a
uium pdices ſiue uenationes nec alia vic
tualia caſeum poma oua ul olera ul aliqua
alia comeſtibilia ligna circulos ul vincos
cauſa reuendendi a mane tempeſtiue uſqꝫ ad
horam nonaꝫ in Ciuitate ul burgis ul ſub
urgis puſ ul prope ad ſuburgos p mediu
miliare. Et ſi quis ↄtrafecerit puniatur in
quadraginta ſoldis den̄ et inſup pdat qd
emit ⁊ deueniat in coe et eu poſſit quilibet
accuſare et ſtetur ſacrameto accuſatoris cum
vno teſte ⁊ executio fieri debeat p dcos offici
ales ut ſup dictu eſt pena dcis officialibꝫ pro
quolibꝫ eoꝝ viginti quinqꝫ libr den̄ tpre eoꝝ
ſindicatus auferenda p eoꝝ ſindicatores ſi
no fecerit. Qd die ſabbati ante nonā c̄ta
lignamina no emantur ul uaſa terrea cā
reuendendi. Rca.

Statuimus q nemo emat ul eme debe .l.
at ſeu eme audeat ul pſumat in die
Sabati in Ciuitate puſ ante nonaꝫ trabes
ul aſſides ſeu alia ligna cauſa reuendendi Et
qui ↄtrafecerit puniatur p vice qualibꝫ i dece
libr den̄. ¶ Et ſi emerit vaſa terrea cā re
uendendi ſoluat pena quadraginta ſold den̄
p qualibꝫ vice qua ↄtrafaciens coi puſ ſol
uere teneatur cuius bapni medietas ſit cois
⁊ alia habeat accuſator ⁊ accuſatoris Iurame
to credatur et fiat executio p dcos officiales

modo predicto.

modo predo. ¶ Possit tamen quilibz eme ul
mer[cari] s[al]ta ul alia ar[tis] opera sine pena. Q[uod]
statuta ordinamenta & reformationes q[ue] publica
utilitate ul contra abundantiaz sit cassa. Et q[uod]
nulli prohibeatur exercitium sue artis. R[ubri]ca.

R. Cum cois utilitas sit preferenda priuate
Statuimus p bono statu cois & pop[u]li pis[tori]
q[uod] omnia Statuta ordinamenta & reformationes
ab hinc retro facta tam p coe & p[o]p[u]l[u]m psinum
q[uam] p adunantiam omnium artificum rectores ar-
tium ul aliquod aliud consiliuz auctoritatem hns
ul p aliqua adunantiam ul congregatione alicui[us]
artis ul que fieret i futuru contra publicaz utili-
tatem ul contra abundantiaz ul i diminutione
abundantie rerum necessariorum ul utilium ad usu
psonarum sint nulla cassa irrita & nullius valo-
ris. ¶ Et q[uod] nulla psona singularis nec aliq[u]a
ars seu universitas alicui[us] deinceps possit or-
dinare tractare face nec prohibere ul operari
quo minus quilibz possit deferre & deferri fa-
cere ad civitatem pis[torii] omnia victualia & omnia
usui hois necessaria ul utilia & q[uod] ea no vendat
emere nolentibus ubi & in ea quantitate qua no-
luerit, nec possit prohibere ul dice q[uod] certo
tpre faciat artem suam & certo tpre no faci-
ant sed liceat omnib[us] artificibus omni tpre x
preter q[uod] in diebus festivis & omni loco preter
q[uod] in locis prohibitis p forma alicui[us] statuti
pop[u]li pis[torii] face & exerce & fieri & exercei face
artem suam ordinamento facto ul faciendo a
coi pis[torii] ul ab aliqua arte singulari ul uni-
versitate alicui[us] artis non obstante. ¶ Et
q[uod] nulla ars universitas collegium corpus s[eu]
sive consortium nec aliquis de ipa arte univer-
sitate collegio corpore ul consortio seu aliquis
qui presit alicui arti seu universitati ul colle-
gio corpori seu consortio possit interdice artifi-
cibus seu alicui sue artis ul universitatis ul
collegii seu corporis seu consortii universaliter
ul particulariter civib[us] ul forensib[us] q[uod] no uta-
tur faciat & exerceat artem suam artificium
ul ministerium dummodo legaliter faciant
i quocumque loco in Civitate ul comitatu pis[torii]
et quocumque tpre. ¶ Et si quod interdictum
ul prohibitio facta esset ul fieret no debeat obs[er]-
vari et observantes & prohibentes teneatur pene
noie coi pis[torii] solvere quingentas libr[as] den[ariorum] pro
vice qualibet. ¶ Sed quilibz de dictis artib[us] uel
corporib[us] libere debeat exerce artem officium
& ministerium suum put exerce consuevit. Et si a-
liquis de predictis contrafecerit solvat pene noie
p qualibet vice qua fuit requisitus Centu libr[as]
den[ariorum] et beneficia artis perdere debeat, nec int[er] ar-
tifices talis artis scribi possit nec iurari & scrip-
tum removeri debeat cum no exerce artem sua
est contra abundantiaz civitatis pis[torii] que habe-
ri desideratur. Nec intelligere questione que
no tangat artem suam nisi de ptium volun-
tate, nec eligere vocare ul habere aliquem of-
ficialem qui presit arti corpori collegio ul
consortio ultra modum ul num[er]um consuetum. ¶ Et
no possit alicui impone penam ul multaz ul-
tra viginti sold[os] den[ariorum] p intratura alicui[us] artis
ul scripture matricule ul inter numeru artifi-
cium seu illorum qui sunt de corpore alicui[us] accipe
no possit & no sepe s[ed] semel dumtaxat. ¶ Nec
possit aliquis consul auditor ul camerarius ali-
cui[us] artis alicui artifici civitatis no descripto
in sua matricula impone ul exigere aliquam
pecunie quantitatem occasione aliquarum inpensarum
quas facerent artifices ipius artis ul alia qua-
cumque de causa nisi usq[ue] in quantitate viginti
solidorum den[ariorum] tm p quolibz anno. Quam quanti-
tatem occasione dictarum expensarum accipe & exige
possit quilibz camerarius a quolibz artem
suam seu magisterium artis sue in Civitate
burgis ul suburgis pis[torii] vere proprie & cont[inue]
exercente qui in sua matricula descriptus no
esset et no ultra. ¶ Minores tamen quindecim
annis ad aliquid solvendum minime teneantur
nec ad aliquid solvendum compelli valeat ullo
modo. ¶ Nec alicui deferenti predicta ad vende-
dum ad civitatem pis[torii] aliquid accipere possit
s[ed] liceat cuilibz forensi & civilibz alii deferre
predicta ad Civitate pis[torii] & ~~ea~~ arte eorum exce
& vendere ut supius dictu est. Et qui contra-
fecerit puniatur p vice qualibz si fuerit ars
universitas corpus collegium ul consortiu ali-
quorum in Quingentis libr[is] den[ariorum]. Et si fuit spe-
tialis persona in Centu libr[is] den[ariorum]. ¶ Et quicq[ui]d

factum est erit ul fuerit otra predicta ul aliquod
predictorum non valeat nec teneat ullo modo. Et hoc
capitulum perpetuo debeat inviolabiliter obser-
vari. Quod quidem capitulum non possit tolli ul
mutari nec de correptione ul mutatione ipsius
proponi in aliquo consilio ul adunantia. Et
si quid de predictis proponeretur propones et
priores consentientes solvat pene nomine mille li-
bras den. et perpetuo omni officio civitatis pe-
rusii ipso facto possit privatus. Et maior
sindicus et iudex iustitie qui perit ad sindi-
candum et examinandum priores artium tenea-
tur et debeat ante omnia videre et examinare omnia
ordinamenta et reformationes facta et factas
tempore ipsius prioratus. Et si reperiretur
aliquod ordinamentum ul reformationem esse
factam contra presens ordinamentum ul dero-
gationem ipsius quilibet ex dictis prioribus
puniatur de facto in dicta pena. Et si in pre-
dictis erit negligens ul remissus tempore sui
sindicatus per eorum sindicatores puniatur in
ducentis libr. den. Et etiam quilibet esse valeat
accusator contra predictos coram dicto maiori sin-
dico. Item ordinamus et statuimus quod ex
nunc in antea ut abundantia victualium sit
et fiat quotidie in civitate et ut platea et lo-
ca super murum campi batalie et alia loca liber-
tate fruatur. Nulli civi ul forensi venienti
ad civitatem perusii et portanti victualia ad
ipsam civitatem ul alia loca ipsius civitatis
ul comitatus tollatur per aliquem aliqua pecunia
ul aliquid aliud sub nomine gabelle ul alio quo-
cumque quesito colore pro rebus quas deferret
seu venderet ul vendi faceret in dictis locis in
civitate ul burgis ul contatu perusii nisi ipsa
gabella exigeretur per comune ul habentem causam
a dicto comuni. Et qui contrafecerit puniatur per po-
testatem ul capitaneum ul maiorem sindicum
sine aliquo processu sed solum probatione facta
de predictis et veritate reperta de facto pro
vice qualibet viginti quinque libr. den. et quili-
bet esse valeat accusator et habeat medietatem
banni. Et quod ex nunc nullus possit emere
pisces forenses recentes in grossum causa reven-
dendi ab aliquo qui apportaret dictos pisces
et etiam nullus pissinus possit stare cum foren-
se ul per eo ad vendendum dictos pisces forenses
sub dicta pena. Et quilibet possit de hoc esse ac-
cusator et habeat medietatem banni. Et
quod ex nunc comunantia locorum campi batalie et
super murum ipsius campi et platee comunis perusii de
cetero non vendatur per comune perusii, sed quodlibet
statutum seu ordinamentum comunis perusii de hoc
loquens ex nunc sit cassum et derogatum. Et de
statutis et capitularibus comunis perusii elevari debeat
et pro elevato habeatur aliquo generali ul spe-
tiali non obstante in contrarium loquente. Et de
predictis omnibus et singulis maior sindicus
comunis perusii sit executor penarum predictarum. Et etiam
potestas et capitaneus modo predicto. Et pre-
dicta quolibet die sabati faciat bapniri publice.
Et si aliqua ars ul pars aliquorum artificum
ul aliqui qui ad aliquod artificium ul ministe-
rium deputati sunt ul exercere sunt consueti ligam
aliquam facerent ul iuram seu confederationem
inter se quod exercere non debeat ul operari dictam
artem ul artificium ul ministerium ad quod
deputati sunt ul consueti sunt exercere quod re-
dundare posset in diminutione abundantie
comunis perusii et in dampnum et preiudicium comunis pre-
dicti. De qua liga ul iura seu confederatione ap-
pareret publicum instrumentum ul publica
scriptura seu privata ul posset probari per testes
puniatur et puniri debeat tales talia comic-
tentes si quidem fuerit tota ars ul maior
pars artis in quingentis libr. den. Alii vero
contrafacientes puniantur pro quolibet eorum et
qualibet vice in centum libr. den. Et notarius
qui tales ligas ul iuras ul confederationem
scripserit ac etiam ille penes quem esset priva-
ta scriptura continens ligam ul iuram ul confede-
rationem cogi possit et debeat ad faciendum
fidem de instrumento per potestatem et capitaneum et
cogi possit et compelli debeat ad ostenden-
dum et quod ostendat talia instrumenta que sic facta
dicerentur ad petitionem cuiuscumque petentis et
tales qui talem ligam ul iura ul confedera-
tionem fecissent ad petitionem cuiuscumque petentis

artem ministerium seu artificium exercere & operari debeat quod si no faceret p vice qualibz incidant in pena centu libr den pro qualibz vice qua requisiti fuerit & no exercuerit. Quam penam de facto auferre debeant potestas & capitaneus facta fide de dca requisitione p testes ul instrm. Et de predictis quilibet valeat esse accusator & habeat medietatem bapni. Qr artifices obediant consulib; auditorib; & camerarijs. R.

·lvj· Si aliquis artifex voluerit ad aliqua artem progredi possit illud facere et illam artem debeat operari ben & legaliter et debeat obedire osulib; auditoribus camerario & rectoribus ut in caplis ordinamentor sue artis plenius otinetur dumodo no sint otra ordinameta & statuta in hoc volumine posita quib; derogari no possit. Et siquis no iurauerit ul iurare noluerit p qualibz vice teneatur soluere quinqz soldos den. Sz siquis fuit inuetus semel iurasse iurare amplius no cogatur nisi in alia sit arte scriptus quo casu suari debeat statutu loquens de ista materia. Et siquis de nouo fecerit aliquam arte ul discere voluerit no teneatur aliquid dare osulib; auditorib; ul camerario ul rectorib; sue artis p intratura nec etia causa discendi nisi tm magistro cum quo ad adiscendu aliquid moraretur. Saluo semp caplo precedente qd incipit Cum cois vtilitas sit pferenda puate. §. Cuilibz insup liceat docere artem suam quelibz uolente discere sine aliqua pena et ob hoc no possit docens p aliquem grauari seu molestari. Et si fuerit otra factu puniatur grauans talem docetez de facto in centu libr den p potestate ul capitaneu ul maiorem sindicu et grauamen tollatur incontinenti. Et teneatur quilibz magister requisitus a quocuque

discipulo qui velit in tali arte doceri ipm talem artem docere cum competenti salario. Et qui neglexerit docere dcam artem puniri debeat pena predca p dcos officiales no obstante aliquo ordinamento p artifices alicuius artis in contrarium loquente facto quod exnunc auctoritate huius presentis legis sit ipo iure nullu. Et quecuque ars i futuru ordinamentum tale fecerit quod ars ipa doceri non debeat sit puata omi beneficio artiu & ut artes no debeat esse ulterius nec ad artiu bnficia ul officia admicti et camerariatus officio ipperpetuu sit puata. Et nichilominus facientes & osentientes in ducentis libr den debeat p maiore sindicu odepnari. Et pdca in hoc ultimo §. otenta exnuc p lege pua suetur et bapniri debeat hoc quolibet mense in platea cois pub. Qr artifices comitatus requirantur & ostringantur secu sua arte. R.

Et nullus artifex de comitatu cuiuscuqz artis sit grauetur nec ab eo aliquid exigatur de aliquib; expensis quas faciet artifices ciuitatis tam occasione luminarium quam aliar expensar faciendar ab artificib; supradictis nisi usqz in quatitatem decem soldor ad plus p quolibz anno exigendor a quolibz artifice arte vere et continue exercente p cam artis qua continue vere & proprie exerceret. Et si quis rector alicuius artis siue camerarius micteret p comitatu ad aliquem pignoradu occasione predca p maiori quatitate exigenda ul otra dcam forma soluat & soluere teneatur pene noie centu soldor den et pignus acceptu restitui faciat et nouitatem qua faceret tollere & tolli facere sub dca pena penitus teneatur que a otrafacientib; auferatur de facto p maiorem sindicu ciuitatis pub ad petitione cuiuscuque accusantis ul denuptiantis facta pbatione p vnu testem & suu sacramentum sine aliquo processu & nullo iuris ·lvij·

ordine facto. Et si baylitor vel nuptius artis iuerit ad pignorandum preter dicta formam, quadraginta soldos den. comuni pisi solvere compellatur. Et quilibet artifex possit facere suam artem in quacumque parte civitatis et burgorum sibi placuerit, et etiam in suburgis et in comitatu, exceptis locis prohibitis, non obstante aliquo capitulo statuti vel alicuius artis, que quo predicta intelligantur esse sublata et revocata. Et salvo quod iurare sub suis camerariis teneatur et facere ea que faciunt alii homines sue artis et suam artem magis verisimiliter exercentes et que in ordinamentis sue artis continetur postquam scriptus erit in matricula dicte artis. Dummodo nulli liceat facere molsum nec tenere cunatum in civitate vel burgis pisi intra muros sub pena centum libr. den. que sibi de facto a contrafaciente auferatur. Et in predictis potestas et capitaneus et maior sindicus inquirere teneatur, non obstante aliquo capitulo facto per aliquam artem vel per comune pisi vel per quecumque, quod quo ad omnia in dicto capitulo contenta sit sublatum. Quod cuilibet liceat stare in via super murum ad vendendum, et quod pullarioli et piccicharelli non emant quedam certo tempore. Rubrica.

.lxiij. Statuimus et ordinamus quod nulla specialis persona cuius esset aliqua domus vel qui haberet ius conductionis vel aliud in aliqua domo que esset iuxta viam que est supra murum campi batalie audeat accipere aliquam pensionem ab aliquo occasione stantie vel more qua faceret in dicta via vel occasione rerum quas ibi teneret ad vendendum. Et qui contrafecerit solvat vice qualibet comuni pisi centum soldos den. et quilibet sit accusator et habeat medietatem banni. Dummodo teneri non debeat occupatam viam predictam ita quod libere transire non possit per eam volentes transire. Item volumus quod comitatenses et alii qui non sunt piccicharelli et camangiaioli, nec non et famuli et famulie hominum de pisis et quilibet alius possit stare sine aliqua pecunia solvenda alicui speciali persone in dicta via a medietate dicte vie versus domum specialium personarum dummodo non impediant ingressum et ingressuram domorum, ad vendendum poma et olera et alia victualia ut eis placuerit. Et nullus camerarius piccicarellorum aut rector dicte artis, nec aliquis de dicta arte et nulla alia persona possit prohibere eis stare nec aliquid eis accipere debeat. Et qui contrafecerit solvat pro vice qualibet centum libras den. Et quilibet sit accusator et habeat medietatem banni. Et quod nullus pollaiolus nec piccicarellus possit vel debeat emere in die sabbati ante nonam pullos nec aves nec aliquam aucupationem nec venationem nec emi facere, nec etiam caseum nec ova, pena centum sold. den. pro quolibet contrafaciente et qualibet vice, et possit et debeat per potestatem capitaneum et maiorem sindicum comunis pisi de predictis inquiri et esse possit quilibet accusator et habeat medietatem banni. Quod piccicharelli non stent in platea ad vendendum olus nec poma, et quod pullarioli non emant columbas capi vetitas, et de quibusdam aliis. Rubrica.

Nullus piccicharellus vel piccicharella camangiaiolus vel camangiaiola possit nec debeat stare ad vendendum olus nec poma in platea comunis pisi ad penam viginti sold. den. pro vice qualibet. Preterea volumus firmiter statuendo quod nullus pullaiolus vel piccicharellus possit nec debeat emere columbas que vetantur capi per statutum populi, nec retinere in platea vel alibi ad vendendum. Et si quis contrafecerit puniatur pro vice qualibet in centum sold. den. Et quilibet esse valeat accusator et habeat medietatem banni. Et predicta locum non habeat in vendentibus melarantias et cedros limonos et pepones qui possint stare in platea impune. Piccicharelli et piccicharelle et tabernarii et tabernarie possint emere flores et poma quecumque et olera in civitate vel burgis vel prope vineas et ortos hominum de pisis, aliquo capitulo statuti non obstante. Et si quis piccicarellus vel piccicharella habuerit nuces amigdalas virides et nuces virides ad vendendum, piccicharelli et piccicharelle cogantur per potestatem et capitaneum et maiorem sindicum dicere veritatem a quo .lx.

emerit. Et si pizicharellus ul' pizicharella no
assignauerit et no dixerit ueritatem de emptore
uiginti sold' den' pene noie pro uice qualibz sol
uere teneatur. Et hec locu no habeat in emen
tibus a forensibus nam a forensibus omes p
sone fructus et uuas emere impune ualeat du
modo ante horaz tertiaz no emat. Et hoc sit
in prouidentia dni capitanei ul' dni potatis
ul' maioris Sindici ita q ipi fructus no sint
pcepti de bonis ciuium et comitatensiuz pisi
ne ciuitatis. Qd capita artiu possit interdicere
suis artificib; q no iuuet no satisfacient suo
artifici de mercede. Rca.

.Lvj. Quoniam frequenter contingit q tam non
subiecti q subiecti artificibus de mercede
et labore ipoz soluere contradicit nec possit ali
quado sine dispendio habiliter conueniri. Sta
tuimus q camerarij artiu et quilibz qui preesset
alicui collegio corpori consortio siue uniuersitati
possit artificibus et omib; sue artis corporis et
collegij seu consortij interdicere q no iuuet illu
.F. nec operetur p illo qui negligit satisface de
suo labore et mercede illi artifici seu hoi sue ar
tis corporis ul' collegij qui aliquid deberet reci
pere p suo labore et mercede. Et si contrafecerit
ille cui factu fuerit interdictum possit puniri
p suum camerariu et suum porem in cen
tum soldis den' p uice qualibet condepnetur.
Et nichilominus teneatur talis illi cui fuerit
factu interdictu solue mercedem et quatitate
p qua dictu interdictu factu fuerit illi qui
dictum interdictum fieri fecerit. De pedagio
no accipiend' nisi ab illis qui pedagiuz accipe
rent a pisinis. Rca.

.Lvij. Quia omia iura pedagia colligentiu et   uacat
colligi facientiu sut empta p coe pisij
uolumus q nulli pedagium auferatur nec
tollatur nisi illis qui auferent ul' auferri fa
cient pedagium a ciuibus et comitatensibus
pisinis. Et q nulli liceat colligere ul' aufer
re pedagium aliquod ul' aliud noie pedagij
ul' guidagij siue transitus ul' occasione securi
tatis ul' alia ab aliquib; transeuntibus cu bestijs
salmis ul' sine salmis mercibus ul' alijs rebus
in ciuitate ul' comitatu pis. Et si aliquis contra

fecerit in predis ul' aliquo predictoz puniatur p
uice qualibz in ducentis libr den'. Et de predis
quilibet esse possit et ualeat accusator. Et de p
dictis et quolibz predictoz p potatem capitaneu
et maiorem Sindicum possit et debeat inquiri cu
promotore et sine promotore et si probabitur
p fama possit proced' ad tormeta. Dumodo
preda no intelligantur nec locu habeat in emp
toribus fructuu passagij a coi pis nec in officia
libus et alijs psonis p eos deputatis nec etiam
in emptoribus fructuu clusij pis fructuu na
uium fluminis clanaz nec in psonis depu
tatis p tempus emptores nec in illis qui modo
habent a coi pis ex pacto ul' contractu ius colli
gendi gabellam ul' passagium. De pedagio
no soluendo p pisinos et quosdam dnos et
psonas. Rca.

Si quis pisinus ul' romanus ul' doctor ul' .Lviij.
scolaris ueniens ad studendu ul' legedum
in studio pisino ul' legatus ambaxiator ul' nup
tius dni pape ul' alicui cardinalis ul' Regis Ro
berti ul' suoz successoz ul' aliquoz dnoz de sua
domo ul' marchie Anchonitane rector ul' rector
ducatus ul' rector patrimonij beati petri cu per
sonalr ueniret ad ciuitatem pis pedagium or
dinatum in Statutis cois pis soluend' nec ga
bellam aliqua pro salmis et equis ul' alijs bestijs
eoz no soluat nec solue debeat ullo modo. Et
si quis acceperit pedagium ul' gabella alicui p
dictoz teneatur soluere p uice qualibz centu
libr den'. Qd fiant cluse pro ponte Sci gal
gani manutenendo. Rca.

Iuxta pontem monasterij Sci Galgani .Lviiij.
qui est sup riuum existente prope locum
dnaz dci monasterij iuxta rem olim Berardi
magistri xpofori cum dictus pons si no pro
uideretur de clusis et lignis de leui minaretur
ruinam et caderet et esset coi pis dapnu no
modicum et iactura. Statuimus q ex parte supe
riori usq; ad portaz bagni burgi porte Sci An
geli fiant clusure bn murate ad lapides arena
et calcinaz et cu lignamine et q in dco ponte fi
ant et fieri debeat ab utroque latere pectoralia la
titudinis quatuor pedum et q a cantone uinee
condam Benuenuti gilgli floris sup dictu pontez

recta linea uſq; ad fontem de piſis mictatũ ꝛ
amplietur via p rem qdam vecchie magiſtri
circuloꝝ ꝛ rem qdam magiſtri blanci pauli
tii itaq; relictis foſſatis ꝛ via que modo eſt
p quam comode tranſiri nõ poteſt via noua
ꝛ amplitudo ipius vie fiende ſit ꝛ remaneat
triginta pedum amplitudinis ad minus ad
pedem cois puſ et ſi quid reſtabit de via ve
teri vendatur p ſupſtitem ad hoc deputandũ
bona fide et pecũia que redigetur exinde cõ
uertatur in opere dce vie ꝛ clochana que e
iuxta ipam viam. ¶ Et qd dapnum quod
dabitur in terreno ꝛ arboribus occaſione
pdca cuicũque pſone extimetur ꝛ emẽdetũ
ꝛ reſtituatur ſcdm declarationem ipius ſupſti
tis dapnum patienti de pecũia quacũque cõ
munis puſ p maſſarios cois pdci ſine
aliqua appodixa uł mandato ex ſola declara
tione ꝛ extimatione dci ſupſtitis apparẽte
in publica forma ante qd procedatur ad mi
ſſionem ꝛ amplatione dce vie. ¶ Et qd ma
ior Sindicus et Iudex iuſtitie cois puſ te
neatur ꝛ debeat pena centũ libr den fieri
facẽ dcas cluſas ꝛ dictu opus ꝛ priores
artium ſub dca pena teneatur ſupſtiti dci
operis dari facere de auere cois puſ de
quacũque moneta que eſſet in coi ſiue de
blado ſiue de alia quacũque moneta ipius
cois preter qd de pecũia conſuatoꝝ nõ ob
ſtante qd eſſet ordinatum qd ipa moneta
deberet expendi in certis rebus. ¶ Et qd
maſſarii cois puſ ꝛ officialis ſup blado
debeat dare dcam pecuniam dco ſupſtiti pro
opere ſupdco ad pena centũ libr den. ¶ Et
qd ſit ſupſtes ad dictu opus fieri faciẽdu
ille quem dni priores ꝛ artiu elegerit quem
eligere teneatur infra menſem a die pu
blicationis ſtatuti fiendi pena centu libr
den eis auferẽda p maiore Sindicu ꝛ dco
ſupſtiti ſi nõ acceptauerit auferẽda de ſco
Et nichilominus electione debeat accep
tare ſub dca pena. Et habeat p ſuo ſala
rio illud quod dicti dni priores ordinabunt

et etiam ſuus notar et poſſit ſibi eligẽ nota
rium cum ſalario ut dictu eſt ordinãdo p
ipos dnos priores. De muris reuidendis et mu
ris caſtroꝝ nõ rumpendis. Rca.

Priores artium cum duob; bonis mag̃ris .lx.
et cu duob; bonis hoib; de qualib; por
ta omes muros ciuitatis ꝛ burgoꝝ debeat
reuidere quibus viſis ſi aliquos inuenerint
refectione uł aptatione indigentes uł rui
nam minantes faciat murari ꝛ reparari dũ
modo pius mictat p omnib; pſonis quaꝝ do
mus eſſet iuxta ipos [domos] ut reficiant
ipos muros hoc modo vʒ qd p ipis reapta
dis quilib; qui habuerit domu iuxta mu
rum expendat de ſuis bonis in reaptatiõe
ipius muri viginti quinq; libr den et ſi tot
denarios in opere dci muri eſſent neceſſarii
expendi ꝛ totum ſupfluũ de ipo muro qui
refectione ſeu reaptatione indigeret priores
artiu coptumari faciat dictu muru expen
ſis cois puſ quo facto priores artiu debe
ant habere illum qui haberet domu iuxᷓ
murum qui refici ſeu reaptari deberet et
ſcire ab eo ſi uult expendere in dco muro
dictam quatitate viginti quinq; libr den de
ſuis den quos ſi expendere nollet dcos
denarios nõ poſſit aliqua utilitate nec ali
quod comodum de ipo muro ꝛ in ipo muro
habere. Et priores artiu expenſis cois puſ
ipm muru refici faciat ꝛ etia reaptari.
¶ Statuimus etiam qd p honore ſtatu ꝛ uti
litate ciuitatis pdce ꝛ burgoꝝ ipius mu
retur ꝛ altietur murus qui eſt prope et
iuxᷓ portam noua burgi ſeu ſuburgi por
te ſci Angeli ſcilicet a dca porta uſq; ad tu
rim que eſt ſubtus ipam portam prope
ſtratam qua itur ad monaſteriu dnaꝝ
ſce Franciſci quatuor uł quinq; cannis
muri expenſis cois puſ quo videbitur
dnis prioribus artiu. ¶ Et qd maſſarii
cois puſ preſentes ꝛ futuri teneatur ꝛ de
beat dare ꝛ ſoluẽ coptumatorib; dci muri
qui ibi fieri debet illam pecuĩe quantitatẽ

que sufficiens sit ad factionem et constructionem dicti muri de denariis gabelle murorum civitatis et burgorum predictis pervenientibus seu perveniendis ad manus eorum sine aliqua alia appodixa precepto vel mandato et sine solutione gabelle sub pena quingentarum librarum denariorum dictis massariis si negligentes fuerint in predictis. Et pro expeditione fovei et vie fiende in foveo a porta sancte Margarite usque ad portam sancti Symonis volumus quod emi debeat domus si que sit in foveo burgi sancti Florentii et que sit extra et iuxta murum burgi predicti. Et debeat extimari per suprastites electos ad opus dicti campi faciendum et solvi de pecunia communis predicti ad petitionem petentis sub pena viginti quinque librarum denariorum qui facta dicta extimatione cogantur realiter et personaliter et de facto vendere dictas domos secundum extimationem predictam, aliquo non obstante. Et facta extimatione et solutione eis perfecta dicte domus destruantur. Et priores artium qui erunt pro tempore predicta omnia et singula pena quingentarum librarum denariorum ad petitionem petentis teneantur mictere executioni. Et quod ad petitionem petentis dominus capitaneus et priores artium sub pena centum librarum denariorum teneantur eligere suprastites bonos et ydoneos qui sint suprastites ad reaptandum et reparari faciendum omnes muros tiburtinorum civitatis veteris expensis communis predicti qui cogantur dictum officium acceptare et operari ubicumque necesse fuerit. Et quod massarii communis predicti teneantur et debeant dare et solvere dictam monetam dictis suprastitibus sufficientem pro operibus supradictis sine aliqua alia appodixa et ipune non obstante quod ipsa pecunia in certos usus expendi deberet vel aliquo alio. Qui suprastites possint sibi eligere unum notarium et habeat pro eorum salario illud quod prioribus artium videbitur. Et priores artium predicti teneantur facere precise si predicta vel aliquod predictorum facere neglexerint quilibet eorum centum libras denariorum communi predicto solvere teneantur. Et de predictis non possint petere absolutionem seu termini prorogationem

sed penitus et precise predicta facere fieri et perfici teneantur. Et omnes alios muros civitatis et burgorum et pectoralia et clusas et calcea predictas et predictos muros fieri faciat in ea altitudine in qua sunt muri quibus iungi debent. Item dicimus quod fieri faciat subtus ab ecclesia sancti Dominici tres clusas ubi commodius fieri poterit expensis communis predicti et pro bono et comodo dicti loci sancti Dominici. Insuper volumus quod nulli liceat aliquam foveam facere sive cavam, nec fodere iuxta muros civitatis et burgorum quadraginta pedibus versus ipsos muros ex aliqua parte ipsorum, et si qua inveniretur fovea sive cava ipsam potestas et capitaneus et quilibet officialis communis predicti rempleri facere teneantur et ille cui preceptum fuerit quod rempleat illam foveam sive cavam si eam non rempleverit termino sibi dato decem libras denariorum nomine pene pro qualibet vice solvere teneatur. Et nulli liceat mictere vel micti facere in aliquem murum civitatis vel burgorum lignum aliquod vel berbecone ex parte exteriori muri super aliqua domo que esset inferius et si posita essent faciat elevari et etiam removeri. etc. Item quod nullus ledat murum sive calcea civitatis burgorum sive campi batalie seu fontium seu aqueductus montis pactiani nec aliquem murum communis nec audeat aliquid de ipsis muris nec de platea communis nec de aliquo alio loco vel opere communis aliquem lapidem seu aliquod lignum nec aliquid aliud tollere vel removere sine mandato potestatis et capitanei nec audeat tollere vel tolli facere aliqua tibertina vel aliquos lapides seu matones vel aliquid aliud pro communi infixum seu positum in quocumque loco pro communi predicto. Et si aliquis contrafecerit solvat communi predicto quinquaginta libras denariorum vice qualibet qua contrafecerit. Et nichilominus lapides vel tibertina et quicquid aliud de dictis locis acceptum fuerit seu remotum accipiens vel removens in eis reponere compellatur. Et quod si aliquis ruperit

Nota [illegible] muri tyburtinorum

murum alicui castri comitatus pist. sua auctoritate
sine licentia et auctoritate cois ipius castri cum fu
erint ipi castri muri ul sine licentia et auctoritate
cois pist ul aliunde intraverit ul exiverit q
p portas ipius castri puniatur in viginti quinque
libr den et in emendatione dapni quadruplu pu
niatur. Et q contra tales delinquentes possit
et debeat inquiri p potestatem et capitaneu
civitatis pist. Et sufficiat duo testes de vi
su ul saltem publica fama quatuor testiu
fidedignorum. Et possit contra tales procedi
ad tormenta. Et hec locu habeat et vendicet
sibi locu ab hodie in antea non obstante aliq
qd in contrariu dici possit. ¶ Item q nullus
audeat claudere ul aliquo modo impedire
fossa cois pist sed debeat esse libera et expedi
ta omnia et singula circu circa muros civita
tis et burgorum et maxime circa muros novos
qui modo construuntur et hedificantur ita q sine
impedimento aliquo quicumque transire voluit
ire possit et redire et si aliquod esset impe
dimentum ul aliqd detentu seu occupatu in
ipis p quod esset in preiudiciu euntibus ide
potestas et capitaneus expediri et exoccupari
facere teneatur, et illi qui non fecerint termino
eis dato id quod sibi preceptum fuerit de expe
ditione et exoccupatione predicta solvat coi pe
rusii p vice qualibet pene noie centu sold
den. ¶ Et nichilominus predicta exoccupare et
expedire penitus copellatur, et hec potestas
et capitaneus predicte fieri face teneatur, excep
tis loco sci Francisci, loco sci Augustini sce
Marie de Oliveto quibus locis dictu statutu
non preiudicet in aliqua parte sui ¶ Item di
cimus q omnes habentes sup muru civitatis
et burgorum domos et casalena seu casalenum
qui murus sit devastatus seu minaretur ru
inam si vellent ipm reficere ul recalzare ul
meliorare eorum expensis possit libere facere
et si vellent accipere de lapidibus qui cecid
derit de muro civitatis p ipo muro reap
tando possit etia si steterint in alieno terreno
et quilibet predictorum possit face impune sine
contradictione alicui habentis terrenu sub dicto mu
ro reficiendo et reaptando sine contradictione a
licui alteri. ¶ Item dicimus quicumque ha
bet domum ul casalenu ul suam rem iuxta
murum civitatis ul burgorum ul fontis existe
tis ex civitatem et burgos pist non impedie
do aqua ipius fontis ul mediante via inter
domum et muru civitatis ul burgorum ul casa
lenum possit murare et hedificare et como
dum suum facere sup ipo muro sine contra
dictione alterius non obstante aliquo statuto
alicui volenti murare ul aliqua tenuta ab a
liquo habita et recepta longa consuetudine.
¶ Salvo et plenius reservato q in muro civita
tis sup campu batalie ab ecclia sci Donati
de porta sci Petri usque ad eccliam sci Andree
de porta Solis nullus in muro civitatis po
ssit murare nec aliquod hedificiu face in
eodem ¶ Nullus tamen possit nec debeat
facere aliquod puggium ul versatorium
ex parte exteriori in dictis muris civitatis
ul burgorum ubi domus ul via esset prope dictos
muros. Et qui contrafecerit solvat pene noie
coi pist centu sold den. In aliis vero locis
ubi domus ul via non est prope dictos muros
fieri valeat et haberi sine pena qui habiunt
face in dictis muris ut supius dictum est.
¶ Item cum ubi est honus ibi emolimentum esse
debet volumus q unicuique sit licitu habenti
ortum possessione seu giardinum iuxta muru
civitatis pist p quo solvitur gabella gabel
lariis cois pist sm forma ordinamentorum de
gabelle in dicto muro hedificare et hedificiu fa
cere ex parte dicte possessionis orti ul giardi
ni hedificium habere in eo put protendit et
dicta possessio dummodo non sit in preiudiciu
alicui ecclie ul in preiudiciu ul iuris alicui
spetialis psone aliquo non obstante ¶ Item
q omnes psone habitantes et habentes facere
iuxta muros civitatis debeat face pectora
lia eorum expensis in ipo muro quatum eorum
res tendit et capit. Et qui neglexerit facere
predicta fco eis a potestate ul capitan pus precepto

ſoluat com. peruſ. p uice qualibꝫ qua eis pcipietur
centu ſoldos den. Et nichilominus predca face
compellatur. ¶ Item priores artium quolibꝫ me
ſe duos notarios unu potatis et aliu capitanei
ad reuidendum muros ciuitatis et campi bata
lie mictere teneatur. Qui notarij ſi quid contra p
dicta factum fuerit inuenerint potati et capita
neo debeat aſſignare. Et tunc potas et capita
neus quod ſupius dictu eſt fieri face tenean
tur. ¶ Volumus et ordinamus qd quicumqꝫ
habet tenet et poſſidet p ſe ul aliu ex muros
nouos burgorum peruſ. teneatur et debeat expedi
re et exoccupare ex dctos muros fouea et car
bonarias ita qd ſint ampla ſcdm formam ſtatu
ti, nec prope dictos muros quis debeat labo
rare ſub pena centu libr den. ¶ Et poteſtas
et capitaneus teneatur et debeat ad petitionem
cuiuſcumque petentis ea facere expediri et exoc
cupari ſub pena predca no obſtante aliqua
pſcriptione tpris ul poſſeſſione habita per
aliquem de predctis. ¶ Item qd terra no de
beat proicia nec portari in foueis cois pe
ruſij, nec iuxta portas ciuitatis et burgorum p
aliquam pſonam. Et qui contrafecerit decem
ſoldos den. p uice qualibꝫ com. peruſ. ſoluere
teneatur. Et nichilominus potas et capita
neus cogant illum qui contrafecerit ipam te
ram inde eleuare ſub dca pena, qua debeat ſol
uere ſi no eleuauerit poſt pceptu ſibi factu.
¶ Item teneatur poteſtas et capitaneus inqui
rere et inquiri face a ſuis offialibꝫ p qua
tuor uicinos contrate proximiores dctarum por
tarum et fouearum et aſſignet proiciente ul pro
icientes dcam terra in dctis locis, et ſi non
aſſignaret quilibꝫ eorum com. peruſ. decem ſoldos
den. ſolue teneatur. ¶ Et qd poteſtas et ca
pitaneus teneatur uideri face a ſuis offia
alibus ul aliquo eorum circa muros ciuitate
et burgorum peruſ. Et ſi inuenerint aliquam
cauam ſiue foueam iuxta muros ut ſupe
rius continetur teneatur ipa face reimpleri
et reaptari ab illo qui ipam fecerit ſiue in p
terito ſiue in pſenti tpre facta eſſet ſiue
que fieret in futuru ita qd intelligatur ad tpus
pteritum pſens et futuru, ita qd quocumqꝫ tpre
facta eſſet ul in futuru fieret repleri debeat
ut dictu eſt, et qui ipam no reimpleuerit termi
no ſibi dato ab offialibꝫ potatis uigintiquinqꝫ
libr den. com. peruſ. nomine pene ſolue teneatur.
¶ P contenta aute in hoc caplo no derogetur i ali
qua parte caplis loquentibus de muris nouis
fiendis ſiue reaptandis et augendis et de of
ficio offialium ſup eis. Qd muri ciuitatis
et burgorum reaptentur. Rca.

Ad hoc ut muri ciuitatis et burgorum peruſ. ·lxi·
melius et utilius naleant in bono ſtatu
manuteneri et conſuari preſenti caplo duximus
ſtatuendum qd capitaneus et priores artiu peruſ.
ad petitione cuiuſcumque petentis ad pena uiginti
quinqꝫ libr den. p quolibꝫ teneatur face reapta
ri de auere cois peruſ. omes muros tam ciuita
tis qm burgorum ubicumqꝫ fuerit neceſſarium
et opportunu de auere et pecunia cois peruſ.
Qd pons tiberis qui eſt iuxta caſtru fracte
filiorum uberti reuideatur et conſuetur. Rca.

Cum ciuitatibꝫ honor accreſcat et per ·lxii·
ſonis ſpecialibꝫ utilitas pueniat ex ma
nutentione pontium. Ordinamus qd pons
qui eſt in flumine tiberis iuxta caſtrum fracte
filiorum uberti quia eſt valde utilis et multis
iuſtis laboribus ſumptibꝫ et expenſis p pote
ſtatem et capitan. et p priores artiu ciuitatis
peruſ. debeat reuideri ſicut alij pontes qui
ſunt in ipo flumine in comitatu peruſ. ita qd
ſi neceſſe fuerit debeat ubi expediens fuerit
quo neceſſe fuerit reparari, ita qd no ualeat
in aliqua ſui parte deuaſtari ſeu etia p aliquē
impediri tpre preſenti ul futuro. ¶ Et qd ipi
poteſtas et capitan. et priores teneatur ipum po
tem conſuari face in bono ſtatu et p conſuatione
dci pontis omia fieri face que uiderint conue
nire. ¶ Saluo qd expenſe faciende in dcto ope
re et ponte fiant hoc modo et no alit ipas
fieri faciat, ſcilicet qd medietas dctarum expen
ſarum q fient in ipo et eius cauſa ſoluat et fiaat

coe et hoies castri Fracte filiorum Vberti ⁊ aliam medietatem solvat ⁊ faciat coe ⁊ hoies inscriptorum locorum scilicet castri Montonis castri pregii et terre Sci Salvatoris ⁊ Montis acuti. ¶ Et ut celerius fiat opus quod fieri debebit occasione dicti pontis ⁊ pro conservatione ipsius unus bonus suprastes per priores ⁊ camerarios artium Civitatis vel per maiorem partem ipsorum eligatur qui fieri faciat dictum opus.

Qualiter pontes ⁊ cluse rendeantur ⁊ stabilientur et vie reaptentur. Rubrica.

·Lxiij· Ad utilitatem ⁊ comodum cois perus ⁊ comitatensium ⁊ districtualium ipsius cois Statuimus ⁊ ordinamus quod in futurum maior Sindicus ⁊ Judex Justitie nec aliquis officialis cois perus non possit sub pena et bapno ducentarum libr den. per vice qualibet qua contrafecerit aliquem pontem vel clusam per acconcimine viarum vel fontium alicui ad bapnimentum nec aliter ullo modo stabilire nec concedere faciendum nisi primo per illos qui essent positi ⁊ electi per priores ⁊ camerarios vel per maiorem partem ipsorum cum magistris quos secum ducere voluerit fieret provisio operis ⁊ declaratio pecunie per quanta fieri posset condecenter opus pontis cuiuslibet cluse seu fontis fieri ordinatum et ad quos spectat utilitas predictorum vel alicuius eorum ⁊ pro quanta parte ⁊ deliberatum.

¶ Et predictis premissis ⁊ factis postmodum procedatur ad bapnimenta ⁊ qui pro minori pretio opus se facturum obtulerit et declaratione factam dictorum electorum ad fieri faciendum inferius vel usque ad ipsam declarationem constructio operis ⁊ perfectio concedatur ⁊ aliter concessio ⁊ processus non valeat ullo modo.

¶ Et nullus baiulus cum licteris vel sine licteris premissorum occasione nisi primo dicta forma servata aliquos comitatenses possit nec debeat aggravare vel molestare. Et qui contrafecerit puniatur vice qualibet in decem libr den. Et inde esse possit ⁊ de omnibus supradictis quilibet accusator, et accusator in omni iudicio et credatur eius Juramento cum dicto et declaratione unius testis, et habeat ⁊ habere debeat medietatem eius quod predictorum causa venerit in coi.

¶ Pontes autem qui reaptarentur ⁊ repararetur, reaptentur ac etiam manuteneantur in fluminibus publicis per hoies ⁊ expensis hominum comitatus illius porte in qua erit pons reaptandus seu etiam reparandus.

¶ Pontes vero viarum fiant construetur ⁊ reaptentur per hoies ⁊ universitates qui ⁊ que tenentur ⁊ debent ad reparationem ⁊ conservationem vie in qua situs est pons.

¶ Et si non reperiretur quod aliqua spetialis persona teneretur ad conservationem ⁊ reparationem ipsius fiat reparetur et construetur per hoies ⁊ universitates ad quos spectaret utilitas, ita quod qui plus comodi consequitur plus contribuat secundum discretionem officialis predicti.

¶ Item teneatur et debeat dictus maior Sindicus ⁊ Judex Justitie sub pena Centum libr den. ad petitionem petentis facere reaptari imbrecciari ⁊ meliorari omnes vias comitatus perus ita quod hoies ⁊ persone cum bestiis ⁊ sine aliquo gravamine accedere possint et hoc fiat expensis vicinorum qui habent facere pro loco, et qui consueti sunt ire ⁊ redire per ipsam viam. Et si in predictis dictus maior Sindicus ⁊ Judex esset negligens puniatur in dictis penis tempore sui sindicatus.

¶ Item volumus quod via que venit de castro plaggarii de clusio ad civitatem perus aptari debeat ita quod possit carrari ut habeatur lignorum abundantia eo tempore ⁊ quo placebit dominis prioribus artium Civitatis perus ⁊ camerariis ⁊ ad hoc ipsi domini priores ⁊ camerarii possint eligere superstites et providere et ordinare prout crediderint convenire.

Quod in muris Civitatis perus non retineatur necessarium aliquod unde exeat turpitudo. Rubrica.

.lxxiiij. Ad hoc ut Ciuitas puß a turpitudinibꝫ
ul fetoribꝫ no ledatur. Statuimus ⁊ or-
dinamus ꝙ nulla ꝑsona audeat ul possit ha-
bere ul retinē in muro seu muris burgoꝝ
puß aliquod necessariu seu asium unde e-
xeat turpitudo in fossis seu carbonarijs ul
locis alijs existentibꝫ ex͠ muros puß. Et q-
cunque ipm habuerit debeat ipm recludē
ul murare ita ⁊ taliter ut turpitudo no exe-
at aliqua de predcis, sub pena decem libr d.
⁊ inde ꝑ potestate et capitan ⁊ maiorem
Sindicu fiat inquisitio publice ⁊ secrete,
aliquo caplo no obstante. Cumodo cui-
liber sit licitu habere uolenti aliquod asiu
ul necessariu in dcis muris sine pena fa-
cere in dco muro seu muris pilastraꝫ usqꝫ
ad terraꝫ ul muru cauare ⁊ inde imictē
necessariu ul asiuꝫ ⁊ derivare in fossuꝫ ul
carbonariaꝫ ul aliu locu ut palaꝫ ab om-
nibus uideri no possit turpitudo.

Ubi debeant stare uendentes somarios. R.

.lxxv. Volumus ⁊ ordinamus ꝙ nemo au-
deat ul presumat stare ad uendende
aliqū somariu ul somariaꝫ tpre nundinaꝝ
in campo sci petri scilꝫ in frontone, sed
stare debeat ad uendendu ipos somarios
tpre nundinaꝝ in burgo sci petri ex͠ duas
portas dci burgi, ad pena uiginti soldoꝝ
deṅ ꝑ quolibꝫ ɔtrafaciete. Ut eligatur
unus officialis ꝑ priores artiu ad quē debe-
ant ɔcurrere nutrices ⁊ famule uolentes
se cu aliquo locari. R.

.lxxvj. Item quia currenti tpre nutricu et
famularū habetur no modica caritu-
do ⁊ etia multi ipis indigentes ⁊ maxie nu-
tricibus ipas nequeat inuenire ꝙ pueris et
puellis lactātibꝫ sepius piculu intulit ⁊ iac-
turam ꝑsenti caplo statuimus ꝙ deputetu
et deputari ⁊ eligi debeat de anno in annuꝫ
unus artifex in platea cois puß ɔtinue te-
nens camera ul apotecaꝫ ꝑ duos pores ar-
tium ciuitatis puß, ad quē ⁊ ad cui cameraꝫ
ul apotecham ɔcurrat omes ⁊ singule nutrices
⁊ famule uolentes se locare ul pueru ul pu-
ellam seu gouernetu ad nutriendum accipē,
et faciat ꝑ ipm officialem se scribi ita ꝙ in-
digentes ⁊ ɔquerentes ipas nutrices ⁊ famu-
las possint scire ipas ⁊ loca unde sunt. ꝯ
Et ꝙ dictus officialis sic deputatus habe-
at ꝑ suo salario ꝑ tpre unius anni a coi
puß decē libr deṅ. Et cuilibet liceat ha-
bere ꝑ famulis sclauos ⁊ sclauas et ipos et
ipas in suos ⁊ suas tenē ꝑ famulis et famu-
labus et eos ⁊ eas ubiqꝫ propā dūcte repre-
hendere, adeo ꝙ nullus preter sua uoluntate
eos ul eas tenē possit. pena secus teneti cen-
tum libr deṅ, cuius pene exactione de facto
potas ⁊ capitan facē teneatur cuius medieta-
tem dari faciat huiusmodi dno ɔtra cuius uo-
luntate teneretur, alia medietate in coi fa-
ciat deuenire. Et de tota ipa pena lucretur
ipe potas ul capitaneus duos solde ꝑ qua-
libꝫ libra. Et contra ɔdepnetur potestas ⁊ ca-
pitaneus negligens in predcis in centum
libr deṅ. De ueneratione indulgentie fra-
trum Sci f Dominici. R.

.lxxvij. Ad honore ⁊ reuerentiam omnipotentis dei
et gloriose uirginis matris eius et
ad reuerentiam traslationis beati Stephani
martiris sanctissimi cuius festum sit tertia
die agusti et sequenti die post ueniaꝫ que
est apud ecclesiam Ste Marie de Angelis de
Assisio presenti decreto duximus statuen-
dum, ꝙ potestas ⁊ capitaneus et quilibet
eoꝝ nec no pores artiu qui ꝑ tpre fuerint
teneatur ⁊ debeat uinculo iuramenti ⁊ ad pe-
nam centu libr deṅ requirē ⁊ pro parte
cois rogamina facē uenerabili patri dno
epo pusino ut ob reuerentiaꝫ predcoꝝ scoꝝ
⁊ ad honore ⁊ statu cois puß cu omi reue-
rentia debita accedere debeat cu clero cleri-
coꝝ ciuitatis ⁊ burgoꝝ puß apud ecclaꝫ
Sci Dnici dca die qua ibi est uenia. Et
ꝙ potas ⁊ capitan ⁊ priores artiu cu arti-

ficibus ciuitatis ꝛ burgoꝝ puſ teneatur ꝛ debe-
ant ad dcām proceſſione accedere apud dcām
eccliam ſub dcā pena, et ꝙ dies qua fuerit dicta
uenia ſit et eſſe debeat dies feriata, et ꝙ came-
re artificum dcō tpr̄e debeat claudi ꝛ clauſe e
eſſe debeant. ¶ Et ꝙ artifices nō debeāt ad
dictam penā eoꝝ arte exercē tpr̄e ꝛ die qua
erit uenia ꝛ feſtum ſupdictū. ¶ Et ꝙ fratres
predci ſeu ꝯuentus fratrū pdicatoꝝ de puſio
habeat ꝛ recipiat ꝛ habere ꝛ recipere a coī pe-
ruſij pro auxilio et ſubuētione expenſaꝝ quas
dci fratres ſubſtinet ultra ſolitū ꝓ fratres et
alios forenſes uenientes ꝛ ꝯfluentes ano quo-
libet ad indulgentiā gn̄alem que eſt anuatim
puſ apud eoꝝ locū ſcā ꝛ tertia die mēſis agu-
ſti in feſto Scī Stephanj prothomartiris e
quīquaginta libr deñ anno quolibꝫ. ¶ Et ꝙ
maſſarij dci cōis teneatur ꝛ debeat dare ꝛ ſol-
uere dcās quīquaginta libꝫ deñ dcīs fratribꝫ
ſeu ꝯuentui fratrum anno quolibꝫ quīdecī di-
ebus ante dcām indulgentiā ſeu ante kl̄as e
agusti ſine aliqua appodixa pcepto ul̄ mādato.
¶ Et ꝙ dca helemoſina ponatur ꝛ poni debeat
ꝛ ſcribi in libro helemoſine cōis puſ ꝛ extūc
p poſita in libro helemoſine habeatur nō ob-
ſtante ordinamēto ꝛ Statuto quo cauetur ꝙ
nichil poſſit ꝛ debeat dari alicui ul̄ donā de
auere ul̄ de bonis cōis puſ, et nō obſtante ꝙ
pecunia pretij bladi ul̄ granj ſeu alia cōis eſſet
deputata in aliquo alio uſu opere ul̄ fco, et
nō obſtante aliquo alio gn̄ali ul̄ ſpeciali ī co-
trariū loquet̄. ¶ Inſup requiratur p p̄ores
artiū guardianus fratrū minorū de puſio,
et p̄or ordinis Scī Aguſtinj de puſ et ſub-
ſequēter omēs alij plati religioſoꝝ Ciuitate
puſ, et rogetur p parte cōis puſ octo diebꝫ
ante feſtū ꝛ indulgentiā que eſt apud ecclaꝫ
Scī dominici de puſio in ꝯuentu Scī Step-
hanj ſco ꝛ tertio die aguſti ut accedat cum
ſuis religioſis ad proceſſione que fieri ꝯſu-
euit ad dcām eccliam Scī dominici proceſſi-
onaliter eūdo ab ecclia Scī laurentij uſqꝫ ad
eccliaꝫ Scī dominici, et ꝯuentus illoꝝ religi-
oſoꝝ qui nō acceſſerit ad dcām proceſſioneꝫ
die qua uadunt alie religiones ad dcāꝫ eccliaꝫ
Scī dominici tpr̄e indulgentie pro eo ano quo x
nō acceſſerit ut dictū eſt perdant ipo facto ipi
ꝛ quilibꝫ frater dci ordinis ꝛ ꝯuentus helemo-
ſinam que eis dari ꝯſueuit ul̄ eis danda ueni-
ret ſi irent ut dictū eſt, et talis helemoſina p
nullum officialem cōis puſ eis ſolui poſſit ul̄
debeat. ¶ Et p̄ores artium ul̄ alius officialis
cōis puſ ꝯtra predca nō poſſit aliquid propo-
nere ul̄ reformare, et nullus notarius ꝯtra
predca ſcribere. Et ſi ꝯtrafeceret puniatur con-
trafaciens in ducentis libr deñ p Sindicū cōis
puſ pro uice qualibꝫ. ¶ Et ſi aliquis offici-
alis cōis puſ dcām helemoſinā talibꝫ ꝯuentibꝫ
ul̄ fratribus ad dcām proceſſione nō euntibus
ut dictū eſt p dcō anno quo nō acceſſerint
ſolueret ul̄ daret, puniatur ꝛ ꝯdepnetur coī
puſ in Centū libꝫ deñ ꝛ in duplum eius qd
ſolueret p helemoſina predca. ¶ Et ꝙ ſex diebꝫ
pximis ante dictū feſtum, et in die indulgen-
tie ꝛ ſex proximis ſequētibꝫ nullus repſalia
aliqua uti poſſit, nec aliquis poſſit repheṇ-
di pretextu ſeu uigore alicuī repſalie, nec
etiā aliqua ſequeſtratio fieri poſſit de aliq-
bus rebꝫ quoꝝcūque uenientiū ad dcām in-
dulgentiā dcīs diebꝫ p aliquē officialem
cōis puſ ul̄ artis alicuī. Et ꝯtrafaciens
ipo facto cadat a Iure ſuo ꝯtra talem re-
prehenſum, et captus nichilominus re-
ſtituatur priſtine libertati. ¶ Et res que
ſequeſtrate eſſent debeat de facto p quēcūqꝫ
officialem cōis audita querela reddi ꝛ re-
ſtitui facē ſine aliquo tpr̄is interuallo, et
quicquid fecerit p reſtitutōe fiēd facienda
dcāꝫ reꝝ nō poſſit in aliquo ſindicari. Et
ſi negligens fuerit officialis corā quo fca
erit querela puniatur in ducentis libꝫ de
tpr̄e ſui ſindicatus p eoꝝ ſindicatorem.

De examplatione uie ex burgū porte hebre. R.

Statuimus ꝛ ordinamus, ꝙ officiales · xebuy ·
ſup̄ uijs, ad penā uiginti quīqꝫ libr
deñ de ſuo ſalario teneatur ꝛ debeat uiaꝫ
que eſt in foueo cōis puſ ex burgum

porte heburnee a porta de pasteris usq; ad viam maiore que itur ad stam Julianam facie examplari et aptari ab illis psonis que videbuntur ipis officialib;. ¶ Et in dca via nullus possit nec debeat proiicere aliqua turpitudinem terram ul' litamen ul' aliud imponimentum ad pena decem libr. den. et quilibet possit esse accusator et habeat medietatem bapni.

Qd in quibusdam locis et fluminib; Nestoris et Cayne no fiat molendinu ul' clusa ul' aliud hedificium. Rc.

.lxviiii. Firmamus statuimus et ordinamus qd a ponte montis Vibiani usq; ad molendinum ecclie Sci Vengani positu in flumine Nestoris et etia a ponte montis Vibiani usq; ad molendinu qd fuit olim Sim Saracem positum in flumine Cayne et ripis fluminibus seu circa ipa flumina int' ipos ofines no possit fieri nec hedificari aliqd molendinu clusa imponimentu seu aliqd aliud hedificium et si aliquis in dcis fluminibus et locis faceret supdca ul' aliquod predcor dns capitaneus cois pus qui est et qui p tpre fuerit ad petitione cuiusque petentis sub pena quingentar libr den de suo salario faciat talia molendina imponimenta sive hedificia infra unu mensem a tpre petitionis fce tolli destrui et radicitus elevari. ¶ Et si aliquod factu esset qd no esset emptum qd emi debeat p illos ad quos spectabit utilitas et pretiu solui p eosdem illis quor esset hedificiu. ¶ Et ad predcam tam illi quor esset hedificium qm illi ad quos expectabit utilitas copellantur et compelli possint p potatem et capitan. et cor et cuilib; cor officiales ad petitione cuiusq; petentis de facto realr et psonalr ad pena quingentar libr den, ita qd oio emptio et venditio fiat. ¶ Et ad extimatione hedificii faciendam eligi debeat unus bonus officialis p pores artiu ad petitione cuiusq; petentis sub dca pena. ¶ Et si dns molendini esset talis psona que p dictos dnos compelli no posset tuc nichilominus extimatio fiat p illum qui fuerit electus p pores. ¶ Et facta dca extimatione et depositione de ptio dce extimationis et notificatione facta dno qd pretiu recipiat sm dcam extimatione tuc tale hedificium et molendinu in utroque dictor casuum diruatur. ¶ Et potestas et capitaneus teneatur ad dcam pena mitte familliares suos ad dcam devastationem faciedam. ¶ Et madamus qd in futuru et in eternum infra dcos ofines supius in principio presentis capituli otentos et int' dca flumina et dcos cofines p aliquem no possit fieri construi nec hedificari nec retineri aliquod molendinum ul' hedificium sub pena predca. ¶ Et si int' dcos ofines esset aliquod molendinu ul' hedificiu quod fuisset emptum in pteritum et ptium p eo solutum penitus deruatur et dirui possit p dcos officiales et p quaslib; aliam psonam impune et ot' tales diruentes nullus possit pcessus uel sna ferri p aliquem officialem civitatis pus ad pena quingentar libr den. ¶ Et si esset emptum et no solutu dci officiales ptium solui facere teneatur ab emptoribus et postea dirui ut supra dictum est.

Qd forma loggi mundetur et cavetur ad certam mensuram. Rca.

Statuimus et ordinamus cu quedam .lxx.
forma facta et immissa fuerit p planu bagnarie sive montis frondosi que nocatur forma loggi que incipit a via potis marmorei sive ponticelli et ptendit usq; ad possessione monasterii Sci petri sit repleta et aqua que fluere osuevit p dcam forma dapnum afferat et mensur possessionibus adiacentibus qd maior sindicus et iudex iustitie cois pus teneatur et debeat dcam forma facere mundari et fieri cavari largam duodecim pedibus et profundam sex pedib; ad pedem comunis pus

Et predicta fieri faciat expenſis habentium
poſſeſſiones iuxta dictam formam et confines dicte
forme. Et ſi dictus Iudex fuerit negligens
in predictis cum fuerit requiſitus condempnetur
communi peruſii in Centum libr. den. de ſuo ſalario
tempore ſindicatus. Et idem fiat et fieri de
beat in omnibus et per omnia de formis que ſunt
uel eſſe conſueuerunt in ſtrata que eſt iuxta caſtrum
montis melini qua itur ad villam Anchaial
le ex utraque parte dicte ſtrate videlicet a ponte ma
gno qui eſt in dicta ſtrata ſuper uſque ad ſtra
plagiam. Et quod omnes et ſingule forme et
clochane manuteneantur et mictantur ubicumque
ſunt utiles et neceſſarie. Et maior Sindi
cus et Iudex Iuſtitie predicta executioni man
dare teneatur ad petitione petentis ſub
dicta pena. Quod forme comitatus iuxta vias
mictantur et manuteneantur per adiacentes. R.

.lxxi. Et ad conſeruatione ſtratarum et viarum co
munis peruſii Statuimus quod laborato
res et coptumatores poſſeſſionum terrarum et
vinearum que ſunt in comitatu peruſii que habent
confines vias et ſtratas publicas teneantur
et debeant quantum tenent res quas habent ad
coptimum uel laboritium mictere formas cupas
et amplas et eas manutenere et conſeruare et
nullam clauſam uel apparatam in ipsa forma
facere et fieri facere uel tenere quin aqua poſſit
libere currere et curſum habere per ipsam forma
uel ita quod impedimento alicuius clauſe uel apparate
aqua exeat in aliqua viarum ſeu ſtrata publi
cam. Et ſi tales poſſeſſiones et terras et
vineas habentes non habeant laboratores uel
coptumatores iſto caſu domini ipsarum rerum pre
dicta facere teneantur pena decem libr. den. pro
quolibet contrafaciente et vice qualibet. Et
predicta fieri debeant infra quindecim dies poſt
bapnimentum factum quod bapnimentum fieri
debeat omni die Sabati ex parte domini pote
ſtatis uel domini capitanei uel maioris Sin
dici communis peruſii in ſcalis palatii poteſtatis
communis peruſii et in tribus locis platee dicti communis. Et quod
quilibet Sindicus cuiuſlibet caſtri uel ville comi
tatus peruſii omni menſe teneatur et debeat de
nuptiare et aſſignare videlicet quilibet Sindicus
teneatur denuptiare et aſſignare coram poteſtate
uel domino capitaneo uel domino maiori Sindico la
boratores et coptumatores uel dominos talium
rerum ubi non eſſent laboratores et coptumato
res qui non incupaſſent formas et cupas et
amplas non conſeruaſſent uel quod non conſeruarent
Sub pena viginti quinque libr. den. pro quolibet
Sindico et qualibet vice pena uero talium labo
ratorum coptumatorum et dominorum ſi fecerint contra
predicta ſit et eſſe debeat quinquaginta libr. den.
per vice qualibet qua fuerit contrafactum. Et
quod de predictis maior Sindicus communis peruſii et
Iudex Iuſtitie et quilibet officialis communis peruſii
qui eſſet ſuper viis poſſint et debeant de predictis
cognoſcere et de predictis inquirere et inquiſiti
onem facere cum promotore et ſine promo
tore et ad petitione cuiuſcumque petentis et
reperta ueritate contrafacientes punire et
condempnare in dicta pena et habeat officia
lis de hiis que fecerit uenire in communi occa
ſionibus dictarum condempnationum duodecim den.
per qualibet libra. Et quod quilibet dictorum
officialium teneatur et debeat ſinglis ſex
menſibus in principio eorum officii ire uel mic
tere unum ex ſuis notariis ad videndum
ubicumque predicta ſeruata non fuerint et ubi
inuenerint predicta non eſſe ſeruata punire
et condempnare teneatur et debeat in dictam penam.
Et ſi dictus officialis predicta non fecerit
uel non obſeruauerit puniatur in Centum
libr. den. per ſuum ſindicatore tempore ſui ſindi
catus. Quod ſubmiſſiones facte communi peruſii
et quedam alia ſcribantur et regiſtrentur
et in armario ponantur. R.

Cum multis ſit occulta pacta et .lxxii.
conventiones facta communi peruſii a comitatibus
et vniuerſitatibus ciuitatum et caſtrorum que
communi peruſii tam cenſualiter quam alio modo

tenentur et subiacent que omnibꝫ debent pa
tefieri et etia privilegia gratie concessa com. pis.
p summuz pontificem de no trahendo aliquez
pisinum ex Civitatem pis. presenti cap.
duximus statuendum q dni. potes artui ci
uitatis pis. quado eis videbitur expedire
et q̄ citius poterit faciat scribi et registra
ri in quodam libro ul pluribꝫ ponendo in
armario cois pis. seu capsa ipius armarij
ul in alio loco ubi videbitur dcis potibus
p notariu adhoc eligendum p ipos potes
omes et singulas promissiones et submis
siones factas et fiendas com. pis. ab uni
uersitatibꝫ supdcis ul altera ipaꝝ dco com.
pis. subiacentibꝫ ul censum dare debenti
bus quocuique modo causa ul forma ul
ab aliqua alia universitate et etia privile
gia studij et etia privilegia gratie concessa
et concedenda com. pis. p summum pontificem
et etiaz p dnm Imperatore p notarios posi
tos ad scribendu statuta pli no obstante
q ante clausura et publicatione dcoꝝ sta
tutoꝝ no fuissent et essent scripte et appo
site. ¶ Et q fieri de predcis debeat salte
unus liber de mebranis et cu tabulis qui
liber semp stare debeat in armario cois pe
rusij ut unusquisq possit videre et inspi
cere et copiam accipere. Qui liber extra
dictu armariu extrahi no possit p aliquē
nec officiales armarij trahi pmictat sub
pena centu libr. den. si contrafecerit et quoti
ens contrafecerit. ¶ Et massarij cois pis.
vinculo Iuramenti et ad pena centu libr. de
p quolibꝫ dare teneatur et dent dcis nota
rijs et scriptoribꝫ dci operis cartas atra
mentum et vernicem et salariu p ipos p
otes ordinadum ad madatu dcoꝝ poꝝ
de quacuique pecūia cois pis. no obstante
q esset ad aliu usum opus ul ministeri
um deputata sine solutione et detentione
alicuiꝰ gabelle aliquo no obstante. ¶ Et
q omes et singli officiales dati p coe pis.

dictis universitatibꝫ ul alicui eaꝝ debeat et
teneatur ad penam Quingentaꝝ libr. den. p
quolibꝫ et qualibꝫ vice tenere et obsuare et obs
uari facē dca pacta et conventiones et subiectio
nes et Iurisdictiones cois et pli pis. aug
mentare et accrescere et omia statuta loque
tia de officio ipoꝝ ul alicuiꝰ eoꝝ obsuare et
obsuari facē. ¶ Et q maior sindicus cois
et pli pis. possit et teneatur inquirē contra
omes dcos officiales et quelibꝫ eoꝝ cu promo
tore ul sine promotore et reptos culpabi
les punire et condepnare in pena predicta.

De operibus cois datis ad coptimum percomplendis. Rca.

Cuncta opera cois et cuiulibꝫ porte et cui .lxxiiij.
libet civitatis ul terre subiecte cois
pis. alicui ul aliquibus ad coptimu adfaci
ende data ul dande ul faciēda de quibꝫ fca
solutio est esset ul erit scdm promissionem
factam ul fiendam a quocuique maiori Sin
dico a coptimatoribꝫ predcis sine diminu
tione aliqua faciat percompleri ab illis psō
nis que dca opera pceperit ul recipiet ad
faciedum scdm forma pmissionis ul cedule
facte ul fiende de predcis operibꝫ. ¶ Et hec
fieri faciat expensis illoꝝ et compleri qui
ad faciendu operam receperunt ul recipiet.
¶ Et omia alia coptima maior Sindicus p
compleri facere teneatur scdm promissione
factam ul fiendam p ea quatitate que so
luta fuerit ul erit. Et si predca complerī
no fecerit ul si fuerit negligens de suo
salario com. pis. centu libr. den. solvē tene
atur. ¶ Item postq dcus maior Sindi
cus preccipiet alicui coptimatori ut exple
at et compleat seu pficiat opus qd facē te
netur et no fecerit in termino sibi dato
dictus maior Sindicus possit illi cui pre
ceptum fuerit p vice qualibꝫ qua cont. pre
ceptum factu seu uentu fuerit pene noie
p com. pis. tollere decē libr. den. de facto
sine aliquo pcessu ul fma. ¶ Dicimus In
super q quicuique acceperit aliqd coptimu

a coi puſ ul eius offi[illegible]lib ul quibuſcu[m]q[ue] alijs
terris ſubiectis d[ic]to co[mun]i puſ de quo ei ul alij
p eo facta eſſet ſolutio [et] no fecerit dictu cop-
tumium ad terminu ſibi datum teneatur ſol-
uere coi puſ pene noie duplum quatitatis pe-
cunie eidem pmiſſe p coptumio faciedo. ¶ Et
dictus maior Sindicus teneatur [et] debeat et
face fieri executionem ex ſuo officio [et] ad pe-
titionem [et] denuptiatione cuiuſcu[m]que petentis
ul denuptiantis ſub pena Quingentaru libr
den p qualib[et] vice qua fuerit negligens
in predictis. ¶ Et ne a talib[us] coptumatibus
poſſit fraus comicti et opera predicta frau-
dolenter [et] p fraudem fieri impune q[uod] dni
priores artiu ad petitionem [et] requiſitione
d[ic]ti maioris Sindici quado diceretur opus
fore pfectum teneatur eligere vnu bonu[m]
[et] ydoneum viru [et] vnu notariu[m] ad viden-
dum dictu opus et ubi inuenerit bn [et] le-
galiter factu [et] ſcdm forma cedule approbe-
tur et ſi no teneatur d[ic]ti coptumatores et
cogantur in auere [et] pſona deſtruere maleſac-
tum et de nouo reficere omib[us] eoru ſuptib[us]
[et] expenſis in quib[us] ſi negligens erit d[ic]tus
maior Sindicus pena Trecentaru libr tpre
ſui ſindicatus debeat codepnari p ſuos ſin-
dicatores qui ſi no fecerint ſimili pena puni-
antur. Et de hijs omib[us] ſtare debeat d[ic]tus Sin-
dicus relationi d[ic]toru viri [et] notarij et habe-
atur p plena probatione. Q[uod] in Castro gri-
fonis fiant domus. Rca.

.lxxiiii. Statuimus [et] ordinamus Cum caſtrum
Griffonis ſit locus aptus ad defenſio-
nem faciendam [et] in ipo ſit pauce habitati-
ones q[uod] homines [et] pſone habitatores ville d[ic]ti
caſtri et etia d[ic]ti caſtri teneatur [et] debeat [et] etia
compellantur intus in caſtro predicto ſcilicet
quelib[et] familia que in d[ic]to caſtro domu non
habet facere vna domu bona [et] coperta bn
muratam de lapidib[us] ul de matonib[us] [et] cal-
ce [et] arena [et] tegulis coptam [et] ibidem ha-
bitet cu eoru familijs [et] cuilib[et] familie aſſi-
gnetur caſalenu eius capacitatis ſcdm q[uod] in-

debitur vni officiali ad hoc deputando que priores
artium eligere teneatur de menſe maij. De veni-
entibus ad habitandu[m] in caſtro motis alti li-
ceat cape caſalena [et] domos ibi cſtruere. Rca.

Cum caſtrum motis alti ſuit [et] ſit cois .lxxv.
puſ et multi uenerit [et] venire intendut
ad habitadum in dicto caſtro eius q[ue] territorio
[et] diſtrictu p amplatione [et] augmento d[ic]ti caſtri
et vt coe puſ habeat plures obligatos ad ſol-
uendum datas [et] collectas [et] alias factiones fa-
ciendum. ¶ Statuimus [et] ordinamus q[uod] liceat
omib[us] qui uenerit ſeu venirent ad habitadum
i d[ic]to caſtro qui no eſſent alibi allibrati p ſo-
cularibus diuitibus in aliq[uo] loco coitatus puſ
domos [et] hedificia in territorio [et] diſtrictu dicti
caſtri intra fouea [et] circuitu fouearu in corti-
nis d[ic]ti caſtri [et] tereno qd eſt ibidem cois puſ
face [et] cſtruere et capere caſalena [et] ea tenere
[et] poſſidere [et] habitare impune Du modo ſemp
propietas caſalenoru remaneat [et] ſit cois puſ
ut nunc eſt et q[uod] ſoluat collectas [et] datas ut
alij comitatenſes comitatus puſ ſoluut coi pe-
ruſij. Q[uod] domus coitatus puſ no poſſint
deſtrui ul diſcoperiri occaſione alicuius de-
biti. Rca.

Quia cotingit ad dapnu[m] magnu [et] de- .lxxvi.
decus cois puſ et etia ad remouedum
ornatum caſtroru [et] villaru coitatus puſ de-
ſtruere domos exiſtentes in caſtris ul villis [et]
tectum remoue [et] copturam ipius. ¶ Q[uod]
deinceps nullus Sindicus ul officialis cuiuſcu[m]q[ue]
caſtri ul ville occaſione debiti d[ic]ti caſtri uel
ville ul occaſione collecte date ul preſtantie
ul alicui alterius impoſite quocuque noie nu-
cuparetur audeat ul preſumat domu ul do-
mos exiſtentes in caſtro ul villa coitatus pe-
ruſij deſtruere tegulas ul tectum exiſtens
ul exiſtentes ſup aliqua domo tollere ul remo-
uere in totu ul in partem ad pena [et] ſub pe-
na Quingentaru libr den p quolib[et] cotrafaci-
ente ſed liciti ſit talib[us] officialib[us] ul Sindicis
p debito ſiue pte debiti qd ul que ſolui debe-
ret domu ipius debitoris uendere ad bapnimeta
[et] plus offerenti dare dato prius ſibi termino

competenti ad

competenti ad ſoluendum et dcā venditio habe-
atur ꝑ vera uenditione ac ſi facta eſſet a vero
dño et ꝯtra dictam uēditione aliquid dici obici
uł apponi nō poſſit. ¶ Et nullus Iudex cois piſ
audiat talem opponetem uł oppone volente et
ueru dominium ꝯſequatur auctē preſentis le-
gis. ¶ Et ſimili modo predcā locu habeat cuꝫ
creditore dcōꝝ cortatenſium ꝙ domus dcōꝝ co-
mitatenſium deſtrui nō poſſint occaſione alic̄
debiti ſꝫ in tenuta accipi poſſit ex ſꝰo decreto fa-
cere ſibi in ſolutum dari ſc̄m forma ſtatutoꝝ &
ordinametoꝝ cois piſ. Et qui ꝯtrafecerit
incidat dcūs creditor in ſupradictam penam.

Qꝫ habitatōes omes caſtri marſiani ſint ſub
vno Sindico et venditio facta ꝑ comites ob-
ſeruetur. Rca.

.Lxxvij. Ad Iura cois & homum & vniuerſitatis caſtri
marſciani ad honore & ſtatum cois pe-
ruſij manutenedū ac etiā ꝯſuandum. Statu-
imus & ordinamus. Cum Bernardinus ꝗdam
dñi Raineri Bulgarelli dn̄s Vgolinus Nardus
& Nere filij & heredes ꝗdam Bulgaruty dñi Ra-
ineri ſupradcī vendiderint vniuerſam Iuriſ-
dictionem qua habebat in vniuerſitate caſtri
marſciani & in ſinglis hoīb; ipius caſtri eiꝰ
cꝫ curie & diſtrictus Sindico cois piſ et pro
ipo coi recipienti & pedaggiuꝫ mainis & terreni
& ſiluaticaꝫ & election prioris Sindici uł alte-
rius offitialis eligendi et Ius quod habent in
menſura ibi tenedam & omem aliam Iuriſdi-
ctionem qua habebat in vniuerſitate dcī caſtri
et in ſinglis hoībus euſdem intelligendo et
in reddendo Iura tam ciuilia ꝗ criminalia
inter eos ꝑ quiqꝫ milibus libris bonoꝝ deñ
ut de dcā venditione coſtat Inſtro ſcripto ma-
nu michaelis Iohīs notarij de quib; deñ eſt
eis plenarie ſatiſfactu. et olim predcī Berna-
dinus dn̄s Vgolinus Nardus & Nere ordina-
uerit & ordinari fecerit a quibuſdam de dcā
vniuerſitate eoꝝ Sindicum & potem nec
ꝑmictebant quoſdam de dcā vniuerſitate ee
ſub pote & Sindico caſtri marſciani nec
collectas & datas & alias factiones facē cum
aliis hominibus dcī caſtri marſiani & Sindico
eorudem litem & queſtione & ꝯtrouerſiam de pre-
dictis et ſic faciendo venerut ꝯtra forma pacto-
rum initoꝝ ꝑ eoſdem infraſcripte venditois
facte Sindico nō in modicam iniuriaꝫ & le-
ſionem cois piſ & homum dcī caſtri preſenti
capli ſantione duximus ſtatuendum ꝙ omes
hoīes habitantes in caſtro marſiani eiꝰ cꝫ
curia & diſtrictu exceptis predcīs dnīs & aliis
qui prohibentur ꝑ capitulu Statuti ppłi piſ
ſtent & reſpondeat ſub vno Sindico & pri-
ore qui eligetur ꝑ maiore parte ipoꝝ hoīuꝫ
vniuerſitatis caſtri ſupius noīati uł ꝑ comu-
ne piſ aut etiam eſt electus & omes alias
electiones faciat cum eiſdem tamqꝫ faciut
alij hoīes aliaꝝ vniuerſitatis piſ diſtrictus.
¶ Et ꝙ omes venientes ꝯtra forma pactoꝝ po-
ſitoꝝ in Inſtro venditionis facte Sindico ſu-
pradcō ꝑ coe piſ uł ꝯtra aliqd predcōꝝ
teneatur ad pena que in dcō Inſtro man dcī
michaelis notarij ſcripto plenarie ꝯtinetū.
¶ Et ꝙ nullus intret uł dapnum det in ſilua
que uocatur ſilua baſſa nec etiā intret i dictu
terrenu ſine expreſſa licentia emptois dcē ſil-
ue uł illoꝝ quib; a dcō emptore Iura fuerint
reddita & ꝯceſſa ad pena que in ꝯ ſtatutoꝝ ca-
pitulis ppłi ꝯtinetur. ¶ Et ꝙ poteſtas & ca-
pitaneus qui nuc ſut & erut ꝑ tp̄re & eoꝝ
Iudices & officiales cois piſ teneatur predicta
omia que in hoc caplō ꝯtinetur ac etiā dcāꝫ ue-
ditione & omia que in dcā emptione & Inſtro
ſcripto man dcī michaelis notarij ꝯtinetur ob-
ſuare & obſuari facere & rata & firma habē
& ꝑpetuo habē firmit & preciſe & nō ꝯtrauenire
nec facē modo aliquo ſiue cauſa uł exceptione
que poſſet ꝑ aliquē in ꝯtrariuꝫ obici nō obſtate
caplō quod loquitur ꝙ potas & capitan & Iudi
& officiales cois piſ parti uł partib; ſuis ex-
penſis dare debeat ſapiente et aliquo alio ſta-
tuto ppłi piſ nō obſtante. ¶ Et ſi poteſtas
& capitaneus ad predcā fuerit negligentes qui-
libet eoꝝ de ſuo ſalario pene noīe coi piſ cen-
tum libꝫ deñ ſoluē teneatur. Qꝫ ꝯtra ſindicos
fratrum minoꝝ nichił poſſit opponi. Rca.

.lxxviij. Ad evitandas contentiones ⁊ appoſitiones
que ſepiſſime fiunt, ⁊ volentes religio-
ſis favere, Statuimus ⁊ ordinamus qđ omes
illi qui ſūt uł erunt noīati ⁊ ɔſtituti in ſindi
cos fratrum minoꝝ ꝑ cuſtodes uł cuſtodem
dcoꝝ fratrum eſſe poſſint ⁊ intelligant᷑ veri
⁊ legitimi Sindici, et ɔtra pſonas ipoꝝ, qui
noīati ⁊ ɔſtituti ſūt uł erunt ꝑ ipm cuſtode,
et ɔtra ipoꝝ noīationem quo minus ſint ⁊
eſſe poſſint Sindici nichil ꝑ aliquem poſ
ſit opponi ⁊ obiciens uł oppōnes ꝑ aliqūe
officialem cōis ꝑuſ nullatenus audiatur.

De quibꝫdā fontibus reaptādis in contra-
ta prepi. Rca.

.lxxviiij. Statuimus ⁊ ordinamus qđ ꝑores te-
neantur facē reaptari ⁊ augmētari
unu fontem qui eſt poſitus in ptinentijs
Sci Andree de prepo in via publica ⁊ unu
alium fontem qui eſt in via publica qua
itur ad ecclīam Sci Jōhis de prepo, de bo-
nis lapidibus ⁊ arena ⁊ calcina quotiens
opus erit, ad hoc ut hoīes poſſīt habere
abūdantiam aquaꝝ expenſ boīum ɔtrate.
Et ſup hoc debeat eligi unus officialis ad
dca opera pficienda ꝑ ꝑores artiū ad petiti
onem cuiuſqꝫ petentis. Quod capłm dci
ꝑores debeat executioni mandare, ſub pe-
na centū libr den ꝑ quolibꝫ.

De molendinarijs et tractoribus. Rca.

.lxxx. Precipimus inſup firmiter ſtatuētes,
qđ omes tractores bladi uł molendi-
narij debeat comparere corā maiori Sindi
co ⁊ Judice iuſtitie in pncipio ſui officij
⁊ ydonee cavere ⁊ ſatiſdare de eoꝝ arte
et eoꝝ exercitio ⁊ operis ben̄ ⁊ legalr exer-
cendis, et de reſpondendo omibꝫ volenti-
bus eoſ queri de eis, que ſatiſdatio debeat
eſſe ad minus centū libr den. Et ſi qs
traheret bladum uł operaretur arte no
pſtita dca ſatiſdatione, puniatur qualibet
vice in viginti quinqꝫ libr den, et quilibꝫ poſſit
accuſare ⁊ habeat medietate bapni. Et dcs
Judex in pncipio ſui officij mictat ꝑ omibꝫ
molendinarijs ⁊ tractoribꝫ, ita qđ veniat corā
eo ⁊ faciat eos iurare facē bona fide ſine
fraude omia ⁊ ſingła infraſcripta vꝫ qđ quado
molendinarij portaverit bladum ad molen-
dina recipiat ipm bladum ad meſura ⁊ fa-
rinam ad eandem meſuram reddat ben̄ me-
ſuratam ſcilicet una menſura peſolem ⁊
meſuret farinam corā eo coraꝫ quo me-
ſuravit bladum uł certo ſuo nuptio. Et
qui ɔtrafecerit teneatur ſoluē cō ꝑuſ nōie
bapni decem libr den. Et emēdare dapnū.
Et ſi molendinarii ſeu tractores noluerit
bladum portare ille qui voluerit bladum
mictere ei ſomarium accipere ſine pena
valeat. Et molendinarij ſeu tractores ipꝫ
ſomarium defendere no valeat ullo mō
et ſi defenderet teneatur ſoluē dcaꝫ pena.
Poſſint etiā dci molendinarij ⁊ tractores
et liceat eis accipere pro multura ⁊ trac-
tura a kalis menſ madij uſqꝫ ad kalas
menſis novēbris ꝑ qualibꝫ emina bladi
qđ macinabitur una cuppam quaꝝ emi-
na ſit capax quidecim ad minus. Et
a kalis novēbris uſqꝫ ad kalas maij una
cuppam ꝑ qualibꝫ emina, quaꝝ emina ſit
capax vigintiduaꝝ ad minus. Et hoc lo-
cum habeat in molendinis ſitis i flumine
tiberis. In alijs vō molendinis accipiatur
ſemp de decē octo cuppis ꝑ qualibꝫ emina
unam cuppam, de quibꝫ decē octo cuppis
emina ſit capax ad minus, que cuppe ſit
de ligno ⁊ de uno pezo ligni, que cuppe ſit
variate ſignis ⁊ in yeme alio ſigno. Et
qđ dce cuppe ſignetur ſigno noto, ita qđ co-
gnoſcatur extunc a yemalibꝫ. Et tenea-
tur una cuppa tm ad molendinū ⁊ no plus
ullo mō. Et predca intelligatur qđ mole-
dinarius ꝑ multura poſſit accipē unam
cuppam bladi macinadi ⁊ alia cuppam po-
ſſit accipē tractor modo ſupdco. Et qui

9traſfecerit ſoluat vice qualibȝ decem libr
den̄ et de predictis credatur ſacramēto accu
ſatoris ul' 9querētis ⁊ meſurent multura
in terra ēē treuogiam ⁊ nō alibi et habe
ant ⁊ habere debeat ipas ſcilȝ cuppas inte
gras ligneas ⁊ de vno ligno ad tornum
factas iuſtas ad eadem meſuraȝ et dimidi
am ⁊ tercia ad pedem molendini ⁊ fixam
cum vna catena ita ꝙ de facili diſſolui ⁊ ſe
parari nō poſſit. Et quelibȝ meſura de
beat ſigillari ſigno cōis in ſigno griffo
nis et maſſarius cōis habeat ex illis me
ſuris ꝑ cōi adiuſtatam vna ut fraus cō
micti nō poſſit. Et habere debeat cū dictis
meſuris vnū corbellū qui raſus retineat
vna eminaȝ et quatuor raſi faciat vnū
corbem iuſtum ad iuſtum corbem cōis et
debeat ſignari armis griffis quarum meſu
rarum ſigillat͛ notario dc̄i iudicis debeat in
tereſſe ⁊ aliter ſigillari nō poſſit. Et qui
9trafecerit ſoluat vice qualibȝ cōi pniſ
centū ſoldos den̄. Item tractores omem
bladum eis datū debeat portare ⁊ nō debe
ant aliquod bladum refutare ſeu renuere.
Et molendinarij debeat ipm̄ molere et
qui 9trafecerit centū ſoldos den̄ ꝑ vice qua
libet cōi pniſ ſoluere teneatur. Et ex quo
apportauerit alicui bladū ul' apportaretur
tale bladum ſit eorum riſcho ⁊ fortuna quo
uſqȝ integre reportauerit ⁊ reſtituerit fa
rinam danti eis bladum ul' portati. Et
ſi aliquis inuentus fuerit 9tra predicta fa
cere ul' nō obſuare predicta ul' aliquod p
dictorum ul' aliqua fraudem portado reducē
do ul' i molendino ſtando ul' accipiēdo ul
tra ꝙ deberet ul' furfure imictēdo ul' fa
rinam burſando ul' farina cambiādo ul'
interogando aliquē portatorem bladū ad
molendinū cuius bladū habeat teneatur ſol
uere quilibȝ 9trafaciens cōi pniſ ꝑ vice
qualibȝ viginti ſolđ den̄ et dapnū pati
enti teneatur in quadruplū emēdare facta
declaratione ab eo qui dapnū paſſus eſt ꝑ
ſacramentū. Si aute aliquis comiſerit 9t͛
dictam forma cuſtodiam alicuius molendini
tres libr den̄ ſoluere teneatur. Item nullus
molendinarius debeat retinere in molendi
no porcos ſcrofas pullos anſeres nec etiā
iuxta molendinū ꝑ viginti paſſus aliquo
modo. Et qui 9trafecerit ſoluat nōie pene
viginti ſoldos den̄ ꝑ vice qualibȝ cuius dap
ni medietas ſit cōis ⁊ alia habeat accuſator
et ſufficiat i predictis probatio vnius teſtis
de veritate. Inſup dñus maior Sindi
cus mictere teneatur vnū de ſuis notarijs
quolibȝ meſe ſemel adminus ⁊ pluries put
ſibi videbitur ⁊ placebit ad videndū omīa
molendina et meſuras ⁊ molendinarios
ſi habent meſuras ſigillatas et ſi accepe
rint ul' accipiūt multura ſcḋm formam
preſentis capli et ſi quē inuenerit nō ſer
uare predicta 9depnet eū in centū ſolđ den̄
ſine aliquo proceſſu habita ſola relatione
dc̄i notarij miſſi quā debeat ſcribi face i
ſuis libris. Et quilibȝ cui dapnū datum
fuerit nō reaſſignata farina ſcḋm dictum mo
dum poſſit ſua auctoritate accipē ⁊ accipi
facē ſomarium ⁊ tenē uſqȝ ad ſatiſfactione
9dignam. Et de dapno recepto credat͛
ſacramēto illius qui dapnū receperit. ecc.
Preterea volumus ſtatuētes ꝙ tractores
predicti teneatur dare fideiuſſores de porta
do farinam illi ul' illis a quo ul' a quibȝ
bladum acceperit ⁊ portauerit ad molen
dinū ⁊ obſuādo ⁊ atendendo omīa que
in preſenti caplo 9tinetur. Et ad hoc ꝑ
maiore Sindicū compellatur ꝙ face fieri
debeat quilibȝ maior Sindicus in pnci
pio ſui officij. Et quia molendinarij et
tractores bladi ad molendina cotatus pniſ
fraudem circha eorum artem comictut vide
licet extrahendo bladum ex meſura eis da
ta ab hoīb; ciuitatis pniſ ⁊ mictendo aqua
in dictaȝ meſura ſiue bladuȝ ex quo ſequit͛
maximū dapnuȝ hoībus ⁊ pſonis madan
tibus bladum eorum ad molendina ⁊ ſimilr̄
dñis molendinorum eo ꝙ macine molendinorum

destruatur et no durat p bladum balneatu qz
difficiliter molitur ut dca fraus et falsitas non
comictatur et nec comicti possit. ¶ Ordinamus
q si aliquis predcor aliquid ex predictis comisit
decem libr den quilibz contrafaciens p vice qua
libet et in emendatione dapni patienti puniat
et condepnetur p maiore Sindicu Ciuitatis pius
et credatur et stetur sacramento dapni passi et
cuilibz liceat et possit eos accusare. ¶ Et nichi
lominus teneatur et debeat omes molendinarij
et tractores bladi ad molendina dnos molendino
rum p fideiussorib dare ne dca fraus et falsitas
comictatur et teneatur p predictis molendinarijs
et tractorib ad dcam penam Et nichilominus
possit p supradictum Sindicum maiorem sup
predictis Inquisitio nullo obstante caplo nec aliq
alio. Qz furnarij teneatur coquere panem et fa-
cere et obseruare que continetur in hoc caplo. Rca.

·lxxxi· f Furnarij et furnarie teneatur et debeat bene
studere coquere panem et coquere et coqui
facere volentibus ad eorum furnum viginti panes
p vno pane et p coptura panum viginti quinqz
panibus vnu habeat et accipiat et no ultra.
¶ Possint tam volentes pane coquere ul coqui fa
cere dare ad ratione duodecim solde p quolibz
corbe si pane dare noluerit modo predicto. Et
ad predicta cogantur furnarij et cogi debeat obs
uanda ita q plus accipe no possint Et intelli
gatur corbis panis qui sit ponderis quadrin
gentarum libr. Contra no faciens p vice qualibz
decem libr den p solue teneatur cuius dapni me
dietas sit coïs et aliam habeat accusator ¶ Et
ille ul illa cuius fuerit panis accusare teneatur et
debeat furnariu ul furnariam qui ul que fece
rit contra predicta ul aliquod predcorum et credatur
sacramento illius cuius fuerit panis et cuilibz eius
familiaris. ¶ Et si dci furnarij recusauerit hoc
facere et nollent predicta obseruare ul alia ordiname
ta et reformationes inter se facerent ul inhibi
tionem contra ul preter predicta q incontinenti ipo
facto incidant et incurrat pena centum libr de
p quolibz eorum que pena eis et cuilibz eorum per
potestatem et capitan et maiore Sindicum
et Judicem Justitie tollatur et tolli debeat cum
effectu. ¶ Teneatur etiam et debeat potestas

et Capitaneus et quilibet eorum et maior Sindicus
et ex eorum officio et ad petitionem cuiuscumque petentis
inquirere et inuestigare et Inquisitione de predictis
facere in burgis et suburgis Ciuitatis pius et in
parochijs et cuicunijs vbi positi sut dci furni
quolibz mense duab diebus et contrafacientes et
reptos culpabiles punire et condepnare in dcam pe-
nam ut dictu est et eam exigere p com. ¶ Et si
potestas et Capitaneus et maior Sindicus in
predictis essent negligentes incidant in penam
p qualibz vice viginti quinqz libr den in quam
pena p suum Sindicatore examinatore debeant
condepnari. aliquo no obstante. ¶ Item quilibet
furnarius ul furnaria possit retinere in suis do
mibus et alienis ligna sine pena. ¶ Et q no
mictat falsam oliuarum in clibanum et q non
renuptient coquere panem alicui postq aliquis
ceperit coquere pane suum ad suu furnum salli
eo tpre quo coqueret pane p gentium oppres
sionem seu multitudinem quam habuerit sine
fraude. Et si quis contrafecerit potestas et Capi
taneus et maior Sindicus auferat ei pene noie
viginti sold den et credatur sacramento accusa
toris. ¶ Et potestas et capitan et maior Sin
dicus faciant Jurare furnarios a quatuordecim
annis sup ut predicta omnia debeat obseruare.
¶ Furnarij quoqz nulli debeat renuptiare pa-
nem coquere ad pena quadraginta soldorum den
Et quicumque fuerit furnarius a quinqz annis
citra et pane coxerit et furnu tenuit cogatur
p potestate et capitan furnu tenere et pane coquere
cuilibet. Et quicumque contrafecerit soluat pene
noie com pius quadraginta soldos den et nichi-
lominus furnu tenere et pane coquere teneatur.
De panicoculis [illegible] ad ven-
dendum. Rca.

p Panicoculi et panicocule qui ul que pane ·lxxxii·
fecerit ad vendendu in Ciuitate aut in
comitatu pius faciat panem ad pondus ita
q lucrari possint de quolibz corbe viginti s.
den et no ultra et cui ipm retinuerit ad vende
dum coptum debeat retinere. ¶ Valor aute
panis venalis salli utrum vnius panis sit ven
dendus p vno denario ul duob ul trib rema-

neat in providentia notarij maioris Sindici de
putandi p ipm maiorem Sindicum sup hijs
panicoculis. Qui notarius debeat pretium pa
nis vendendi taxare ⁊ declarare quolibz die lu
ne p tota ebdomada. Siquis otrafecerit in aliquo
predictorum puniatur in viginti soldis den. ⁊ pdat
panem ⁊ iuret predicta omnia observare. ¶ Item
panicoculi ⁊ panicocule seu aliqui alij qui faci
unt panem ad vendendu no possint nec debeat
habere de grano cois p eos nec p aliam causam ve
dendi. Et qui otrafecerit soluat p vice qualibz
p corbe quolibz coi puss viginti soldos den. ⁊
quilibz esse valeat accusator ⁊ habeat medietate
bajuli et accusatoris debeat credi iuramento. ¶ Vo
lumus et insup statuentes qd si aliquis panicocu
lus vel panicocula invetus vel inveta fuerit ad
vendendum pane minoris quantitatis qm esse
debebit teneatur solvere coi puss pene noie vigin
ti soldos den. et pdat panes put supius otine
tur. ¶ Salvo qd predicta no habeat loca in forna
rijs occasione panis que vendut nisi ipi furna
rij essent panicoculi ⁊ panicocule facientes et
vendentes panem ⁊ no coquentes tm. quoquentes
aute licet facientes ⁊ vendentes intelligatur fur
narij ⁊ furnarie. ¶ Et predicta intelligatur in
habitantibz in civitate ⁊ burgis et suburgis
puss ⁊ no in alijs. ¶ Panicoculi aute ⁊ furna
rij contatus puss no cogantur nec cogi possint
p aliquem camerarium vel aliu occasione factio
nis ⁊ cocture et delationis ⁊ venditionis panis
maxime p eo qd diceretur de arte furnariorum vel
de arte tabernariorum ⁊ albergatorum ad aliquam
otributione faciendu. ¶ Si aute aliqua fraus
committeretur in predictis puniatur comittens p
maiore Sindicum cois puss p vice qualibet
[illegible] in decem libr. den. ¶ Item panicoculi ⁊ pani
cocule civitatis ⁊ comitatus puss ⁊ pane fa
cientes et soliti facere pane ad vendendum i civi
tate ⁊ contatu puss faciat ⁊ facere teneatur ⁊ de
beant deinceps panes abundanter ⁊ apporta
re in platea cois puss ad vendendu pena cen
tum libr. den. p quolibz. ¶ Et nichilominus
ad predicta cogantur ⁊ compellantur et p pre
dictis gravetur realiter ⁊ psonaliter p dictu maio
rem Sindicum ⁊ p quoscuque officiales cois
puss si ad predicta fuerit negligentes. ¶ Et qd

exemte sint ⁊ esse intelligantur liberati ⁊ absoluti
a camerario artis tabernariorum quantu ad imposi
tionem expensarum i(n)ceptarum. Qui camerarius ar
tis tabernariorum pena quinquaginta libr. den. no
audeat vel psumat ipos modo aliquo vel inge
nio vel quocuique colore quesito gravare vel mo
lestare nec eis aliqua impositione p expensis
mortuis vel alia causa facere modo aliquo sine
causa, no obstantibz aliquibus loquentibz i co
trarium ad predicta. De tegularijs ⁊ matona
rijs et de vendentibz calcem et arenam. Rta.

H Omines ⁊ universitas artis tegulariorum .lxxxiij.
⁊ matonariorum teneatur facere eorum arte
bn ⁊ legaliter. ¶ Et omes ⁊ singuli de dicta
arte debeant ⁊ teneatur facere matones ⁊ ton
bolos tegulas ⁊ planellas ad scedas. Et for
mas habere eiusdem capacitatis longitudinis et
mensure put sunt mensure ⁊ forme que fu
erunt approbate p priores artium que deponatur
in armario cois puss. quas scedas ⁊ formas
quilibet ferratas habere ⁊ cu eis tegulas
tonbolos matones ⁊ planellas facere teneatur
⁊ debeat ⁊ no cum alijs. ¶ Et omes sceder ⁊
forme p potestatem ⁊ capitaneum ⁊ maiore Sin
dicum ⁊ eorum ⁊ cuilibet eorum officiales eis ac
cipiatur ⁊ inveniatur ⁊ investigentur ⁊ per
quiratur si sunt ut supra dictu est. ¶ Et qui
de dicta arte otrafecerit tenendo alias scedas et
formas minores puniatur p qualibz vice
in viginti quinqz libr. den. quas potestas ⁊
capitaneus ⁊ maior Sindicus a otrafaci
entibz de facto coi puss tam ipi qm officialis
quilibz eorum auferat. ¶ Et etia de predictis
camerarius dicte artis qui p tpre fuerat po
ssit inquirere ⁊ culpabilem odepnare in pena
predicta p qualibz vice. quarum odepnationum
quas faciet camerarius medietas sit ca
merarij ⁊ rectorum et alia sit dicte artis. Et
nichilominus de predictis quilibz esse valeat
accusator ⁊ habeat medietatem bajuli aliq
alio no obstante. ¶ Preterea quilibz de ar
te predicta teneatur ⁊ debeat facere quolibet
ano vel fieri facere tres furnaces tegularum

et laterii seu matonum et tonbolorum et plures
sicut eis placuerit ad ſtedas predictas nec ma
tones et tegulas poſſit cauare nec fraude
comictere in predictis. Et ſi aliquis contrafe
cerit ſoluat communi pisarum nomine pene viginti quinque
libr. den. Et quilibet poſſit eſſe accuſa
tor et habeat medietatem banni et alia me
dietas deueniat in commune non obſtante aliquo
ordinamento facto uel fiendo tam per dictam uni
uerſitatem dicte artis quam per commune pisarum et non
obſtantibus aliquibus verbis derogatoriis et
per quecumque uerba in contrarium loqueretur
de predictis que contrarium ad predicta ipso iure
decreuimus non valere. Et etiam cuilibet
de dicta arte liceat facere omne artificium et ma
giſterium dicte artis quod voluerit in prime
et maxime canales ſiue canellos matones
plicatos per puteo et alia opera groſſa.
Et ſiquis prohiberet predicta puniatur qua
libet vice in viginti quinque libr. den. et pro
hibitio ipso iure ſit nulla dummodo artem
eorum ſemper legaliter operetur. Et predicta
locum habeat in matonariis et tegulariis
qui artem eorum ſunt ſoliti operari et facere
ab vno miliari intus verſus ciuitatem.
Et ſimiliter teneatur facere omnes tegularios et
matonarii de comitatu ſtantes longe a ciuita
te plus vno miliari matones et tegulas et
tonbolos ad ſtedam et forma ſupius nota
tam. Et ſiquis contrafecerit in predictis uel
aliquo predictorum puniatur pro qualibet vice
in viginti quinque libr. den. et quilibet poſſit
accuſare et habeat medietatem banni et cre
datur ſacramento accuſatoris cum vno teſte.
Preterea teneatur poteſtas et Capitaneus
et eorum officiales et maior Sindicus communis
pisarum cogere homines qui olim conſueuerunt fa
cere artem calcine et qui conſueuerunt tra
here arenam ad ciuitatem ad faciendum eorum
artem ſicut hactenus facere ſunt conſueti. Et
ſiquis eis uel alteri eorum non obedierit pu
niatur quilibet inobediens pro vice qualibet
in viginti quinque libr. den. Preterea nul
lus debeat emere calcinam cauſa reuendendi
Et ſiquis contrafecerit ſoluat pene nomine vi
ginti quinque libr. den. et nemo debeat facere
aliquam dohana de calcina uel de matonibus
ſeu tegulis. Et ſiquis contrafecerit ſoluat vi
ginti quinque libr. den. et de predictis et quolibet
predictorum quilibet eſſe valeat accuſator et
habeat medietatem banni. Et poteſtas et Ca
pitaneus et maior Sindicus communis pisarum et
eorum officiales teneatur et debeat facere Inqui
ſitione de omnibus que in hoc capitulo continen
tur. Et ſi aliquem inuenerit delinquentem
eum in quantitate predicta debeat condempnare.
Et ſi poteſtas et capitaneus et ſui officiales
et maior Sindicus ad predicta negligentes
facere fuerit debeat ſoluere communi pisarum illam
penam qua delinquentes ſoluere teneren
tur. Si vero denuptiatum fuerit poteſtati
uel capitaneo uel eorum uel alicui eorum Iudicum uel
maiori Sindico dicti communis aliquem facere contra ea
uel aliquod eorum que in hoc capitulo continentur
poteſtas et capitaneus et ſui officiales et
maior Sindicus dicti communis contra denuptiatum
teneatur facere Inquiſitione et ſi aliquem in
uenerit delinquentem eum condempnare debe
ant in pena ſupius notata. Et ſi poteſtas
et capitaneus et maior Sindicus fuerit negli
gentes ad dictam pena auferendam communi pe
rusii debeat ſoluere pena quam delinques
ſoluere teneretur. De turribus non vendendis uel ſcarcandis. Rubrica.

Cum ciuitates caſtra et oppida ex tur ·lxxxiiij·
ribus habendis maximam conſequa
tur pulcritudinem et quandoque vtilitate
et ipsas diſcarcare quodam modo deforma
tio ciuitatis. Dicimus et ordinamus
preſenti capitulo perpetuo valituro quod nullus
de ciuitate comitatu uel diſtrictu pisarum nec ex
aliunde poſſit alicui perſone collegio et vniui
ſitati uendere donare uel relinquere legare
uel quouis alio titulo dare aliqua turrim

in Ciuitate uel burgis diruendam uel destruen
dam aut deuastandam et si fieret non ualeat
nec teneat ullo modo. Et si contrafecerit puni
atur in ducentis libr. den. ¶ Et exnunc in
antea nullus audeat uel presumat discartare
seu destruere nec discartari uel destrui facere
aliqua turrim uel turrionem in Ciuitate uel
burgis pisarum pena mille libr. den. pro quolibet
contrafaciente et pro qualibet turri uel turrione
in qua pena per potestatem uel capitaneum contra
facientes debeant condempnari summarie et de
facto et ex officio et ad petitione cuiuscumque.
¶ Et de predictis inquiratur et inquiri debeat
per potestatem et capitaneum Ciuitatis pisarum pe
na potestati et capitaneo quingentarum libr.
den. pro quolibet eorum si negligentes fuerint
in predictis in qua pena per eorum Sindicos
et Sindicatores ex officio eorum et ad petitione
cuiuscumque debeat condempnari non obstante ali
qua sententia uel declaratione magistrorum et
non obstante aliquo statuto ordinamento uel
reformatione generali uel speciali in contrari
um loquentibus. ¶ Si tamen aliqua turris uel
turrione deinceps minaret uel minari dice
retur casum uel ruina uel esset clinata uel
inclinatum detur petitio dominis prioribus artium.
¶ Qua petitionem ipsi domini priores proponat
et proponere teneatur in consilio camerariorum
artium in quo intersit adminus trigin
ta camerarii et sicut placuerit ipsi consilio
dominorum priorum et camerariorum artium de quibus
camerariis adminus due partes esse debe
ant in concordia ita procedatur et fiat super
ipsa petitione non obstantibus supradictis nec
aliquo alio in contrarium loquente et aliter uel alio
modo fieri uel procedi non debeat. ¶ Et item
turris uel turrione minetur ruina uel sit
clinata uel clinatum stetur dicto et declarationi
magistrorum per priores eligendorum primus per ipsos
magistros prestito iuramento. ¶ Et quod deinceps
nullus audeat uel presumat scalcare subgr
ottare affenestrare uel fenestram uel aliqua
nouitatem facere nec predicta uel aliquod predictorum

facere fieri in aliqua turri uel turrione per quod
turris uel turrione caderet uel casum uel ru
inam minaretur pena mille libr. den. pro quo
libet contrafaciente pro qualibet turri et turrione
in qua pena com. pisarum et etiam in emendatione
dampni quod aliquis pateretur ex casu uel
ruina talis turris uel turrionis dapno passo
per potestatem uel capitaneum summarie et defacto de
beat condempnari ex eorum officio uel ad petitione
cuiuscumque et de predictis inquiratur et inquiri
debeat et sufficiat probatio duorum testium de
publica fama pena potestati et capitaneo
quingentarum libr. den. si negligentes fuerint
in predictis in qua pena per eorum Sindicos et
Sindicatores ex officio eorum uel ad petitio
nem cuiuscumque debeat condempnari. ¶ Et tur
res que secundum forma relationis facte per bo
nos homines et magistros ad hec olim deputa
tos de qua relatione patet manu Raynal
di Iacobi notarii et manu Francisci Orla
dinelli notarii uel alterius notarii eorum repa
ratione et aptatione indigent et que de
clarate fuerint indigere per magistros ad
hec deputados debeat per dominos eorum et illorum
quorum sunt reparari reaptari et reconciliari
ubicumque et prout opus fuerit infra duos
menses proxime uenturos ita quod dicti de
fectus tollantur et remedientur omnino infra
terminum supradictum. ¶ Et si aliqua uel
alique ex dictis turribus fuerint declarate fo
re firme et stabiles et etiam reaptande et re
parande ut dictum est deinceps caderet uel
caderet quod omnes et singuli lapides talium tur
rium cadentium sint et esse debeat comunis pe
rusii et exnunc prout extunc intelligatur ipsi
com. applicati et confiscati. ¶ Et nichilominus
domini talium cadentium in quingentis libr.
den. pro quolibet per potestatem et capitaneum et ma
iorem Sindicum comunis pisarum summarie et de facto
ex eorum officio uel ad petitione cuiuscumque debe
ant condempnari. Et de predictis possit et debe
at inquiri et esse possit quilibet accusator
et denumptiator. ¶ Et si aliqua ex talibus

turribus cadentibus esset concursum, seu plurium personarum quod ille tamen condempnetur in cuius parte defectus vel causa fuerit casus talis turris et non alius. Et ille turres que reparationem indigent reparentur tam expensis illius vel illorum cuius vel quorum pars defectus haberet predictos sub dicta pena, aliquo non obstante. Et alio ordinamento scripto manu Francisci Orlandinelli notarii Sub anno domini .m.iii.xlii. die .xv. Aprilis quod loquitur de tribus turribus. 15 Aprile 1342

Quod de mercatis et nundinis equorum bapnimentum fiat quolibet die sabati in platea sancti dominici. Rubrica.

.lxxxv. Cum ratione nundinarum seu mercati multa lucra et bona pervenerunt Civitatibus in quibus nundine exercentur Statuimus et ordinamus quod in civitate perusii sint et esse intelligantur et semper fiant nundine per octo dies ante festum omnium sanctorum et in ipso festo et per octo dies proxime sequentes dictum festum singulis annis in platea sancti dominici et in burgo porte sancti petri in locis consuetis, ad quas Nundinas omnes et singuli inscriptis modo et ordine requiratur, videlicet quod per quindecim dies ante initium dictarum nundinarum fiant bapnimenta per publicos precones communis perusii in platea dicti communis, et in locis publicis et consuetis publice et palam. Et dicti tubatores vel alter ex eis alta voce premissis sonis tubarum bapniat et dicat quod nundine fiunt et fieri debent tempore supradicto. De exemptione nundinarum omnium sanctorum festivitatis

Et quare omnes et singuli mercatores et alii ad dictas nundinas volentes accedere veniant et venire possint et debeant salvi liberi et securi in avere mercantiis et personis toto tempore supradicto eundo stando et redeundo in civitate vel per civitatem et comitatum perusii et licentiis rephendendi sequestrandi et arrestandi non obstantibus vel represaliis quibuscumque nec aliquo debito per quecumque contra dictas nundinas contracto. Exceptis dumtaxat exbapnitis communis perusii, furibus robbatoribus homicidis falsariis acimiatoribus, et ceteris hominibus et personis male conditionis et fame, qui ab hoc privilegio penitus sint exclusi. Et quod venientes ad dictas nundinas toto tempore supradicto sint liberi et securi ut superius dictum est non obstantibus supradictis. Et ad ipsas nundinas possit deferre et conducere equos et omnia alia animalia quadrupedia et omnes et singulas merces et mercantias et quaslibet alias res, ita quod ipse nundine sint generales, ita quod in eis possint vendi et emi universe mercantie et res prout emptoribus et venditoribus placuerit. Et quod de animalibus et bestiis quadrupedibus que vendentur et ementur in dictis nundinis tempore supradicto nulla solvatur gabella.

Et quod miles domini potestatis vel miles domini Capitanei cum aliquibus officialibus et familiaribus numero octo ad minus prout de quo dictorum militum videbitur dominis prioribus artium continue in dictis nundinis stare et morari teneatur durante tempore supradicto ad obviandum maleficiis excessibus et delictis, que in locis huiusmodi committuntur. Et quando aliqua questio seu contentio inter vendentes et ementes et civiliter oriretur possit ipse miles una cum duobus ydoneis et legalibus et prudentibus civibus ad id per dictos dominos priores deputandis, ac etiam teneatur et debeat incontinenti se informare de veritate qua veritate reperta ipsam litem et questionem sumarie decidere et determinare teneatur una cum dictis civibus vel altero eorum, et partes cogere ad parendum et standum decisioni et determinationi talis militis, aliquo capitulo non obstante. Et mercatum bapnitum fiat equorum in platea sancti dominici, et quod preconizetur per civitatem et burgos perusii, quod mercatum equorum fiat quolibet die Sabati. Et quod ad postulationem publicorum mercatorum qui vendunt equos in civitate perusii, dentur nuptii speciales communis perusii expensis ipsius communis qui deferant per omnes Civitates vicinas civitati perusii licteras continentes quod mercatum fit equorum quolibet die Sabbati in Civitate perusii, et quod volentes venire ad ipsum mercatum veniant cum equis seu equo ad vendendum vel emendum, et possint venire stare et redire securi in persona et rebus. Et quod in Civitate et comitatu perusii ire et stare possint die mercati et precedenti et etiam die sequenti ipsum mercatum, non obstante aliqua represalia vel debito contracto contra mercatum, Exceptis exbapnitis communis perusii pro maleficio vel debitis qui ab hoc privilegio sit exclusi. Et

durantibus dictis nundinis nullus transeat cu ali-
qua salma p stratam porte sancti petri sed tene-
ant seu transeant volentes deferre salmas p
portam ripopuli extra muros vel aliunde extra muros
burgorum sub pena que dicto militi videbitur im-
ponenda. [illegible]nundinis i[illegible] conche fi-
endis. Rubrica.

·lxxxvi· Statuimus et ordinamus pro utilitate publi-
ca quod annuatim a medio mensis madii usque
medium mensem junii et in dictu tempus et pro totu
dictum tempus annuatim fiant et fieri et cele-
brari debeant nundine seu fiera equorum et aliorum
animalium et quarumcumque mercantiarum et mercium.
¶ Et que fiera et nundine fieri debeat in strata et
contrata de conca porte sancti angeli et in parti-
bus et locis circumstantibus et adiacentibus. ¶ Et
dicta strata et contrata et loca necessaria et adia-
centia pro predictis aptetur et reparetur et ordi-
nentur et fiant omnia opera necessaria mini-
steria et hedificia vel utilia ad predicta expensis
communis perusii de quacumque pecunia dicti communis. ¶ Et
quod fiant et extimentur melioramenta et etiam
dapna et pejoramenta et melioramenta veniat
in com. vel in dicto opere et exercitio et dapna
emendentur et solvatur et satisffiat de quacumque
pecunia communis perusii. ¶ Et quod omnes et singuli ve-
nientes et venire volentes ad predictam fiera
et nundinas habeat et habere intelligantur
auctoritate presentis capituli plena et plenissimam
licentiam et securitate in personis omnibus et re-
bus in veniendo ad dictam fieram et nundinas
stando et redeundo et pro civitate comitatu et
districtum et fortiam perusinam. ¶ Et quod
nulla persona audeat vel presumat tales ve-
nientes stantes vel recedentes offendere vel
offendi facere per se vel alium nec molestare nec
quoquo modo inquietare impedire vel turba-
re in personis vel rebus. ¶ Et non obstantibus
aliquibus represaliis vel licentiis reprehenden-
di vel sequestrandi iam concessis vel deinceps
concedendis aliam et non obstantibus aliquibus

debitis seu creditis et non obstante aliquo generali
vel speciali in contrarium loquente. Exceptis dumtaxat
exbapnitis et condepnatis communis perusii furibus latro-
nibus et aliis male conditionis et fame. ¶ Et
quia predicta executionem requirunt et omnia non
possunt a principio provideri volumus et ordi-
namus quod duo boni homines ad hoc eligendi per
dominos priores artium statim post publicationem
presentis statuti habeat et habere intelligatur
super predictis omnibus et singulis et executione et
observatione plenam et plenissima auctoritate
bayliam et arbitrium videlicet circa emptiones do-
morum et aliarum rerum necessariarum pro dictis locis
aptandis providendi ordinandi faciendi et
executioni mandandi quicquid voluerit et prout
et sicut placebit eisdem. ¶ Et quicquid pro-
viderit fecerit semel vel pluries et quoties vo-
luerit in predictis et predictorum occasione et obser-
vatione valeat et teneat et plena et plenissimam
recipiat firmitatem non obstantibus aliquibus
statutis nec aliquo alio generali vel speciali in
contrarium loquentibus. Quod in castro panicalis
quolibet die martis fiat mercatum. Rubrica.

Statuimus et ordinamus quod in castro ·lxxxvii·
panicalis quolibet die martis sit et
esse debeat mercatu omnium rerum victualium
et victus necessariorum et cuilibet liceat illuc ac-
cedere ad mercandum. ¶ Et quod in dicto castro
in festo beati angeli de mense madii cum dictu
festum per castrenses dicti loci honorifice ce-
lebretur ad honore dei et dicti festi et utilita-
tem et comodum hominum dicti castri semper
sit dicto festo generale mercatu. ¶ Et etiam
in plano fluminis iuxta tabernas in voca-
bulo collis perii fiat mercatum singulis diebus
mercurii et euntes ad dictu mercatu flumi-
nis cum mercantiis bestiis et animalibus quibus-
cumque et generaliter cum quacumque re ac etiam sin-
e aliqua euntes non teneatur aliquid solvere
nomine gabelle vel pedagii pro rebus quas emerint
vel vendiderint ibidem vel permutaverint vel

quocumque mercati fuerit nec p rebus ducendis
ad dictum mercatum nec p reducendis a dicto
mercato ¶ Et hec immunitas non solvendi ga
bellam vel pedagium locum habeat et duret
usque ad duos annos incipiendos a die pub
licationis presentium statutorum ¶ Et ad mer
catum quodlibet de predictis possit quilibet
ire et redire cum mercantiis et rebus neces
sariis ad mercandum et etiam vivendum ¶ Et
si questiones orirentur inter aliquos tempore
mercati in causis civilibus quod potestas et
vicarius dicti castri panicalis de questioni
bus que orirentur in dicto mercato dicti castri
panicalis et vicarius castri pregii de que
stionibus que orirentur in mercato dicti plani
fluminis possint de ipsis cognoscere et eas
summarie terminare nullo obstante quod
in contrarium dici possit ¶ Item quod omnes re
formationes et ordinamenta loquentes et
loquentia de mercatis comitatus perusii et ipsa
mercata sint et esse debeant firma et sui ro
boris firmitatis ut iacet remaneat et rema
nere debeat aliquo non obstante scilicet il
la que non sit revocata. De quibusdam
diffinitionibus revidendis. Rubrica.

.lxxxvii. Dicimus et ordinamus et statuimus
quod dominus capitaneus populi perusii debeat pos
sit et penitus teneatur in principio sui of
ficii per se revidere et examinari in comuni et
per comune revidere et adiudicare omnes et singu
las diffinitiones et reinventiones olim factas
et reinventas per dominum ubertinum de menguar
da olim potestatem perusii vel dominum Jacobum
eius Judicem et comites perusii positos ordina
tos a prefato comuni perusii pro qualibet parochia
civitatis predicte inter speciales personas et
comune perusii de stratis et muris et aliis rebus
et ea omnia que in libro predictarum diffinitio
num scripto manu notarii prefati potesta
tis et apparet possint et debeat et per se te
neatur executioni mandare. ¶ Et quicquid
reinventum fuerit super adprehensum ab aliqua

speciali persona in continenti in comuni et per comune fiat
in dictis scripturis diffinitionum continetur re
mictere teneatur et quod super prehensum fuit
matonari facere per comune expensis comunis perusii cum
matonatum sit terminus comunis perusii quod si non
fecerint solvat comuni perusii ducentas libras denariorum.
¶ Teneatur etiam capitaneus bapniri facere publice
quolibet die sabbati ut quicumque tenet aliquid
contra formam presentis capituli de rebus
comunis debeat ipsi comuni reddere et etiam relaxa
re. Ut in quolibet castro et villa fiat unus
fons sive puteus vel cisterna.

Cum per castra et villas comitatus perusii te .lxxxviii.
mpore estivo sit magnus defectus a
quarum ita quod homines habitatores ipsorum castrorum
et villarum et etiam cives perusini qui habent
facere in dictis castris et villis ac transeuntibus
per viam non possunt sibi de aqua satisfacere
¶ Statuimus quod in quolibet castro et qualibet
villa comitatus perusii in quo castro et villa
non est puteus vel fons ex quo comode ho
mines et persone ipsorum castrorum et villarum pro
se et suis familiis et habitatoribus et anima
libus non habent usum et abundantiam aque
sufficientem et comodam fiat et fieri debe
at expensis hominum dicte universitatis unus
bonus et competens fons si fons posset
fieri comode universitatis sufficiens et ubi
fieri non posset fiat puteus vel cisterna co
petens per usum aque hominum dicte universi
tatis et civium perusinorum habentium ibi
possessiones. ¶ Et predicta fiant et execu
tioni mandentur per potestatem et capitaneum
et eorum officiales et maiorem sindicum comunis
perusii et per quelibet officialem civitatis pe
rusii ad petitionem cuiuscumque petentis suma
rie et sine libelli oblatione et strepitu et fi
gura iudicii sub pena quingentarum librarum
denariorum pro quolibet contrafaciente et vice qualibet
qua extiterit contrafactum ¶ Et pro executione
dicti statuti homines et persone dictarum universita
tum possint per dictos officiales personaliter

et realiter compelli aliquo non obstante.

Quod nemo proiciat vel ponat litamen lapides vel terra de fossa prope portas ciuitatis et burgorum. Ca.

lxxxx. Nulla persona audeat proicere vel proicia
vel poni facere terra de fossa vel lapides
litamen vel aliud imponimetum prope ali-
quam portam ciuitatis vel burgorum vel prope
aliqua ecclesiam ad quindecim passus ad pas-
sus comunis perusii nec in aliquo loco in quo ta-
le imponimetum factum prestaret impedi-
mentum alicui clochane vel aqueductui. Et
qui contrafecerit soluat et soluere cogatur de
facto sine aliquo processu per maiorem Sindi-
cum ciuitatis perusii pro vice qualibet centum
solidos denariorum, et quilibet sit inde accusator et
habeat medietatem pene. Et nichilo-
minus dictus maior Sindicus teneatur omni
ebdomada mictere unum de suis notariis ad
inquirendum, et scruptadum prope portas
ciuitatis et burgorum si inuenerit aliquid
predictorum positum vel proiectum contra formam
huius capituli. Et si inuenerit aliquid pre-
dictorum positum vel proiectum, tunc faciat iu-
rare sex vicinos propinquiores dicte porte
assignare illum qui predicta ibi proiecerit.
Et si assignauerint bene quidem, et assigna-
tus per eos puniatur de facto per dictum maio-
rem Sindicum in dicta pena, et in remotio-
ne illius terre vel alterius rerum predictarum.
Si autem dicti vicini non assignaret illum
vel illos qui proiecisset, tunc dictus notari-
us papiat dictis vicinis sex proximioribus
dicte porte quod predicta proiecta in terminum
a dicto notario dandum debeat remouere.
Et si remouerint bene quidem, alioquin autem ma-
ior Sindicus debeat eos condempnare in dicta
pena. Et nichilominus ab eis faciat predicta
dicta imponimenta et proiecta remouere. Aliquo
capitulo non obstante. De formis remolien-
dis et manutenendis. Ca.

lxxxxi. Cum in capitulo statuti comunis perusii contine-
atur, quod quedam forma fiat in plano
mentis in pertinentiis castri Sancti Mariani de tor-
tatu porte Sancte Subxe et dicta forma fuerit
facta, et ne dicta forma debeat effodi et bene
aptari, et manutenei in bono statu, ita quod aqua
possit libere decurrere, et terre que sunt iuxta ipsam
formam non possint inundari et ingorgari propter
defectum dicte forme. Et predicta potestas et
capitaneus vel eorum iudices et officiales ad peti-
tionem cuiuslibet qui haberet possessiones in
dicto plano fieri facere teneatur expensis illorum
ad quos expectat utilitas dicte forme. Idem
intelligatur et volumus obseruari in formam et
de forma generis veteris. Et si alicui fuit
preceptum quod dictam forma quantum protendat
suum terrenum usque ad medietatem dicte forme
et alteri parti qui habet facere ab alia parte
dicte forme usque ad aliam medietatem dicte for-
me, debeat remolire et mictere et impedimen-
tum eleuare teneatur ille cui preceptum fuerit
usque ad mensem post preceptum sibi factum predicta
facere et aptare et remolire dictam forma ut
dictum est. Et qui contrafecerit puniatur in
viginti quinque libris denariorum. Illud idem uoli-
mus obseruari in dicta et de dicta forma generis
veteris, a molendino olim Andree Guarnerii
inferius iubentes quod dicta forma a dicto mole-
dino Andree inferius esse debeat expedita
et disgonborata, et in ea nullum impedimen-
tum esse debeat, ita quod aqua habeat liberum
cursum fluuium que currit per dictam formam.
Et si in dicta forma a dicto molendino Andree
inferius esset aliquod molendinum quod fuisset
factum a quinque annis citra, quod faceret dap-
num terris hominum habentium ibi facere ema-
tur per illos, et pretio expensis illorum ad quos
spectat utilitas de remotione dicti molendi-
ni, et illorum qui dapnum recipiunt de dicto mo-
lendino. Et capitaneus cogat illum vel
illos cuius vel quorum esset dictum molendinum
vendere dictum molendinum illis qui recipiunt
dapnum de dicto molendino pro pretio quod extima-
uerint et dixerint duo boni homines, qui eligan-
tur ad predicta per priores artium, et ipso empto et

ſoluto pretio ille cui eſſet molendinu ipm re-
moueat, et ome nociuum ɀ impedimetum qd
impediret curſum dc̄e forme, ita qꝙ aqua ha-
beat liberu curſum ſuum ɀ terre de ↄtrata no
valeat deuaſtare. Idem fiet ɀ obſuetur in
omibus alijs formis factis ɀ miſſis p coex-
piuſ replens ul ſpetiales pſonas Jubentes qꝙ
debeant remoliri et quilibꝫ quatum capit ſuu
terrenu uſqꝫ ad medietatem dc̄e forme debe-
at remolire ɀ remictē dc̄am formam infra me-
ſem poſtqꝫ preceptu ſibi fuerit p poteſtate
ul capitan ul eoꝝ Jude et p offical dnj pote-
ſtatis quilibet laborator ɀ coptumator rerū
exiſtentium uix ipas formas et etia dns rei
cogatur de facto ad mictendu ɀ remoliendu
dc̄as formas et quilibꝫ teneatur ipi officialj
obedire Et qui ↄtrafecerit ſoluat p vice qua-
liber coi puiſ viginti quinqꝫ libr den. Que pe-
na ſibi de facto auferatur et nichilominus ut
dictum eſt forma remictatur ɀ debeat remo-
liri. Et ſi in forma capne noue eſſet ali-
qua cluſa ul aliud impedimentu quod impe-
diret curſum aque currentis p dc̄am formaꝫ.
Volumus qꝙ cuilibꝫ pſidatu ſit impune dc̄am
cluſam ɀ ome impedimetum qd ingorgaret
ul impediret curſum aque dc̄e forme deſtruc-
te remouē ɀ leuare ſine pena ad hoc ut aqua
dc̄e forme habeat liberu curſum ſuu et no
poſſit reſtagnare in rebꝫ hominum de ↄtrata.
Et inſup volumus qꝙ fiat vna forma i pla-
no herbarij et incipiat a via que uadit ad
villam petreficte et exit ad vadum accari-
gij et protendat uſqꝫ ad ſiliam monaſterij
Sce marie motis liuadi ɀ intret in flumi-
ne Neſtoris Et eligatur vnus bonus ho
ɀ vnus notarius ſup dc̄o opere fieri facie-
do, qui bonus homo habeat p ſuo ſalario
ɀ ſui notarij habeat illud qd dnj priores
dare uolent ɀ ↄſtituē, quod ſalariu ɀ omes
expenſe fiende occaſione predcā ſoluantur
expenſꝫ illoꝝ quibꝫ ſpectat vtilitas ɀ como-
dum dc̄e forme. Qui bonus homo et
notarius poſſint ɀ debeat eligi a dictis p-
ſonis ad quos vtilitas dc̄e forme ſpectat.

De via qua itur ad villam Sce lucie am-
plianda. Rca.

Via qua itur ad villam Sce lucie de col- .lxxxxij.
libus, que incipit a fontibꝫ Sci Galga-
ni et vadit inter re olim dni Guidonis de
corgna et rem ↄdam Nelloſ Mathei ɀ rem
olim dnj Jacobi Guodi et rem olim Ciccolj
contis, et exit et uadit ad foſſatu quod eſt
in pede rei olim dni Jacobi Guodei et rem oli
Berardellj amplietur vbi neceſſe fuerit uſqꝫ
ad dictu foſſatu, et afformetur dc̄a via ex utra-
que parte, ita qꝙ ipa via ſit ampla duodecim
pedibꝫ ad pedem cois puiſ a formis intus et
debeat imbricciari ita qꝙ ipa via ſit ɀ ſemp re-
maneat in bono ſtatu, dumodo de lecto antiquo
no trahatur. Et predca fiant cu tpr̄e yemalj
dc̄a via ſit ita ſordida qꝙ vix p eam tranſiri
ɀ iri pot. Et officiales ſup vijs pciſe tenea-
tur vinculo Juramenti ad pena centu libr den
p quolibꝫ dc̄am viam facere fieri ɀ aptari ut
dcm̄ eſt p hoies contat porte Sce Subx quos
ad predca viderit aptiores, et ipam manute-
neri facē no obſtante aliquo ſtatuto ul ordi-
nameto cois ɀ ppli puiſ ɀ reformatōe rectoꝝ
que in cotrariu loqueretur. Et de predcis dci
officiales ſup vijs no ualeat abſolui p aliqd
ↄſilium cois ul ppli ſeu rectoꝝ adiunatiam.
Et ut dc̄a via ſemp ſit in bono ſtatu Statui-
mus ɀ ordinamus qꝙ dc̄a via debeat aptari
ɀ imbricciari, et aptata et imbricciata manu-
teneri ſemp in bono ſtatu p hoies ville Sce
Lucie predce Et officiales ſup vijs predicta
fieri facē teneatur ut melius fieri poterit.
Et hoies dc̄e ville predca fieri facē teneatur
Sub pena viginti quinqꝫ libr den. De cuſto-
dia fienda i nocte natiuitatis dnj et veneris
Sca et quibꝫdam alijs noctibus. Rca.

Cum in nocte natiuitatis dni ɀ in eb- .lxxxxiij.
domada Sca, et in nocte carniſpriuij
ↄſuetu ſit magnu dapnuꝫ fieri, Volumus
Statuentes qꝙ familie poteſtatis ɀ capitanei te-
neatur diligenter cuſtodire i nocte natiuitatis
dnj, in nocte die Jouis Sca ɀ die veneris Sci

et sabati sa et in nocte carnis privii ita et taliter
q in aliqua starum noctu non fiat aliquod dapni
in platea cois pisti ul in aliis locis civitatis ul
burgorum in bancis capsorum ul mercatorum ul aliorum
artificum ul aliis rebus et si fieret debeant ca
pere dapnum dantes et eos assignari potesta
ti ul capitan et illos quos retulerit dapnum
dare in aliqua starum noctu dicorum dicere sup no
minatorum potestas et capitaneus debeat condepna
re et relationi aliquorum de familiis eorum creda
tur. Et quilibet denuptiatus p alteru ex dictis
familiis dapnum dare in altera starum noctu pu
niatur in decem libr den et in emendatione dap
ni dapnu passo suo iuramento credendo considerata
rata qualitate psone et qualitate dapni.

De ponte fiendo et via porte sce Sub xane
qua itur ad maiestatem silicenda. Rta.

.lxxxxiiij. Mandamus q potestas capitaneus et pri
ores artium civitatis pist teneatur et
debeant fieri et compleri facere ponte iam in
ceptum iuxe fontem novum porte sce subxe
expensis cois pist ad que pontem fieri facien
dum sit suppstes unus bonus homo eligendus
p priores artium. Et ipe suppstes teneatur sil
icari facere ubi opus erit expensis cois pist viam
seu stratam porte sce subxe ex ipam porta salt
a monasterio maiestatis usqz ad dictu pontem
et usqz ad finem ultime partis dci pontis. Et
q dictus suppstes dictum ponte et silicaturam pre
dictam faciat fieri et psta expens dci cois et pro
ipis operibus et ipaorum occasione auctoritate habe
at providendi et ordinandi quicqd sibi videbitur
convenire. Et q massarii cois pist teneatur et
debeant dare et solvere sine alia apodixa ul ma
dato illam et illas pecunie quantitates quas priores
artiu dixerit ordinadas seu dari madaverit
p pfectione seu constructione operis supdci de
quacumque pecunia que fuerit in cõi non obstante
q ad aliu usum opus ul ministerium esset depu
tata. Qui suppstes et notarius p eum eligendus
habeat salariu p ipos priores ordinadum pro
quolibet eorum. Volumus insup q p dnos pri
ores artium provideatur oio ita q oio fiat do

mus ex portam sci Andree que fieri debeat ibidem
sm forma ordinamenti scripti man petri ventu
re notarii Sub anno millo iij.xxxviij. die xviij. dece
bris. Et p dnos priores artiu eligatur unus
bonus homo ad predicta fieri facienda et executioni
madanda sm formam ordinamenti. Quod nulla
via de novo inictatur p comitatu nisi certa
forma servata. Rta.

Quia coe pist et spetiales psone ipius cois .lxxxxv.
ac etia universitates castrorum et villarum co
mitatus pist ex factione novarum viarum nimium
aggravatur ordinatione presentis capli invio
labiliter valituri Sancimus q nulla via de
novo fieri valeat p comitatu et districtum pist
nec possit aliqua via nova inicti p officiales
sup viis ul p potestatem ul capitan cois pist
ul p aliquem eorum ul aliquem ex eorum officialibus
ul aliquem alium officialem cois pist quocumqz
noie censeatur unde ul ex qua gravetur ul gra
vari possit coe pist ul aliqua psona noie ipius
cois ul alia spalis psona ul aliqua universi
tas alicuius castri ul ville ul altera universitas
comitatus et districtus pist nec sup predictis et in
predictis nulla novitas fieri valeat aliter pter
q dictu est. Et volumus q potestas et ca
pitaneus et eorum officiales ul alter eorum ul aliquis
officialis contra ea que in hoc capitulo continetur
facere non debeat nec possint nec etia fieri facere
nec aliquem suppstitem mesuratore ul extima
torem seu officialem aliquem occasione predicta
facere nec eligere p eos ul alteru eorum ul ali
quam interpositam personam un possit eis
ul alteri eorum solvi ul dari salariu aliquod
sive munus ul sine salario. Et si eligere
tur ul faceret electio non valeat nec teneat set
p non electo habeatur auctoritate presentis capli
et ptextu talis electionis nullu salariu habe
valeat nec munus. Nec etia predicti potestas
capitan officiales sup viis ul priores artium
ul alter eorum ul eorum ul alterius eorum officiales
contra ea que in hoc caplo continetur possint ali
quid proponere nec etia reformare in aliquo
consilio cois ul ppli ul congregatione rectorum artiu

nec de hiis absolutione petere. Et si propo-
neret vel aliquid reformaret ex nunc pro non
proposito et reformato habeatur et quicquid
inde contrafactum fuerit valere non debeat nec
etiam observari. Et potestas et capitaneus
et officiales super viis et pontes artem omnia que
in hoc capitulo continetur teneatur habere ra-
ta et firma et ea observare et ea executioni
mandare nec contra ea aliquid apponere vel
allegare vel facere sub pena vigintiquinque librarum den.
pro quolibet eorum qui contrafecerint in predictis.
Et de predictis quilibet esse possit et vale-
at accusator. Preterea quia multa
sunt de occupatione et executione viarum lo-
quentia capitula ad tollendum ambiguitatem
cui competat officium supradictum, Ordi-
namus quod iudex potestatis et capitanei qui
nunc sunt et erunt pro tempore et quilibet eorum sint
super questionibus occupationum et exoccupa-
tionum omnium viarum tam publicarum quam viana-
lium civitatis et comitatus et districtus pist.
Et possint teneatur et debeant facere et fieri
facere et eorum officium exercere in omnibus et
singulis causis et modis et capitulis loque-
tibus de occupationibus et exoccupationibus
viarum secundum formam capitulorum statuti pist.
et ordinamentorum de hoc loquentium et facie-
tium mentione tam circa penas imponen-
das quam circa alia sicut in ipsis capitulis et
eorum quolibet continetur non obstante quod illud
capitulum seu capitula seu pars eius vel eorum
sollummodo de potestate et capitaneo et suis
officialibus vel iudex super viis faciat men-
tionem. Quod nulla universitas faciat ali-
quod ordinamentum de non retinendis bestiis
in suo districtu. Rubrica.

.lxxxxvi. Presenti capitulo ordinamus quod nulla
universitas nullius castrum vel
villa comitatus vel districtus pist. possit
vel debeat facere nec faciat aliquod ordina-
mentum in scriptis vel sine scriptis de bestiis
non retinendis in pertinentiis eorum vel districtu
vel locis specialiter de pecudibus bobus et por-
cis et si quod fecerit vel faceret in futurum
sit cassum irritum et nullius valoris auctoritate
presentis capituli cum fiat et redundet in dap-
num et periculum pusinorum habentium eorum poderia
et possessiones in comitatu qui non posset ex
eis comodum et utilitatem percipere prout debet.
De capris vero non retinendis possint facere or-
dinamenta que voluerint non obstante dicto capitulo.

De via de Lamis aptanda. Rubrica.

.lxxxxvii. Statuimus et ordinamus quod officiales
super viis teneantur et debeant ad penam
centum librarum den. de suo salario ad petitionem
cuiusque petentis aptari facere viam de La-
mis existentem inter castrum Serravalle et ca-
strum Casaline ab hominibus et personis dictarum
universitatum et aliarum universitatum circumsta-
tium et immutari et immitti facere per locum unde
melius sibi videbitur convenire et auferre de
rebus hominum de contrata per quas videret ea
esse immictendam et extimatores eligere ad
extimandum ipsum terrenum et dapna que pate-
rentur homines de contrata propter immissionem ipsius
vie emendetur per comune pist. et ad concedendum via
vetere habentibus facere iure ipsam in locis ubi
fieri comode poterit sine dapno aliorum pro
illo pretio et extimatione que videbitur exti-
matoribus supradictis. Et quod dicti officiales
possint et debeat et teneatur gravare dictos
homines dictarum universitatum et etiam universita-
tes circumstantes ad omnia supradicta fieri faci-
enda inquirere punire et condepnare secundum for-
mam dicti capituli aliquo capitulo non obstante.

De quibusdam pontibus reficiendis et
quibusdam de novo faciendis. Rubrica.

.lxxxxviii. Cum pons nestoris existens in pertine-
tiis castri montis ubiani sit destru-
ctus dicimus et ordinamus quod dictus pons
debeat refici et aptari et etiam remurari per
comunantias infrascriptas. Et officiales super
viis ipsum pontem refici reparari et reaptari
facere teneatur ad petitionem cuiuslibet sub pena

ducetar libr den ¶ Et ad predicta compellant
et compellere possint comunantias montis
Vbiani ville spine, cibottole ville sancti blaxij
de valle, castri compignanj, ville petrafitte, et
ville fontane de galchis, collis petrosi, ville
sancti petri in sigillo, ville sancte hellere et ca
stri morcelle. Quibus faciendis presit unus
bonus homo eligendus per dominos priores artium.
¶ Et electus eo compellatur qui habeat secum
unum notarium quem eligere voluerit et habeat
illud salarium dictus officialis quod prioribus vide
bitur convenire. Et quicquid per dictum bonum hominem
in predictis fiet et notarium valeat ac si factum
esset per commune perusij. ¶ Et distributio fiat per inter
dicta castra et villas secundum quod magis et minus
utilitas tetigerit iuxta distributione dicti sup
stitis facienda. ¶ Item dicimus et ordinamus
quod perfecto dicto ponte ad unum annum post per
fectionem dicti pontis fiat unus bonus pons
lapideus in flumine Nestoris in strata stra
te qua itur ad urbem vetere ubi stabilius
poterit et comodius pro transeuntibus per ipsam stra
tam per illas universitates quas domini priores
et camerarij artium duxerint declarandas. ¶ Item
fiat seu reparetur unus pons inter villam
Spine et sancte hellere expensis hominum ville
sancte hellere, compignanj et ville margol
larj. ¶ Item dicimus et ordinamus quod ville
sancte Apollonare et plebis cayne et univer
sitates ipsarum villarum teneantur et debeant facere
unum pontem lapideum in flumine Nesto
ris in pertinentiis dicte ville sancte Apollonaris
ubi melius fieri poterit, ad quem pontem fieri
faciendum officiales super viis ad petitionem
cuiuslibet hominis dictarum villarum compellere teneantur.
¶ Item restauretur et reaptetur pons Ne
storis qui est in pede castri plagarij quem
pontem officialis qui est super viis teneatur
et debeat fieri facere de bonis lapidibus ad calce
et arena in muratum expensis hominum dicti
castri et hominum villarum plebis et hospitalis
fontignanj et ville collis sancti pauli ad pe
titionem cuiuslibet petentis. Qui officialis pos

sit et debeat predictos compellere omnibus modis
quibus voluerit ad penam centum libr den ¶ Item
restauretur sive pons fiat castri marsianj in
flumine Nestoris in loco solito prope ac etiam
circa ipsum castrum marsianj de lignamine
ad sensum et voluntatem superstitis eligendi
per dominos priores artium expensis hominum illarum
portarum que consuete sunt refficere dictum pontem,
scilicet porta sancti petri et porte hebure secundum distri
butionem dictarum expensarum fienda per dictum
superstitem inter homines dictarum portarum. Qui
superstes eligendus possit sibi eligere et depu
tare ad scribendum omnia necessaria pro dicto
opere unum notarium quem vellet. ¶ Et quod ipse
superstes possit per se et baiulos et beruarios
quos secum habere voluerit gravare preda
re et pignorare realiter et personaliter cogere
homines dictarum portarum pro predicto opere et expe
nsis predictis solvendis. ¶ Et quod domini potestas
et Capitaneus et Iudex Iustitie et priores artium
eidem superstiti ad eius petitionem teneantur et
debeant pro predictis prestare et dare auxilium
et favorem et eidem dare baiulos et berua
rios sicut ad eius superstitis processerit volu
ntate, aliquo non obstante. ¶ Item fiat et
fieri debeat in strata publica qua itur ad
Anchiarallam inter forcellas sancti ruffinj
et fossatum vallis malenocte districtus Ca
stri Agelli unus pons de lapidibus arena
et calcina. ¶ Item fiat in dicta strata in loco
de Fontanellis de Fornabeccho inter domos
olim Bruni et Berardutij massioli unus
pons bonus et sufficiens et fiant predicta
expensis illorum ad quos spectat utilitas de pre
dictis. ¶ Et ad predicta omnia fieri facienda eli
gatur per dominos priores artium unus bonus
superstes. Qui superstes possit omnes illos
ad quos spectat utilitas de predictis secundum di
stributione et permissione faciendam per dictum
superstite per se baiulos et beruarios quos
secum tenere et mictere volet, cogere et compellere
gravare et predare et pignorare realiter et perso
naliter detinere pro faciendis omnibus supradictis

et pro ſoluendis expenſis imponendis p ea et
diſtribuendis p dictum ſupſtitem. Et q dnj
poteſtas et capitaneus ⁊ Judex Juſtitie ⁊ quilibz
aliuſ officialis cois puſ debeat ⁊ teneatur ſub
pena centum libr den eidem ſupſtiti ad eius
petitionem beruarios ⁊ famulos p predis dare.
Et fiant dca laboreria ⁊ opera ad ſenſum ⁊ vo-
luntatem dci ſupſtitis. Qd liceat habere berbe-
cones et proſellum in muro ciuitatis puſi
hiis qui habuerit p certu tempus. Rta.

.lxxxxviii. Ordinamus ⁊ volumus firmiter obſuari
aliquo caplo ſtatuti cois ul ppli ul or-
dinameto aliquo pcedente ul ſequete. hoc caplm
no obſtante q quilibz habens domu ſiue muru
ſiue domus in muro ⁊ ſup muro ciuitatis et
eſt ſiue fuerit oſuetus in muro ſiue domus
exiſtente in muro ⁊ ſup muro ciuitatis pre
dicte habere proaulum ſiue pſellum ſeu ber
becones ul ligna. Et predca ul aliquod p
dictoꝝ habuit ⁊ tenuit p tempus viginti et
triginta annoꝝ poſſit ⁊ ſit ei licitu predcm
proaulum ſeu pſellum ſiue berbecones ul li-
gna habere retine ⁊ refice et reaptare ⁊ repa
rare et repone ſiue reaptari reparari ul re
poni face ſi oportebit eis ⁊ ſine otradictione
cuiuſque no obſtante ſi terrenu ul alia res
quod ul que eſſet in pede dci muri ⁊ ſubtus
dictum paulu ul pſellum ul becones ul li-
gna no eſſet illius qui domu ul muru dom
habeat in dco muro ciuitatis ⁊ proaulu ſiue
pſellum ul berbecones ul ligna ut dictu eſt et
etiam no obſtante otradictione ul prohibitoe
illius ul illoꝝ quoꝝ ul cui eſſet terrenu ul res
que eſſet in pede dci muri et ſubtus proaulu
et berbecones ul ligna exiſtentia in muro domus
ſupius declarate. Qd pontes et vie in villa
bagnarie reaptentur. Rta.

.C. Quoniam pontes ⁊ vie p quos ⁊ quas itur ad
caſtrum plebis in ptinentiis bagnarie
ſint deſtructi ⁊ deſtructe ita q tranſeuntes co
mode ire no poſſut. Volumus q Judex ſuper
viis ul maior ſindicus teneatur expenſis ho
minuz otrate put ſibi videbitur refici ⁊ reap
tari face pontes ⁊ vias predcas ſicut expedit.
Et predca fieri face teneatur ad que facienda et
fieri facienda ſi fuerit negligens ſolue compella
tur et debeat de ſuo ſalario cois puſ quinqua
ginta libr den. Que vie aptari debeat p ho
mines caſtroꝝ ⁊ villaꝝ qui ſut a caſtro plebis
citra et afformetur ⁊ bn imbricentur ⁊ apte
tur. Et ſi eſt aliqua clauſa ul pons que ul qui
impediant dcas vias dcus Judex faciat ipm
ul ipam remoueri ⁊ tolli ſub dca pena. Statuim
etiam q pons pattoli de flumine tiberis apteur
⁊ aptari debeat. De aptatione fontis montis
cornu et quarundam viaꝝ. Rta.

Ordinamus q fons qui eſt ſubtus villa .Ci.
montis de cornu iux viam qua itur ad
pontem nouu aptetur ⁊ reparetur expenſis ho
minum comitatus porte Sci petri et etia via qua
itur ad pontem nouu et maxime prope dictuz
fontem et etia aptetur via p qua itur ad caſtru
marſiani iux ⁊ prope fontem arboris ſagri.
Et ad predca facienda dci comitatenſes realiter
⁊ pſonalr cogantur p Judicem Juſtitie ⁊ maio
rem ſindicum. De ponte fiendo in flumi-
ne tiberis in ponte dicto riuoltola. Rta.

Fiat quidam pons ſup flumine tiberis .Cii.
in loco qui dr Reuoltola ex utraqz pte
res monaſterii Sce marie montis lucidi iuxta
buſtebium bacti. Qui pons fiat ⁊ fieri debe
at expenſis cois puſ ⁊ etia expenſis illaꝝ vni
verſitatum declarandaꝝ p pores artiu. Et q
pores artiu ad petitione petentis teneatur ⁊ de
beat eligere ſupſtitem ⁊ notariu et eidem ſup
ſtiti ⁊ notario ſalariu ordinare. Et ordina
re qualr ⁊ quo ⁊ cuius expeſis fiat ⁊ fieri debeat
dictus pons aliquo caplo ul ordinameto facto
ul faciendo precedente ul ſequete contrariu no
obſtante ſub pena centu libr den p quolibz
coꝝ poꝝ. Qui pores poſſit in predcis ⁊ p
predcis prouidere ordinare face ⁊ executioni
mandare quicquid eis videbitur ⁊ placebit.
Cum inter pontem pattoli et ponte caſtri
fracte in flumine tiberis no ſit aliquis pons
qui pontes diſtant ad inuicem p octo miliaria
et inter dca loca ſit maior pars comitatus

porte Sci Angeli

porte Sci Angeli et quasi utilior civibus ad habē
dam abundantiam victualium et dc contatenses
pp viarum discrimina venire no possint et maxīe
tpre yemali. ¶ Ordinamus q fiat unus pons
a castro castillionis Ugolini iux in dco flumine
tiberis quādo placebit dnis prioribus artiu Civita
tis pusii et in illo loco aptiori in quo videbitur et
placebit dcis dnis priorib et cu illis magistris
quos secum eligere voluerit ad que faciendu co-
tribuere tūc tpris debeat omes contatenses por
Sci Angeli. Qr coptumatores viar̄ fact .. or-
re absolvantur. Rca.

·Cvj· Cum grave sit fidem fallere dicimus
statuentes q si aliquis accepit seu acce-
perit aliqua viam ad faciendum ul reparandu
in coptumu ab aliqua universitate castri vel
ville et etia fecit ul fieri fecerit ita q pbari
fecerit testib ul instro et officiales cois pusii
positus sup viis fuerit ctentus et approbave-
rit seu approbavit ipm opus bn factu q a sin
dico dce universitatis icontinēti debeat absol-
vi coptumator predictus. ¶ Et sup hiis cogā-
tur p potestate et capitaneu ad pena centum
libr den. Qualr fructus redditus et provetus
co-munantiar cois pusii vendantur et p qua-
tum tempus et qui eis .. re vetitur. Rca.

·Cvij°· p Provide et deliberate p utilitate cois pusii
statuimus et ordinamus q deinceps
fructus redditus et provetus comunantiar cois
pusii no vendantur nec alienetur ul ius de eis
alicui ccedatur nisi hoc modo scilz cu vendē-
tur aut locaretur aut ccedentur sive ccedatur
p unu sive plures anos dentur ut solutio et
satisfactio fiat coi pusii p emptores seu cduc-
tores ul receptores in fine anni cuiulib pro
rata et no aliter ullo modo et si ctrafactu
fuerit no valeat nec teneat et puniantur pro-
ponetes csentientes et arengantes et reforma-
tes in mille libr den. Et ctra eos possit iqui-
ri. ¶ Et cu subastabuntur ipi fructus anteq
scribatur promissio alicuis sciatur p positos
ad vendendum utru pmissor sit minor vi-
ginti annis ul filiusfamilias ul no ydoneus.

¶ Et si fuerit minor ul filiusfamilias ul no ydo-
neus eius pmissio nullatenus recipiatur nisi
daret bonos et ydoneos fideiussores ilico. ¶ Et
nullus prior artium ul notarius eorum nec aliquis
de sua familia ul qui cu eo in domo morare-
tur possit emere promictere ul promicti facē
aut tenere p se ul suppositam psonam in ali-
quibus comunantiis que vendentur tpre quo
esset in officio aut stabiliretur sub pena qui-
gentar libr den in qua de facto cdepnetur et
ctra eos p potestatem et capitan inquiratur.
et idem scilz qd dictu est in vbis. Et cu su-
bastabuntur et ab inde infra intelligatur in
emptione gabellar. Qr promictentes in bo-
nis cois pusii exbapnitor promissiones ob-
svent. Rca.

Quicumque deinceps pmicteret ul se obli- ·Cb·
gabit coi pusii ul alteri p ipo coi reci-
pienti p aliquib ul de aliquib fructibus
comunantiar cois pusii ul in bonis exbapnitor
ul in aliis rebus ul bonis cois pusii tenea-
tur et debeat ipam pmissionem et obligatio-
nem actendere et obsvare et ad id p potatem
et capitaneu et alios officiales cois pusii per-
sonaliter et realr cogatur et compellatur. ¶ Et
valeat et teneat ipa pmissio et obligatio et obs-
vetur et executioni mandetur no obstante q
esset ul esse diceretur filiusfamilias ul eo q
esset ul diceret se minorem viginti annor.
¶ Nec possit ul debeat ctra predca aliquod bene-
ficium ul aliquid aliud peti excipi dici ul
opponi. ¶ Et q dni potestas et capitaneus
et alii officiales nullum ctra predca dicente
petentem excipientem ul allegante debeat
audire ul intelligere. Et si secus fieret no
valeat nec teneat et secus audiens ul facies
in quingentis libr den debeat cdepnari no
obstante statuto ul ordinameto aliquo gnali
ul speciali in cotrariu loquete. De piscibus
lacus deferēdis pusiu tpre quadragesime. Rca.

Cum emptores fructuum aque lacus ·Cbj·
cois pusii ac etia lacostiam quarundā
postar et locor existentiu circa et intra laci
pratum cosuevērit deferre et csignare in

platea cois pus causa vendendi et vendiderit
omi die tpre quadragesimali viginti salmas
piscium scilz emptores decem et lacosciani
decem / ex quibz pp paruitatem salmarum et ge
tum multiplicationem no bn satisfit volun
tatibus singlorum ¶ Statuimus et ordinamus
ut maiorem piscium abundantiam habeat
ciuitas pusina / et in ea morantes qp tam emp
tores fructuu aque lacus pstati qp etia laco
sciani predicti deferat siue deferri facere
teneatur in platea cois pus et ostigner et
assignare debeat et vendere omi die tpre
quadragesimali toto tpre presentiu empto
rum fructuu aque lacus viginti salmas
piscium dci lacus scilicet decem emptores
et decem lacosciani / post tempus aut pre
sentiu emptorum et deinceps triginta salmas
piscium dci lacus scilz dci emptores qui
decim et lacosciani quidecim scilicet tertia
partem tincarum et duas partes lascarum eo.
¶ Saluo qp si no possent habere tanta qua
titatem lascarum qp ipam possint copensare
in tincis. ¶ Que salme deferende p lacoscia
nos distribuatur et et diuidantur inter vni
uersitates existentes intra et circa lacu scdm
nm et quatitatem nauium et nauicularum et
retium et aliorum instrorum aptorum ad capien
dum pisces et scdm modum lucri ¶ Et fca
dca distributione quelibet vniuersitas pte
sibi otingentem diuidat inter se scdm modu
lucri ¶ Que distributio et diuisio fiat p
vnu officialem cois pus p duos pores depu
tandum / qui officialis debeat accedere ad
dictum loci p vnu mensem ante tempus
quadragesime ad dcam distributione faci
endam / et totiens possit postea dcam distri
butione facere quotiens viderit expedire ¶ Et
capitaneus pus teneatur et debeat ad petitio
nem dci officialis compellere hoies dcarum vni
uersitatu realr et psonalr / ita qp oio ipa di
uisio fiat et fieri debeat sub pena mille libr
den ¶ Et fca dca diuisione si aliqua vni
uersitas negligens fuerit in deferedo pi
sces ad ciuitatem pus / teneatur capitan

ipam vniuersitatem condepnare / et etia possit
penam otrafacientibus auferre ¶ Et queli
bet salmarum predcarum sit ponderis trecetarum
librarum. Et ponderatio de hijs fieri debeat p
officialem ad hoc deputandum p coi. Et elec
tus recipere realr et psonalr cogatur ante
initium quadragesime p octo dies / ad pena
centu libr den p potestatem et capitaneu.
¶ Et talis officialis sic electus possit sibi eli
gere vnu notariu que volet / nisi de sacu
lo / ul al p coe pus dictus notarius sibi fuit
deputatus / et scribi debeat predca p nota
rium supradictu. Et qui otrafecerit i pre
dcis et predcorum quolibet puniatur de facto
p dictu capitan p qualibz salma et vice
qualibz in decem libr den ¶ Et nichilomi
nus pisces no delatos et osignatos scdm
dcam forma deferre et osignare ac vende
compellatur. Et de predcis stetur dco dicti
officialis et scripture dci notarij. ¶ Et nul
lus macellator seu pisciarolus qui osueue
rit vendere pisces seu carnes siue burge
sis possit stare tpre quadragesime ad
ipos pisces vendendum in loco ordinato
p coe pus vbi dci pisces vendentur sub pe
na centu libr den que a otrafaciete per
capitaneu de facto auferatur. Et quili
bet inde valeat esse accusator et habeat
medietate bapni ¶ Et lacosciani tenea
tur omes pisces eis impositos p coia ca
strorum et villarum apportare p se ul suu filiu
ul fratrem in dco loco osignare et uedere
sub pena decem libr den p qualibz salma.
¶ Et sub dca pena nullus qui uenerit ad
uendendum dcos pisces vno die possit
uenire ad uedendum ul stare deinde ad
quatuor dies / et quilibz qui steterit ad ue
dendum dcos pisces teneatur sub pena
viginti sold den incidere caudam oibz
tincis et uedere et uedidisset omes pisces
a mane qua assignabuntur usqz ad sonu
campane que pulsatur ad sanctificadu
corpus xpi in hora none Et qui otrafe
cerit et no uediderit pdat pisces qui de
ueniat in coe et p ipo coi uendantur / et

insup puniatur in centum soldis den. ¶ Et
no liceat vendere ul vendi face alicui pso
ne de dcis piscib ultra quātitatem dece solde
den. Et qui ɔtrafecerit tam vendens q emes
puniatur in viginti solde den et pisces de
ueniat in coe dumodo ꝑ venditione ul emp
tione qua aliquis faceret ultra dcam sumaz
p uno et de uno pisce tm nulla psona pu
niri possit. ¶ Et nulla psona du apporta
uerit ul apportari fecerit dcos pisces pos
sit pone habere ul tene in dcis cistis star
cam vincos ul aliquid aliud nisi pisces
tm sup pisces in modica quātitate que no
sit ponderis ultra quātitatem ponderis
triu libr sub pena centu soldoz. ¶ Et
nullus audeat ul presumat stare in loco
ubi ponderantur pisces prope locu statere
cu qua ponderatur ad viginti pedes ad
pedem cois pisc nisi officiales ꝛ assigna
tes pisces et emptores fructuu aque lacus
pena decem libr den cuilibz ɔtrafacienti p
vice qualiber quas dece libr potius capita
nei ul officialis qui ibi stabit ad uidendu
ponderatione dcoz piscium auferre tene
atur de facto. Et si fuerit negligens in
predcis puniatur p suu sindicatore i vi
ginti quinqz libr den p qualibz vice. ¶ Ite
ordinamus ꝛ uolumus obsuari q quo
libet anno emptores fructuu aque lacus
cois pisc teneatur mictē in ipo laci quinqz
milia anguillaz uiuaz. Et comitates siue
vniuersitates existentes intra ꝛ circa laci
decem milia anguillaz viuaz mictē te
neantur in dictu laci scdm distributionez
fiendam p officialem ad hoc de ano i an
num deputadum p viam sacchetti ul alio
modo. Que anguille imicti debeat de x
mens aprilis ul maii ul septebris uel
octobris cuilibz anni ad mandatu ꝛ re
quisitione dci officialis pena qingentaz
libr den auferenda a dcis emptorib p qua
libz vice salz quolibz ano quo predca no
ipleuerit. ¶ Et eadem pena cuilibz ex dcis
comitatib predca no implenti quolibz ano

scdm distributione predcam ad quas penas
p potestatem et capitan compellantur si
ipas anguillas no imiserit ut dictu est p
sente officiali predco. ¶ Et capitaneus te
neatur sub pena Quingentaz libr den de
dcis mesib fieri face predca cu effectu i
qua pena puniatur tpre sindicatus si no
fecerit obsuari. Et inde expsse sindicetur
et teneatur reddere ratione. Et nichilo
minus potas ꝛ capitan tam ɔt dcos em
ptores q etia ɔtra vniuersitates predcas
inquirere teneatur ad requisitione dicti
officialis et etia ex officio sub dicta pena.
¶ Item q officialis qui eligetur in officia
lem ad uidendu anguillas in dictu la
cum cois pisc imicti p emptores fructu
um aque lacus seu parochianos ꝛ etiam
lacosanos scdm forma statuti cois pisc
p potatem et capitan cogatur ꝛ copel
latur reale ꝛ psonaliter dcm officiu re
cipere ex exercere aliquo no obstante.
¶ Item statuimus ꝛ reformamus q omes
piscatores lacus pisc debeat ꝛ teneatur
rinfrascare q melius fieri poterit laci
cois pisc semp in capite ul i medio du
oz anoz ad pena Quingentaz libr den.
¶ Et q nullus piscator audeat ul psumat
capere ul capi face aliqua breulghiam
lascaz siue tinchaz ul anguillaz sub
pena Quinquaginta libr den p qualibet
vice et quilibz possit talem ɔtrafacie
tem accusare ꝛ habeat medietate bapni.
¶ Et quicūque fuerit reptus portare de
breulghias ad uendendum soluat p qua
libz vice ꝛ qualibz salma dece libr den.
Et nichilominus perdat ipam soma
riam ꝛ salma ꝛ deueniat in coi. Et
nullus in grossum ipam breulghiaz eme
possit sub dca pena dece libr den. Et
quilibz possit talem ɔtrafacientē accusa
re ꝛ habeat medietatem bapni. ¶ Et po
testas ꝛ capitan possint ꝛ debeat de
predcis inquirere ꝛ inquisitione face
cum promotore ꝛ sine promotore et

reptos culpabiles in dcis penis punire et con
dempnare aliquo no obstante. ¶ Preterea sta
tuimus et ordinamus q aliqua universitas
ul comunantia existens intra lacum ul ex la
cum cois pus nec etia aliqua alia spetialis p
sona audeat ul psumat devastare nec deva
stari face modo aliquo ul ingenio tuoros ba
charia ul retia nec aliquod genus aptum ad
piscandum et pisces capiendum nec frascas
existentes in lacu ul extra lacu pus asporta
re nec asportari face nec incidere nec inadi
facere seu comburi alicui universitatis ul co
munantie ul spetialium psonaz ad pena mille
libr den p qualibet universitate ctrafacien
te ad penam centum libr den p qualibet
spetiali psona. Et nichilominus ad emen
dationem dapni p potestate et capitaneuz
et eoz officiales ul alicui eoz penitus copel
latur et ipoz quilibet possit et debeat de pre
dcis inquirere et inquisitione face publice
et secrete cu pmotore et sine promotore.
Et culpabiles reptos punire et cdepnare
in dcis penis. ¶ Et q nullus de magnati
bus aut de prole militari audeat ul psumat
piscare ul piscari face p se ul aliu in dicto
lacu nec retia ul aliud instrumetum ap
tum ad capiendum pisces tene ul habere
pena centum libr den p quolibz ctrafaci
ente et qualibz vice. Et de predcis credat
et stetur sacrameto parochianoz lacus ul
alicui eoz. ¶ Et nichilominus dci parochia
ni et eoz familiares et officiales quilibz po
ssit et sibi liceat devastare et accipere retia
et omnia alia instrea apta ad capiendum pi
sces dcoz magnatium. ¶ Et q nuptius
ppli ul familia dnoz potestatis et capitan
cois pus ul familia dnoz poz artium ul
tubatores ul campanarii ul aliquis alius
quivis ul custodes seu aliquis eoz qui eli
geretur no possint nec debeat ul psumat
aliquos pisces ab aliquo lacostiano ul ven
ditore parochianoz et p parochianis ac
cipere ul accipi face ul habere publice vel
secrete ad pena decem libr den p vice quali
bet et quilibet possit esse accusator et habe
at medietate bapni. ¶ Item statuimus et

ordinamus q lacostiani et parochiani no possit
nec debeat pisces quadragesimali tpre coptu
mare ul coptumari face, ymo debeat pisces eis
impositos et imponedos illis quibz impoti fue
rint pisces apportare et vendere in civitate pe
rusii in loco ubi fuerit p coe pus deputatum
ordinatum. Et qui ctrafecerit in predcis pu
niatur p potestatem et capitan pus et eoz
officiales p vice qualibz ctrafaciens in centu
libr den et quilibz possit esse accusator et ha
beat medietatem bapni. ¶ Et ad hoc ut omia
supradca melius obsuentur et executioni ma
dentur ordinamus q dns capitan et eius
officiales ab omibz supradcis si in aliquo con
trafaceret in predcis ul aliquo predcoz pos
sint et debeat supradcas penas auferre de facto
et solui face massarius cois pus p coi. Et si
dns capitaneus et eius officiales in predcis
fuerit negligentes puniatur in quingentis
libr den p eoz sindicatore. ¶ Et q custo
des piscium decetero no eligatur sed de p
dictis omibz et singulis quilibz esse possit
et valeat accusare et habeat medietatem bapni.
et sumarie sine libelli oblatione et litis ctesta
tione procedatur. ¶ Omnia alia ordinameta
seu reformationes facta et facte hucusqz sup
apportatione piscium seu que loqueretur de
materia in presenti caplo ctenta sint cassa
et revocata in totum. ¶ Et cu fiet venditio ip
soz fructuu no excipiatur q lacosciani no
debeat deferre granu decisio. ¶ Et cu ve
dentur fructus aque lacus vendantur sub
pactis et cditionibz supradcis et intelliga
tur esse apposita etia si no apponatur. ¶ Et
omnia que ctinetur in presenti caplo locuz
habeat in venditionibz fiendis. ¶ Salvo
omi iure competenti psentibz emptoribus
fructuu aque lacus ex forma eoz instru
menti emptionis et salvis omibz aliis pac
tis et cventionibz que facta sut et fient i fu
turu et ctinebuntur in instris celebradis in
venditionibz que fient de fructibus et p
venientibus supradictis que debeat inviolabi
liter obsuari non obstantibus supradictis.
Qz venditiones piscium pro cfessionibus
habeantur et de quibusdam aliis factis lacus. Rca.

·Cxvj· Statuimus ⁊ ordinamus qꝫ omes ꝑmiſſiones
et venditiones que fient in aqua lacus de
piſcibus vendendis que apparebit in libris pa-
rochianoꝝ p eoꝝ not̃ ſcripte p ꝯfeſſionibus
habeantur ſcilicet in duabus partibus hoium
lacus in tertia parte parochianis. Et nullus
lacoſtianus ul aliqua pſona poſſit ul debeat
habere ul tene͠ piſces viuos in aqua lacus ſi-
ne expreſſa licentia parochianoꝝ / exceptis pi-
ſcatoribus / et illis pſonis que ement piſces
lacus / qui poſſint eos tene͠ in aqua predcta
ſine pena. Et ſi quis ꝯtrafecerit ſoluat noie
pene coi puſ centu ſoldos den̄ p vice quali-
bet / et dco camerarioꝝ parochianoꝝ empto-
rum cum Juramento ſtari debeat de predcis.
Et nullus burgenſis ul aliqua alia pſona po-
ſſit ul debeat emere piſces aliquos in aqua
lacus ſine preſentia parochianoꝝ ul eoꝝ
nuptioꝝ de die ul de nocte / Et qui ꝯtrafece-
rit puniatur in in viginti quinqꝫ libr den̄ et
piſces reſtituere teneatur / et lacoſtianus qui
venderet piſces pena ſili puniatur / et creda-
tur Camerarijs cum Juramento. De cuſtodia
lacus et de piſcantibꝫ ꝯtra devetu͠ Rca.

·Cxvij· Volumus p ſtatu cois puſ / qꝫ hoies poſte
inſule maioris / ⁊ hoies poſtaꝝ montis
giete / motis fontiggiani / Anchaialle / inſule
pulueſis et etia hoies quoꝝlibet Caſtroꝝ et
villaꝝ a die paſcatis reſurreſſionis dni nri
yhu xpi uſqꝫ ad octauam diem ante feſtum
Sci michaelis quod eſt de meſe Septembris
debeat cuſtodire aqua lacus predca / ita qꝫ no
poſſit in ea tpre predco et i ipm tempus / ul
debeat aliquis piſcari / nec in ipa poſſit piſca-
tio fieri ad tincham aliqua / ul ceruaria / nec
aliqua retia ad que tince capiantur ul capi po-
ſſint / ul alio quocumque modo. Et ſi in dca
aqua reperirentur aliqua retia ſeu tince capte
p qualibet vice debeant ſolue͠ hoies circa latu
ipius poſte in qua talia inuenirentur p vice
qualibet quinquaginta libr den̄ noie pene / cui͛
pene medietas ſit cois ⁊ aliam habeat accuſa-
tor / et retia deueniat in coe et alia Inſtra cu
quibus caperentur / Et de hoc credatur ſacrame-
to accuſatoris cum vno teſte adminus ſi accu-
ſator fuerit de parochianis. Ab alio ⁊ reſ-
uato hominibus dcaꝝ poſtaꝝ qꝫ ſi caperet ſeu
capere poſſent maleſactores et in fortia comu-
nis puſ mictere hoies illius poſte vbi talia i-
uenirentur et facta fuiſſent ad pena nullatenus
teneatur. Et ipe maleſactor pena Quinqua-
ginta libr den̄ ſoluat ſi capi potuerit ⁊ ſtet
in fortia cois puſ donec ſoluerit dcm bapnu.
Et quicumque nobilis habuerit rete ſeu reta-
culum / ul aliquod aliud rete ul Inſtrm ali-
quod ad capiendum tincham / et reperiretur
ipe ul eius famulus ul familiaris vnus ul
plures face͠ ꝯtra predca / perdat noie pene
Quinquaginta libr den̄ / et de hoc credatu͛
ſacramento Camerarioꝝ parochianoꝝ. Et p-
dca retia et alia Inſtra in parochianos debe-
ant deuenire. Et quicumque fuerit inuen-
tus dco tpre tam burgenſis qꝫ alia pſona cu
aliqua tincha ex aquam lacus ſi habuerit
beſtiam pdat ſalma et beſtiam ⁊ intelliga-
tur eſſe ſalma uſqꝫ ad decem tinchas icluſi-
ue / cui tam ſalme qꝫ beſtie medietas ſit cois
puſ / et alia medietas ſit accuſatoris ſeu iue-
toris. Et ſi fuerit ſine beſtia inuetus por-
tare x tinchas ſoluat noie pene quadraginta
ſoldos den̄ p qualibet tincha / et piſces iue-
tos / cuius medietas ſit cois ⁊ alia habeat accu-
ſator ſiue inuentor / et de hoc credatur ſacra-
mento camerarioꝝ parochianoꝝ ſiue vnius
cu vno alio teſte / aut vnus ex familiaribus
dcoꝝ parochianoꝝ cum vno teſte / aut cuſto-
dem qui p coe puſ ul parochianoꝝ pone-
rentur. Teneatur etia maior Sindicus
accipere fideiuſſores ⁊ cautiones ab omibꝫ
⁊ ſingulis Sindicis Caſtroꝝ ⁊ villaꝝ exiſte-
tium circa lacum ⁊ intra lacum predictum
de predca cuſtodia fienda. Et predci Sindi-
ci predcas ſatiſdationes dare compellatur
put de ipius maioris Sindici poeſſerit vo-
luntate. Volumus Inſup qꝫ nulla pſona
de terra cortonij nec de diſtrictu ſeu de Juriſ-
dictione ipius terre audeat ul pſumat piſca-
ri ul aſcendere ad piſcandum in aqua pre-
dictam lacus cois puſ ſine expreſſa licentia
emptoꝝ fructuu aque dci lacus / quado eſſent
emptores alias / ſine expreſſa licentia dominoꝝ

priorum artium dicte ciuitatis. Et qui contrafecerit
possit offendi a quocumque realiter et personaliter
sine pena, non obstante aliquo capitulo sta
tuti et consilii perusii. ¶ Pro utilitate lacus
comunis perusii, maior Sindicus teneatur facere
fieri et esse circha lacum per comune sex portus
videlicet unus in insula maioris, et alius in
insula pulvensis, alius in castro passigna
ni, et alius in castro montis fontigiani,
et alius in castilione clusino, et alius in
anchaialla. ¶ Et quod nullus lacostianus vel
piscator vel alia persona possit descendere
cum piscibus et cum navibus ad vendendum
causa vendendo dictos pisces nisi ad dictos
portus vel altero eorum. Et qui contrafecerit
descendendo cum piscibus ad vendendum vel
ad portum faciendo in aliquo alio loco vel
ad aliquem alium locum quam in predictis pu
niatur nomine pene qualibet vice et pro quoli
bet contrafaciente in centum libr. den. ¶ Et
etiam nullus possit emere in alio loco pisces
quam in predictis portibus sub dicta pena. Et qui
libet valeat esse accusator et denumptiator
ut dictum est, nec per concordiam tollatur ei
quarta dicte pene quominus solvere tenea
tur comuni perusii, non obstante concordia que fi
eret per accusatorem vel denumptiationem et in
pecunia numerata. Et quilibet de predictis
esse valeat accusator et habeat medieta
tem banni a comuni perusii sive a massariis ip
sius comunis. ¶ Omnes homines et poste ubi fiet
aliquis dictorum portuum faciant portum qui
fiet in sua posta, et si terrenum vel lacus
ubi deberet fieri acciperetur alicui speciali
persone occasione predicta ematur iuxta ex
timationem et pro iusto pretio quod solvant
homines illius poste ubi talis portus vel
terrenum accipietur alicui, et predictos por
tus capitaneus fieri facere teneatur ad
petitionem dictorum parochianorum. ¶ Et ne
revocetur in dubium qui sint parochia
ni, presenti capitulo declaramus parochia
nos esse et pro parochianis haberi semper
qui erunt emptores et fuerint dictorum fructuum
aque lacus a Sindico comunis perusii. De tin
cis bruschis et anguillis lacus certo tempore
non capiendis. Rubrica.

A festo paschatis resurrectionis domi .Cviij.
ni nostri yhesu christi in antea retia magna
nec retacula nec aliquod instrumentum vel inge
nium, ad que tince capi possint non debe
ant micti in aqua lacus, nec aliquis ipsis
instrumentis vel retibus vel aliis retibus uti
debeat in eadem usque ad octo dies ante fe
stum Sancti Angeli de mense Septembris.
Et qui contrafecerit perdat ipsa retia et in
strumenta et solvat comuni perusii vice qualibet
et perdat nomine pene et banni viginti quinque
libr. den. ¶ Et si pisces ceperit cum ipsis per
dat nomine pene et banni centum libr. ¶ Et
quilibet possit accipere talia retia et instru
menta in aqua lacus posita et permanentia sine pe
na ad suam voluntatem, cuius banni et pene
tres partes veniat in comune et quarta pars pa
rochianorum sit. ¶ Et quilibet accusare po
ssit et accusator habeat si non fuerit de pa
rochianis quartam partem banni et pene
quam habere deberet parochiani, et hoc cre
datur duobus ex parochianis si deposuerint
querimoniam de predictis vel aliquo predictorum
et probaverit, et si fuerit aliqua alia persona
stetur suo sacramento cum probatione testi
um fidedignorum. Et per concordiam non re
mictatur quarta quam solvere debeat de
linquentes in pecunia numerata. ¶ Et cuicumque
fuerit inventus in dictum tempus prohibitum
ad tinchas pischari et ad vendendum dictas
tinchas de dicto lacu solvat et solvere compel
latur per potestatem et capitaneum de facto sine
aliquo processu ex sola inventione decem libr.
den. ¶ Et nullus capiat vel capi faciat an
guillas missas in lacu eo anno per comune pe
rusii usque ad duos annos proxime venturos,
nec bruschia unius anni capi debeat per

aliquem in laci perusino nec in grossum emi. Et qui contrafecerit solvat nomine pene et dapni decem libr. den. cuius dapni et pene medietas sit cois et alia accusatoris, et quilibet possit accusare. Et si parochiani pactum fecerint cum aliquo de predictis teneatur solvere centum libr. den.

Ut lacostiani cogantur ad vias fontes et alia laboreria sicut alii comitatenses. Rca.

.CX. Cum non sit conveniens quod lacostiani piscatores lacus perus. sint exemptiores aliis comitatensibus perus. pro utilitate cois perus. duximus statuendum quod lacostiani piscatores cogantur et debeant facere partem suam per se vel alios ut alii comitatenses de viis fontibus et aliis laboreriis et factionibus faciendis et apportari facere partem de blado clusino ad civitatem perus. ut alii comitatenses non obstante aliquo capitulo vel consuetudine vel consilio vel sententia vel aliquo alio in contrarium loquentibus. Et ad hoc ut piscatio lacus non recipiat propter hoc lesionem vel dapnum non faciat coi vel emptoribus lacus volumus quod dicti lacostiani teneantur et debeant coptumare partem suam viarum et aliorum operum et factionum predictarum et apportationem bladi de clusio ad dictam coptumationem faciendum per officialem cois perus. cogantur. Et predicta duntaxat intelligantur de viis fontibus et aliis operibus et factionibus fiendis exinde et de blado apportando exinde et pro tempore futuro duntaxat. Preterea volumus quod predicti dicti lacostiani non faciant personaliter et in propriis eorum personis ad hoc ut non diminuatur piscationem lacus sed ut dictum est cogantur coptumare partem suam de omnibus supradictis et solvere den. illis quibus coptumata fuerint predicta, et ipsi piscatores teneantur et debeant temporibus debitis et opportunis et consuetis piscari ad penam centum libr. den. pro quolibet qui requisitus noluerint piscari ut dictum est.

Provisio contra prohibentes portari per eorum districtum pisces lacus. Rca.

Cum venditio piscium lacus perus. sit coi perus. nimium fructuosa, et si venditio piscium impediretur in futurum dapnum coi perus. redundaret. Dicimus et ordinamus quod si aliqua civitas vel alia terra faceret aliquod ordinamentum per quod pisces perusii lacus non possent libere portari et transire per terram fortiam et districtum illius civitatis et terre vel domini qui vel que tale ordinamentum faceret, nulla mercantia cuiuscumque conditionis sit illius civitatis terre vel domini alterius que tale ordinamentum faceret tacite vel expresse per civitatem vel comitatum vel districtum perus. transire possit et si transiret possit per potestatem et capitan. vel maiorem sindicum sequestrari et detineri ad petitione petentis usque quo cognitum fuerit de predictis, et veritate reperta mitti debeat in coe perus. et massariis cois perus. assignari. .CXI. Et ad hoc faciendum potestas et capitan. et maior sindicus civitatis perus. precise teneatur, dummodo illa civitas et terra que tale ordinamentum faceret primitus requiratur quod illud ordinamentum tollere et cassare debeat. quod si non fecerit requisita quod dictum est supius de mercantia illius terre plene debeat observari. Et si in aliqua terra vel districtu alicuius terre illi qui portaret pisces aque lacus cois perus. ad vendendum molestarentur aut gravarentur aut eis pisces bestie vel res alie contra eorum voluntatem acciperentur vel tollerentur quod facta de hoc querimonia coram potestate vel capitaneo vel maiori sindico potestas vel capitaneus et maior sindicus faciat sequestrari de bonis et rebus hominum illius terre usque ad quantitatem que sufficiat ad satisfactione et conservationem indempnitatis ipsius aggravati vel offensi in predictis et tale sequestrum teneatur et non restituatur donec illi pro quo factum fuerit sequestrum de predictis integre satisfactum erit. Dato termino competenti ad satisfaciendum quo elapso debeat dicte res sequestrate dari et

qcedi dcis dapnu passis de qua datione appa
reat publicum instrum, ita q plus petere no
possit. De diuisione et terminatione aque
lacus iam facta obseruanda. Rca.

·CXII· Cum inter homines ville insule maioris
et hoies ville insule pulueñs et quo
rundam aliorum locorum villarum et vniuersitatum cir
ca lacum et de contrata lacus cois pus et per
Sindicos illarum villarum et locorum extiterit hacte
nus legitime compromissum in Vannutiu
Johis petri codolij sup diffinitione petitois
ac terminatois aque lacus cois pus p que
Vannutium facta fuit legitima diffinitio par
titio et terminatio dce aque sicut cstat pub
licis documentis Et postmodum discretus vir
Andreoctus leggerij tunc camerarius parochia
norum aque lacus fuerit electus a csilio ipsi
pus ad declaradum et faciendum dcam diffi
nitionem et partitione et terminationem et
p imissionem terminorum inter ipas vniuersi
tates hoium ipsarum villarum et locorum piscantiu
in dca aqua lacus scdm forma laudi lati per
Vannutium supradcm. Et dcus Andreoc
tus sup predictis suam diffinitione termina
tionem et declarationem fecerit ut cstat
pub instris Et aliqui dcarum villarum et vniu
sitatum nitantur ctra predcam diffinitione
partitionem determinatione et declaratione
venire et ueniat p libito volutatis piscado
in parte alterius ctra uolutatem ipius Ad
omem materiam scandali et piculi uitanda
Statuimus q dce diffinitiones partitiones te
minationes et declarationes facte p dcm Va
nutium et postmodum p dcum Andreoctu
sint rate et firme et debeat inuiolabiliter
obsuari ab hoibus aque lacus et omnibus
piscatoribus aque lacus ad pena que in
compromisso facto in dcum Vanutiu ctine
tur. Et oms declaratio specificatio sup
pletio designatio determinatio et additio
facta p ipm Andreoctu siue in terreno siue
i aqua sint rata et firma et inuiolabiliter
obsuetur ab omibz et singulis existentibus
circa lacum in lacu piscantibus sub pena
predca. Preterea volumus q nulla psona
alicuis vniuersitatis piscantis et piscari facie
tis in aqua lacus audeat intrare et piscari i
aqua lacus in parte alicuis ctra suam volutate
ctra forma predctorum diffinitionum partitionu
terminationum et declarationu factarum p dcos
Vannutium et Andreoctum ut cstat pub instris
ad penam et dapnum que in dcis instris ple
narie ctinetur. Quam pena potestas et ca
pitaneus et maior Sindicus et quilibz eorum
p cōi pus ctrafaciente exigere teneatur Et
de predictis omnibus et singulis quilibz esse ua
leat accusator cuius dapni medietas sit cois et
aliam habeat accusator. De pedatis lacus la
borandis et p se vendendis et pilis custo
diendis. Rca.

Vendere pedatas lacus absqz lacu conserua ·CXIII·
tores monete cois pus teneatur et dicta
venditio fiat p tempus quinqz annorum et plus
si csilio videbitur et castra et ville circustan
tia dcis pedatis debeat ipas pedatas laborare
et facere laborari et si facere neglexerit debe
ant reddere partem fructuum de sodo qd no
laboraret sicut de laborato et ad silitudinem
laborati qd existeret prope sodum Et labo
ratores medietatem fructuu reddere teneatur
sicut est hactenus csuetum Et castra et
ville debeat custodire pilas in quorum teritorio
sunt ne destruatur et si no custodiret puni
atur castrum et villa in cuius territorio destru
erentur p pila qualibz destructa in centum
libr den quod dapnum totalr sit cois et qui
libet esse ualeat accusator et hoc capitulum
sit precisum Et potestas et capitaneus
et maior Sindicus et eorum famulie ipm capi
tulum debeat obsuare et facere obsuari sub
pena centum libr den de eorum salario et nul
la defensio i ctrarium admictatur. Et ad
hoc ut arbores que sut in ipis pedatis peni
tus incidantur et forme mictatur ite pedatis
et terrenum spetialium psonarum ut supius in
alio capitulo ctinetur capitaneus siue ma
ior Sindicus vnu de suis militibz et unu

ſuoꝝ not' prorſus mictere teneantur. Et arbores
que ſunt in pedatis lacis omes incidi facẽ ⁊ euel
li aradicabus ⁊ formas micti, et tam diu ſtent
ibi quo diu fuerit omia percompleta, et poſſint
imponere ⁊ accipere pena no obedientibus pro
vice qualibꝫ centum ſ. den. Et ſi capitan
poteſtas ul' maior ſindicus requiſiti fuerit
negligentes ad predicta Quinquaginta libr
den de ſuo ſalario ſoluere teneatur. [illegible]
tibꝫ comunantiaꝝ inſulaꝝ lacus vendendis. R.

.Cxiiij. Ordinamus ⁊ ordinamus quod uendantur fruc
tus comunatiaꝝ omnium inſulaꝝ lacus co
munis peruſ ſicut vendentur fructus aliaꝝ co
munatiaꝝ cois peruſ, non obſtante aliquo ordi
namento ul' ſtatuto al' facto et conceſſione aliqu
ul' aliquibus facta ſub quacumque forma uer
boꝝ, et omis conceſſio ſub censum ul'
alio modo facta cuicumque de ipis comunatiis
vniuerſitatibus inſulaꝝ ul' alie perſone ſint
caſſa et irrita ⁊ nullius valoris. Et allegans
ul' proponens contrarium nullatenus audiatur.
Et proponens ul' audiens in Quingentis
libr den condepnetur. Et conſeruatores mone
te cois peruſ teneatur ſub pena Centum libr
den pro quolibꝫ fructus dictaꝝ inſulaꝝ vendi
facere ad bappnimetum, et plus offerenti de
tur. Et illi qui ement ipos fructus libere et
pacifice percipere et habere. Et homines dictaꝝ
inſulaꝝ teneatur ⁊ debeat et cogantur de facto
ad petitionem emptoꝝ ipas comunatias labo
rare ⁊ colere et fructus recolligere ⁊ ipis
emptoribus reſpondere de medietate ipoꝝ fru
ctuum. Et ſi homines dictaꝝ inſulaꝝ eſſent ne
gligentes compellantur per dominum poteſtatem
⁊ capitan et maiorem Sindicum ſoluere
Quingentas libr den de facto. Et nichilo
minus predicta facẽ ⁊ obſeruare teneatur. Et
nichilominus ſi homines predictaꝝ inſulaꝝ re
cuſarent laborare ⁊ colere ſeu non laborarent
⁊ colerent dictas comunatias ad petitione dictoꝝ
emptoꝝ et ipoꝝ emptoꝝ voluntate quod per duos
bonos homines eligendos per dnos priores artium
ad petitionem dictoꝝ emptoꝝ extimentur fructus
qui percipi potuiſſent a dictis emptoribꝫ de dictis
comunantiis ſi bene et legaliter laborate ⁊ culte
fuiſſent, et tanti quantum caperet dicta extima
tio dicti homines dictaꝝ inſulaꝝ dictis emptoribus
dare et ſoluere ad ipoꝝ emptoꝝ petitione te
neantur. Et etiam per poteſtatem ⁊ capitaneum
et maiorem Sindicum realiter ⁊ perſonaliter
compellantur ſumarie ⁊ de facto ſine libelli
oblatione et figura et ſtrepitu iudicij ⁊ iuris
ordine non ſeruato, ſed ſolum facta probatione
⁊ relatione a dictis duobus bonis hominibus.
Saluis pactis ⁊ iuribus competentibꝫ preſen
tibus emptoribꝫ dictaꝝ comunatiaꝝ ul' aliarum
earum ex eoꝝ inſtris emptionum. De caſtri
et poſſeſſiones valiane ⁊ portus clanaꝝ
manuteneantur. Rubrica.

Poteſtas ⁊ capitaneus teneatur manute .Cxv.
nere in bono ſtatu ⁊ obſeruare ad opus
et utilitatem cois peruſ omes ⁊ ſingulas po
ſſeſſiones ⁊ terras caſtri valiane et totum
portum clanaꝝ ⁊ totum caſtrum valiane et
omia ea que continetur et apparet in inſtrume
tis emptionum quas fecit coe peruſ de predictis
ſcriptis manu Angeli Iohis ⁊ Michelis Io
hannis ⁊ Saluutij de cerqueto not' ul' alte
rius cuiuſcumque not' et ipas poſſeſſiones ⁊ ter
ras et caſtrum teneatur capitaneus ma
nutenere in bono ſtatu et terminationes et
pilaſtrationes factas de predictis manutenere
⁊ conſeruare ad opus ⁊ utilitatem cois peruſij.
Et teneatur capitaneus fieri facere nauiga
tionem portus clanaꝝ ſecundum quod videbitur conſi
lio preſ faciendum. Et capitaneus non
permictat quod aliquis alius utatur in portu
cum naui ul' circa eum ſine licentia capi
tanei et conſilij preſ. Contrafacienti capitan
auferat pro vice qualibꝫ pene noie centum
libr den, et capitaneus predictus recipiat bo
nam cautionem ⁊ ydoneam ab uniuerſi
tate et coi ualiane quod dictum terrenum emptum
⁊ poſſeſſiones pro coi peruſ laborabit et dicto
coi ſeu ſufficienti perſone pro coi tertiam parte
dabit. Et nullus aduocatus aduocare de
beat ſuper premiſſis contra coe peruſ ſeu ſpeciale
perſonam cui dicte terre ⁊ res empte pro coe peruſ
locarentur ſeu locate eſſent ſeu quocumqꝫ titulo

contessio fieret ex eisdem. Et si contrafecerit solvat et solvere teneatur comuni Perusii pro vice qualibet decem libr. den. qua pena capitaneus exigere teneatur. Salvis donationibus et concessionibus factis per comune Perusii de comunantiis supradictis nobilibus de domo pecore de Monte Politiano quibus per presens statutum nullum preiudicium generetur sed remaneat in sui roboris firmitate prout facte fuerunt.

Quod nobiles non morentur inter lacum et clanas. Rubrica.

·CXVI· Ad utilitatem comunis Perusii et singularium personarum moratum in clusio Perusino statuimus et ordinamus quod inter lacum et clanas nullus marchio comes vel cattaneus vel de progenie militari vel nobilium vel cattaneorum possit vel debeat morari vel habitare vel stare vel residere nec laborare nec laborari facere terrenum aliquod pascua tenere. Et qui contrafecerit puniatur in quingentis libr. den. Et potestas et capitaneus et maior sindicus teneatur inquirere publice et secrete ex eorum officio semel in sex mensibus sub pena quingentarum libr. den. Et quod nullus laboret pro predictis de dicto terreno vel ipsis respondeat de dictis fructibus ipsius sub dicta pena. Et de predictis quilibet sit et valeat esse accusator et de predictis expresse sindicetur et teneatur reddere rationem.

Quod molendina olivarum vel tentoria in civitate vel burgis non habeantur ex quibus turpitudo decurrat. Rubrica.

·CXVII· Cum inter omnia que considerantur ad salutem et pulcritudinem civitatis viarum pulcritudo et munditie sepius attendantur et inter alia que in civitate reddunt vias sordidas et inmundas est aqua mora que egreditur de oliviis et de tinturiis, dicimus et ordinamus quod nulli liceat ab hodie in antea cuiuscumque conditionis existat inter muros civitatis et burgorum vel intra suburgos Perusii habere molendina olivarum seu tentoria ex quibus molendinis et tentoria aqua mora seu turpitudo que egreditur de predictis molendinis et tentoriis decurrat vel veniat in aliquam viam civitatis vel burgorum vel suburgorum. Et qui contrafecerit puniatur per potestatem et capitaneum et maiorem sindicum in decem libr. den. et inde sit quilibet accusator et habeat medietatem banni. Preterea nullus possit starnare pelles nec facere mollam pellium in civitate vel burgis Perusii. Et qui contrafecerit puniatur pro vice qualibet qua in decem libr. den. et quilibet possit esse accusator et habeat medietatem banni dummodo predicta non preiudicet calzolariis existentibus ad scalellam de viridario.

Quod pelles et coria in quibusdam locis non teneantur. Rubrica.

Cum pelles et coria que extenduntur et ponuntur ad siccandum inmensum fetorem tribuat in civitate Perusii per presens capitulum protinus obviandum ordinamus quod nulla persona audeat vel presumat a muris burgorum civitatis Perusii intus nec in ipsis muris nec super muris nec in ipsis muris ponere ad siccandum. Salvo quod predicta non intelligatur in campo batalie a domibus comunis Perusii existentibus in dicto campo subtus videlicet in campo batalie antiquo extendere habere vel ponere vel tenere ad siccandum pelles sive coria bestiarum recentia sive sicca pilosa sive recentes sive siccas pilosas. Et qui contrafecerit solvat et solvere teneatur nomine pene comuni Perusii pro qualibet pelle seu corio de predictis centum soldos den. et pro qualibet vice. Et de predictis quilibet possit esse et sit accusator et habeat medietatem banni. Et etiam sit licitum et teneatur et debeat familie potestatis et capitanei et maioris sindici perquirere et rimare in dictis locis vetitis et si invenerint dictas pelles auferat et auferri facere et ipsas sic ablatas massariis comunis Perusii assignare et vendantur ·CXVIII·

pro coi p dcos massarios. ¶ Et de omi eo q
uenerit in coi occasione predca habeat talis
officialis qui inuenerit ₇ auferri fecerit du
os soldos p qualibet libra. ¶ Et si potestas
₇ capitaneus et maior sindicus ad predca
fuerit negligentes quilibet eoꝶ negligens
debeat condepnari tpre sindicatus p iudicem
qui eum ul eos sindicabit in quinquagin
ta libr den coi puꝭ. ¶ Predca tamen predca
no intelligantur in pellibus ₇ corijs calço
lariorꝫ conciis. Q nulli liceat pone ul p
hice aliqd terratum fimu ul aliaꝫ rem
prope portas. Rca.

Cxviiij. Statuimus q nulli psone liceat nec au
deat ul psumat pone ul proice aliqd
terratum fimum ul aliam imunditiaꝫ ad
ul prope viginti quinq pedes prope portas
burgorꝫ puꝭ nec aliqua turpitudine face
inter ul ee portas pena cuilibꝫ contrafacienti
qualibꝫ vice centum soldꝫ den in qua pe
na p dnm maiore sindicum ₇ iudicem
iustitie quilibet contrafaciens debeat sumarie
₇ de facto condepnari ₇ puniri pena eadem
iudica centu libr den si negligens fuerit
in predcis. Q meretrix ul lauatrix ca
pitum no stet in certis locis. Rca.

Cxx. Prope nouam ecclam beati herculanj de
porta sci petri ul aliam ecclam ci
uitatis ul burgorꝫ puꝭ nulla meretrix ul
puttana ul lauatrix capitum debeat stare
ul morari ad decem domos longe ad dcas
ecclas et nulla psona debeat eis dare ul
locare domu ul receptare ad habitandu in
dcis locis. Et quicumque contrafecerit tam me
retrix q lauatrix capitum q dans eis do
mum ul receptum ad habitadum puni
atur in quinquaginta libr den. ¶ Et de p
dcis omibꝫ ₇ singulis p potestatem ₇ ca
pitaneu ₇ maiore sindicum ₇ quelibet
eoꝶ officialem inquiratur et quilibꝫ possit
esse accusator. De vendente oleuꝫ in cer
tis locis. Rca.

Nulli persone liceat stare ad vendendu Cxxi.
oleum in uolta ul gradibus volte
sci laurentij nec ante gradus ipos ₇ volta
sub pena p vice qualibet quadraginta sol
dorꝫ den et quilibꝫ possit esse accusator
₇ habeat medietatem bapni et credatur sa
cramento accusatoris. Sꝫ stare debeat dicti
venditores in platea de sup muru noua.
¶ Et sindicus maior cois puꝭ quolibꝫ die
sabati teneatur inquirere de predcis et
familiam ad predca micte ad dcum capi
tulum executioni mandandu sub pena
quinquaginta libr den. Q no liceat
occupare clochanaꝫ sitaꝫ i par sce ma
rie de viridario. Rca.

Cum magna multitudo aque deflu Cxxii.
at et decurrat a platea cois puꝭ p
viam qua itur ad scam mariam de viri
dario et mictat in viam que est inter do
mos cuminati petri et domos filiorꝫ an
geli symonis ita q pluries restagnatur
in domibus eorꝫdem. ¶ Ad materia stan
dali ₇ discordie tollendam dicimus ₇ or
dinamus q nemini liceat occupare ul im
pedire nec occupatum ul impeditum deti
nere alueuꝫ seu clochana p que seu per
quam dca aqua consueuerit fluere usq ad
murum ciuitatis ita q libere defluere
₇ decurrere possit et quilibꝫ possit ire p
dictu alueu seu clochana ad disgoboradu
₇ impedimetum ciuitatis. Et qui contrafe
cerit debeat condepnari in viginti quinq
libr den p potestatem ₇ capitan infra
octo dies post pceptum sibi factu de re
mouedo dcm impedimetum et nichilo
minus dictu impedimetum debeat remo
ueri. De comunantijs manutenedis per
capitaneum. Rca.

Teneatur capitaneus manutenere Cxxiii.
in bono statu comunantias cois puꝭ
₇ ipas sine fraude reinuenire et reinue
nire terminos ₇ pilastras comunantiarꝫ
cois puꝭ et facere si qua remota ul deua-

ſtata eſſent. Et ſi quis de ipis comunatijs
detinet occupatu ul ſupphenſum teneatur au
ferre cuilibet que invenerit devaſtaſſe uel
occupatum detinē pene noie centu libr den
et reſtitu et relinqui facē qd detinēt apphen
ſum ul occupatum de bonis cois puſ. Et
ſi fuerit univerſitas alicui caſtri ul ville
puniatur in ducentis libr den et in reſtitutoe
rei detente. Et ſi capitaneus predca no fece
rit intra tempus ſui regiminis debeat de
ſuo ſalario ſoluē centu libr den. ¶ Et te
neatur manutenē comunantias caſtri foſſati
ſcdm laudum datum inter coe puſ et comu
ne eugubij p coe civitatis caſtelli et etiam
comunantias caſtri caſagaſtalde. Et ſi que
invenerit tenetem ul occupante de terris
ul comunatijs foſſati ſcdm laudu latu ipas
recipiat et ipas remictat in ipas comunan
tias. ¶ Et gnalr inquirat ſi p aliquē de
tineretur de comunatijs cois puſ a termi
nis intus. Et ſi invenerit ipas recipiat
et auferat a tenete et remictat in coi. Sal
uo caplo quod loquitur de terreno clauſi
na illud obſuetur qd in illo caplo gtinet.
Et hoc capitulu p tpus predcum pciſe
facere teneatur, qd ſi no fecerit pdat de ſuo
ſalario centum libr den. ¶ Teneatur etia
capitaneus cogere omes hoies curie et
diſtrictus foſſati venire ſeu ire cu eor rebꝫ
et blado et vino ad caſtrum foſſati et facere
fieri ibi domus ab illis qui eas no fecerut
ſi facte no eſſent. ¶ Et ſimilr capitan
cogat omes hoies villar caſtri caſaga
ſtalde collis mencij et Sigilli qd faciat do
mos in dcis caſtris ul aliquo eordem
ſalꝫ dcar univerſitatu in ſuo caſtro et
quilibꝫ de dcis villis veniat ad habitadu
et ſtandum cu pane et vino et ſuis neceſ
ſarijs in ſuo caſtro. ¶ Et ſi no venerint
tam hoies predci qd hoies villar et diſtri
ctus foſſati ad habitadum ut dictu eſt
ſoluat ille qui no venerit tres partes oiu
datar et collectar quas ſoluē deberet et te
neretur ſi veniret ad habitandum in dcis

caſtris ita qd de omibꝫ collectis et datis ſoluat
tres partes, et habitatores caſtror predcor
quartam parte ſcdm eor libra ul impoſita
que fieret inter eos. ¶ Et ſilue et comuna
tie ſiluar cois et univerſitatis caſtri coraa
ni quas habet coe in monte malbe et circa
ipm monte inictatur inter alias comuna
tias cois puſ et cu ipis comunatijs debeat
pmanere et capitaneus ad pena ducetar
libr den ipas comunantias cois de monte
malbe mictere debeat. ¶ Et interdicatur
p dnm capitan qd nemo in ipis ſilvis ſeu
comunatijs incidat donec cuſtodiretur mons
malbe. Et ſi quis poſt interdictu ibi incide
ret ſoluat bapnum ſicut incideret i mote
malbe. ¶ Et nemo audeat de ſilvis cois ex
tirpare ul ranchare et qui gtrafecerit ſol
uat et ſoluē teneatur coi puſ p vice quali
bet decem libr den. Et capitaneus de pre
dcis inquirē teneatur et inquiſitione facere
diligenter et gtrafaciente punire in pena
ſupius notata. Et ſi ad faciedum predicta
capitaneus negligens fuerit pdat de ſuo
ſalario centu libr den. ¶ Preterea volu
qd quicu[m]qꝫ acceperit ſeu emerit comunatias
foſſati illas accipiat cu cuſtodia arcis foſ
ſati qua cuſtodire teneatur et ſic fiat inſtrm
dce venditionis et ſi aliter fieret inſtrm no
valeat. ¶ Et nichilominꝰ emptores dcar co
munantiar cuſtodire teneatur dcam arcem
no obſtante ſi in dco inſtro de cuſtodia no
fieret mentio ſpecialis. ¶ Pro gſuatione
etia iuris et territorij cois puſ ad tollendas
gtentiones et riſſas que ſepius inſurgere
gſuenerunt inter coe et hoies dci caſtri foſſa
ti ex parte una et inter coe hoies et univer
ſitatem terre gualdi et etia inter coe hoies
et univerſitate terre fabriani et etia inter coe
hoies et univerſitatem civitatis eugubij ex
altera parte occaſione diffinitionis et termi
nationis fce p officiales cois puſ inter ter
ritorium dci caſtri et territoria dcar terrar
eugubij fabriani et gualdi. ¶ Statuim
et ordinamus qd ſingulis ſex meſibꝫ unus
ex militibꝫ poteſtatis ul capitan teneatur
et debeat ad requiſitione Sindici dci caſtri

foſſati accedere ad videndum terminationes
et diffinitiones olim factas in territoria dictorum
locorum et ad faciendum ſi invenerit terminos
deſtructos vel contrafactum in diffinitione predicta
illos terminos reficit et diffinitione ad debitum
modum reduci prout eſſe debet ſecundum termina-
tionem iam factam expenſis illius communita-
tis que contrafecerit in predictis. Et quod poſſit dictus
conſiles ad predicta deſtinandus contra univerſitate
que contrafecerit vel contrafaceret in predictis ad peti-
tionem cuiuſcumque et etiam ex ſuo officio procede-
re et punire et condepnare aliquo ſtatuto ordi-
namento vel reformatione generali vel ſpeciali in
contrarium loquentibus non obſtantibus. ¶ Et quod co-
gantur gualdenſes et requiratur fabriane-
ſes ad compromictendum in perſonis eligen-
dis per dominum potestatem ſeu per priores artium civitatis pe-
ruſii de terminatione et declaratione confinium
dictorum comunium ſeu terrarum. ¶ Et quod per dictos arbi-
tros eligendos dicta determinatio et confinium
declaratio fiat ita quod ulterius inter eos que-
ſtio confinium non reſurgat. ¶ Preterea et
nulla perſona poſſit nec debeat laborare nec
laborari facere de terris et poſſeſſionibus co-
munantiarum comunis peruſii a terminis ſeu pilaſtris
inmiſſis inter dictas comunantias et res ſpeci-
alium perſonarum intus ullo modo ſine expreſſa
licentia et voluntate emptoris ſeu emptorum
dictarum comunantiarum vel alicuius earum. Et ſi quis
contrafecerit ſolvat et ſolvere teneatur pro vice
qualibet nomine pene viginti quinque libr. den. et
ſtetur ſacramento emptoris ſeu emptorum dictarum
comunantiarum vel alicuius earum vel alicuius ſociorum
nullus debeat nec poſſit contra voluntate dicti
comunis et emptorum ipsarum comunantiarum bona res
et poſſeſſiones ipſius comunis detinere nec ſuppre-
hendere et qui ipſas poſſeſſiones res et bo-
na detinnerit occupatas teneatur et debeat
infra quindecim dies a die facti bapnimenti
relaxare et dimictere et dicto comuni integre reſti-
tuere libere et expedite pena quingentarum
libr. den. Et qui contrafecerit et infra dictum
terminum non reſtituerit ut dictum eſt potestas
et capitaneus teneatur et debeat contra talem
delinquentem procedere et condepnare. ¶ Et quod
nemo ipſas poſſeſſiones res et bona occupa-
ta et ſuprapreheṅſa poſſit nec ſibi liceat la-
borare ſeminare cultivare et in ipſis lenare
ſine licentia comunis peruſii pena viginti quinque libr.
den. Et quilibet poſſit eſſe accuſator et habe-
at medietatem bapni. ¶ Item ſi aliqua
perſona inmiſerit ſeu inmicti fecerit aliquas
beſtias in dictis comunantiis vel aliqua earum
ad paſcuradum ſine expreſſa licentia dictorum
emptorum vel alterius eorum vel alicuius eorum ſociorum
ſolvat dictis emptoribus quadruplum ipſius qua-
ntitatis pecunie quam deberet pro paſcura vel que
ſolveretur per illas perſonas que licentiam rece-
pissent ab emptoribus predictis. Et nichilo-
minus emptores vel alter ſociorum poſſint
dictas beſtias eorum auctoritate accipere et tenere donec
eis fuerit ſatiſfactum ut ſupius eſt expreſſum.
¶ Item quod ſi aliqua perſona que non eſſet prin-
cipaliter ſubiecta iuriſdictioni potestatis vel
capitanei comunis et populi peruſii et ſuorum iudicum
et civibus ſeu collegium ſeu familiaris vel
nuptii vel coloni illius collegii ſeu nuptii
vel familiares vel coloni ſupradicte perſone vel
ſubiecte laboraret ſeu coleret vel coli face-
rent in comunantiis comunis peruſii ſeu aliqua
earum a terminis ſeu pilaſtris intus ſine
expreſſa licentia emptorum ſeu emptoris fruc-
tuum dictarum comunantiarum ſeu alicuius earum ſeu
ſociorum predictorum emptorum ſeu camerarii ſoci-
etatis predictorum emptorum. Et predicte perſone vel
aliqua ex predictis vel collegium talia facie-
tes offenderetur realiter a predictis emptoribus
vel ſocio vel ſociis dictorum emptorum ſeu a nuptio
ipſorum emptorum ſeu nuptiis vel aliquo eorum ad
penam aliquam nullatenus teneatur. ¶ Et in-
telligatur eſſe de comunantiis comunis peruſii ſecundum
quod mictit ſeu micti poſſet recta linea a ter-
mino ſeu pilaſtra ad alium terminum vel pi-
laſtram ita quod nulla perſcriptio poſſit obi-
ci vel in contrarium allegari quominus omnia
et ſingula locum habeat. ¶ Et ſi contigerit
quod aliqua perſona ex ſupradictis acciperet ſeu
auferret ſeu auferri faceret de blado ſeu
fructibus dictarum comunantiarum a terminis intus
quod licitum ſit predictis emptoribus ſociis vel nup-
tiis eorum impune illud bladum vel fructus re-

auferre ſi invenerint ubicumque. ¶ Et ſi contige-
rit quod illud bladum vel fructus non poſſet re-
invenire, quod de blado et fructibus dictarum perſonarum
ſeu collegii poſſint auferre eorum auctori-
tate et impune, aliquo capitulo ſpeciali vel ge-
nerali non obſtante. ¶ Volumus inſuper
ſtatuentes quod nullus iudex vel advocatus
nec aliquis alius faciat nec det aliquod
conſilium auxilium vel iuvamen in curia
perusina alicui univerſitati vel ſindico ali-
cuius caſtri vel ville, quod vel que ſuas co-
munantias redimere noluerit ab emptoribus
comunantiarum ad ipsas comunantias defen-
dendas vel aliquo iure eorum de ipsis comu-
nantiis, vel quod univerſitates vel aliqua earum
non debeat. ¶ Et teneatur omnia et ſingula
emptoribus comunantiarum facere que in inſtrumentis
ipsorum emptorum continetur de dictis comunantiis.
¶ Et illud idem intelligatur et fiat de illis
qui emerunt aliquid a comuni perusii, quod iudex
vel advocatus nec aliquis alius non faciat
nec det aliquod conſilium auxilium vel iuvamen
in curia perusina alicui qui haberet cauſam
vel queſtionem cum aliquo qui emiſſet a comuni
vel ſindico ipſius comunis perusii. Et qui contra
fecerit in predictis vel aliquo predictorum ſol-
vat et ſolvere teneatur comuni perusii pene nomine
pro vice qualibet centum libras denariorum. quam penam
a contrafaciente capitaneus auferat pro comuni.
¶ Salvis pactis et iuribus competentibus pre-
ſentibus emptoribus dictarum comunantiarum ex
inſtrumento emptionis. De comunantiis comunis
terminandis et appilaſtrandis. Rubrica.

.cxxiiij. Ad tollendum materiam cuiuslibet tenen-
di et occupandi poſſeſſiones ſeu co-
munantias que ſunt vel hactenus fuerunt
caſtrorum et villarum comitatus perusii, dicimus
et ordinamus quod omnes et ſingule poſſeſ-
ſiones et comunantie tam comunis perusii quam vil-
larum et caſtrorum que terminate non ſunt a
bonis ſpecialium perſonarum terminentur et
appilaſtrentur et pro comuni reinveniantur.
¶ Et poteſtas et capitaneus et quilibet eorum
teneatur precise inquirere et reinvenire
comunantias et poſſeſſiones predictas

pro comuni et ipsas in comuni facere devenire et termi-
nari facere per ſindicos et maſſarios caſtrorum
et villarum in quorum territorio ſunt et ſuper
predictis et in predictis poſſint poteſtas et
capitaneus et eorum officiales recipere in
teſtes homines ipsarum univerſitatum, non obſtante
aliquo capitulo vel ſtatuto quod in contrarium
loqueretur, et ad ea que in capitulo continetur
procedat ad penam centum librarum denariorum pro quo-
libet, et ſuper hiis teneatur procedere ex eorum
officio et etiam ad petitionem cuiuſcumque pete-
ntis. De iuribus illorum quibus aliquid eſt
conceſſum a comuni perusii videndis per capitaneum. Rubrica.

Capitaneus et eius iudex qui eſt ſin- .cxxv.
dicus comunis perusii, et maior ſindicus
dicti comunis perusii debeat videre iura cartas
inſtrumenta et reformationes conſiliorum illorum quibus
aliquid conceſſum vel in futurum conce-
detur a comuni perusii de territorio quarumcumque
comunantiarum comunis perusii et de quibuſcumque
bonis immobilibus dicti comunis vel ad ipſum comune
pertinentibus vel quoquo modo expectantibus
ex cauſa donationis vel alia quacumque
de cauſa, et ea diligenter examinare et
revidere ſi ea que habent vel tenent conceſ-
ſa ſint iuſta de cauſa, vel ſi meruerint
vel ſervitium fecerint propter quod donatio ex
merito facta fuiſſet, vel ſi poſſeſſionem
vel cenſum dederint. ¶ Et ſi iuſtam cauſam
non haberent vel cenſum ſeu penſio ſoluta
non fuerit capitaneus vel iudex et ma-
ior ſindicus dictas conceſſiones et donatio-
nes debeat caſſare et irritare et pro caſſis
et irritis habere. ¶ Et res conceſſiones
vel donationes quas retinuiſſent hii quibus
eſt vel fuerit facta conceſſio vel ſi pro eis
cenſus ſeu penſio ſoluta non fuerit de-
venire faciat in comuni pena capitaneo et
eius iudici et maiori ſindico ducentarum
librarum denariorum pro quolibet eorum ſi in predictis vel
aliquo predictorum fuerint negligentes vel
remiſſi. ¶ Et ad predicta etiam proce-
dere debeant ex officio et etiam ad pe-
titionem cuiuſcumque petentis ſub dicta pena.

De comunantijs gnalib; castroꝝ ⁊ villaꝝ comi-
tatus in coe devieniendis. Rca.

.CXXVI. Ad tollendam materiam ⁊ uitanda scandu
la iurgioꝝ decernimus statuētes ꝗ p
cise volumus obsuari ꝙ comunantie gnales
castroꝝ ⁊ villaꝝ ⁊ vniuersitatum comitatus
et districtus pus quales ⁊ quātas aliquod
castru villa ul vniuersitas predcoꝝ hab;
ul habuerit aliquo tpre, no obstantib; ali
quibus alienationib; venditionib; coptuma
tionibus cessionib; ⁊ cambijs fcas ab hinc
retro alicui psone ecclastice ul secularj p
aliquem sindicū alicuꝰ dcoꝝ castroꝝ vil
laꝝ ul vniuersitatu ul aliqua alia psonaꝝ
spaliter ul gnalr puenire debeāt ⁊ libere
puenire intelligantur i coe pus ⁊ cois sit
ita ꝙ vlteriꝰ no possint uendi nec donari p
mutari ul coptumari cambiari ul alienari
ul aliquo modo cōcedi alicui psone i totu;
nec in partem, nisi soli de volūtate ⁊ re
formatione csilij ppli pus, nec in eisdem
nulla nouitas fiat nec fieri possit ul debe
at aliter ul preter ꝙ sit dictu. Et si alit
fieret ul factu est no ualeat nec teneat
ipo iure ⁊ p no factis habeantur. Possint tam hoies castroꝝ ⁊ villaꝝ haben-
tes ipas comunantias ipis uti ⁊ frui put
erat ante alienatione csuete, no obstante
ꝙ pprietas ipaꝝ ptineat aucte presentis
legis ad coe pus. Preterea volumus
ꝙ si sindicus alicuꝰ castri ul ville ul vni
uersitatis comitatus ⁊ districtus pus ul ali
quis alius fecit aliquo tpre aliqua vendi
tione donatione pmutatione cambiu tra
sactione locatione ul coptumatione de ali
quib; comunantijs ipius castri ul ville
ul vniuersitatis comitatus ul districtus pus
ul aliqua parte alicuꝰ eaꝝ alicui psone ta
les venditiones pmutatoes cambia donati
ones coptumatoes trasactiones ⁊ quelib; alie
cessiones quocūque noie censeantur ⁊ facta
sint, sit cassa ⁊ nullius ualoris. Et in
strumēta inde facta ⁊ pacta quecūque cassa
sint ⁊ p irritis habeatur, et sindici ⁊ psoe
quecūque qui ⁊ que pretia recepissent de
predcis ul parte ipaꝝ teneatur ⁊ debeat
p castro vniuersitate ul psona que ptiu; ha
buissent ⁊ talia fecissēt pretiu reddere ⁊ re
stituere, ul rem cambiata; ul pmutata ul
alio modo data ul cōcessam, ad petitionem
postulantis ul debentis recipere. Et de hijs
copellatur quilib; p capitan absq; libelli ⁊
oblatione litis cōtestatione ⁊ absq; alia iuris
solēnitate. De quodam castro fiendo
in clusio pusino. Rca.

Capitaneus ⁊ priores teneatur fieri fa .CXXVII.
cere in clusio pusino ⁊ in podio ca
tagalline, ul in podio oliuelle vbi melius
⁊ vtilius p coi fieri poterit vnu castrum
expensis hoiu; ville baiani qui cogatur in
dco castro fiendo p capitan cum eoꝝ fami
lijs ⁊ reb; ad habitādum ire, dūmodo fosse
seu fossata ipius castri fieri debeat expesis
hoium clusij pus. De habitatoe fienda
iuxta turri; sup ponte; clanaꝝ. Rca.

Ad honore ⁊ vtilitatem cois pus statu .CXXVIII.
imus ⁊ ordinamus ut fiat locus ha-
bitabilis ⁊ trāseuntib; tutus ⁊ securus, et
ut terrenu clusij melius laboretur ⁊ fiat fer-
tilis ⁊ abūdans, ꝙ iuxͣ turri; que est sup
pontem clanaꝝ ⁊ in circuitu eiꝰ ⁊ incastel-
lari possit omes, exceptis illis de ciuitate
⁊ districtu clusino uenire ad habitandu
et domos faciēdu; ⁊ cōstruēdum, ⁊ habeat
a coi casalinu in quo domu hedificare te
neatur longam viginti quinq; pedib; ⁊ am
plam decenoue pedib; gratis. Et qui
libet qui venerit ⁊ venire voluerit ad co
tinuaꝫ mora trahere habeat a coi pusij
de terreno cois pus in dca cōtrata posito
qd sit capax vnius corbis grani, ad
mesuram, ⁊ respondeat fructum clusij
emptorib; annuati; noie censius ⁊ dominij
viginti sold. den. p dco terreno ⁊ domo
et sit exentus a solutione dataꝝ ⁊ coller
taꝝ ⁊ aliaꝝ factionu deinde ad dece anos
coputando a die qua se trāstulerit ad habi-
tandum ad loca predcu; ⁊ domu hedifi
cauerit. Dūmodo in dco loco fieri faciat

domum muratam & copertam de tegulis sive
lastis. ¶ Et sup concessione dictorum casalinorum et
terrenj unus officialis noiandus & eligendus
p priores artium Civitatis pist. sit Sindicus co-
munis pist. qui possit ipas concessiones facere
& absolvi venire volentibus promissiones recipe
de hedificando domu et de stando & pmane-
do in dicto loco & habitando cum sua familia et
de solvendo censum predictum et ad concedendum
sibi executione predictam. Et potestas & ca-
pitaneus pena centum libr. den. teneatur in
platea cois pist. bapniri facere. ¶ Et quod fiat
quedam ala muri inter podium predictum
& clana cum una porta ita quod inde nullus tra-
sire possit nisi p ipam portam. ¶ Et quod fiat
mesuratio circa ipam turrim ita quod capian-
tur centum casalina p centum psonis volen-
tibus ire ad habitandum & in fine ipius me-
surationis fiat foveu expensis omnium hominum
in clusio habitantium ita quod no habeat nisi
unu ingressum. ¶ Preterea priores & camer.
artium expensis cois pist. prorsus fieri facere
teneatur una turrim bona muratam & pul-
cram in ponte clanarum ex parte & in parte
ipius pontis cois pist. que sit grossa & alta
put videbitur illi qui ad ipam alam & turrim
fieri faciendam p com. pist. p dictos priores & ca-
merarios artium eligetur. ¶ Et facta turri &
ala predicta fiat unus pons p dictum officialem
assidum levatorius iuxta ipam turrim ex pte
Civitatis pist. fiat ex parte Civitatis clusij.
¶ Et ad predicta fieri facienda dictus officialis per
priores & camerarios eligendus possit eligere
unu bonu notariu qui officialis & notarius
habeat & habere debeat p quolibet eorum p quali-
bet die qua occasione predicta vacaverit seu
operam dederit viginti soldos den. et dictum
salariu eis detur et dicte expense fiant & fieri
debeat & possit de quacumque pecunia cois pist.
de qua dictis dnis prioribus & camerarijs placu-
erit pvidere ꝑ qua de pecunia que est vel erit
in camera conservatorum. ¶ Et si predicti priores
& camerarij fieri facere neglexerint vel suspen-
sionem absolutione predictorum p se vel p aliu
postulaverint Quinquaginta libras dena-
riorum pro quolibet eorum nomine pene
solvere teneatur comuni pistorii.

Quod terminationes et pilastrationes comuna-
liarum cois pist. fiant. Rubrica.

Statuimus et ordinamus quod novitates in- .Cxxxviij.
vente divisiones terminationes diffini-
tiones tabulationes mensurationes & pilastra-
tiones facte et ordinate & geste & terminate
de Juribus terreno rebus possessionibus & comu-
nantijs cois pist. in clusio pistorino & alibi va-
lere debeat ppetuo & tenere et sint rate & fir-
me et defendantur et manuteneatur & fre-
tur sm quod dnis potestati & capitaneo & offi-
cialibus cois pist. videbitur utilius p com. et
presens capitulum et omnia alia contraria pro
statutis & ordinamentis artium & consilij debeant
observari ppetuo & rata et illesa absque dimi-
nutione aliqua. ¶ Et qui ausu temerario
vel pprio suo motu attentaverit dicto vel facto
facere vel fieri facere aliquid in derogatione
predictorum seu aliquorum eorum removendo destruendo
starcando vel removeri starcari vel destrui fa-
ciendo vel aliter vel aliquid in preiudicium
cois pist. vel rerum predictorum terrenorum & posses-
sionum p com. apprehensarum tenutarum & appila-
streatarum aut contemptum predictorum vel aliquorum
eorum seu cois pist. puniatur & multetur per
potestatem et capitan. & quelibet eorum vel p
maiore Sindicum contrafaciens p qualibet vice
in Quingentis libr. den. com. pist. psolvendorum
et in emendatione seu satisfactione dapni
vel rei. ¶ Et ne in hijs Jura cois pist. de-
pereat potestas & capitaneus cois pist. et
quelibet eorum et maior Sindicus qui pro
tempore fuerit possit & debeat ad suu libitu
inquisitione facere & fieri facere de supradictis
omnibus & singulis publice & secrete & proce-
dere ex suo officio p quacumque viam sibi
videbitur et etiam p viam tormentorum p veri-
tate excutiendi contrafacientem effectualiter
& condepnationes si quas faciet exigere absque
contradictione aliquorum Statuti vel ordinamenti
vel reformatione consiliorum consilij cois vel rec-
torum artium non obstante que in hac parte sit
in omnibus absoluta et suspensa & quilibet
esse valeat accusator & habeat medietatem
dapni pecunie & condepnationis et pene. Salvo